

ПРАДАЎЖАЛЬНІКІ
ТРАДЫЦЫЙ
ПАТРЫЁТАЎ

4

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

ЧЫМ АКТУАЛЬНАЯ
500-ГАДОВАЯ
«ПЕСНЯ
ПРА ЗУБРА»? 8-9

4 ЛІСТАПАДА 2023 г. СУБОТА № 215 (30095)

Імпульс для развіцця нашай дзяржаўнасці

Дарэгія суайчыннікі!
Сардэчна віншую вас з Днём Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Мінула больш за сто гадоў з моманту падзей Вялікага Кастрычніка, а яго ідэалы па-ранейшаму актуальныя і значныя.

І сёння пераважная большасць насельніцтва Зямлі імкнецца да сацыяльнай справядлівасці, але многія краіны да гэтага часу сутыкаюцца з сучаснымі формамі эксплуатацыі і прыгнёту, культурнай экспансіяй, эканамічнымі санкцыямі і палітычным шантажом.

Таму нам нельга забываць, што Кастрычніцкая рэвалюцыя адкрыла новую старонку ў айчынай гісторыі, паслужыўшы імпульсам для развіцця нацыянальнай беларускай дзяр-

жаўнасці. Пераадолеўшы ў нялёгкім дваццатым стагоддзі шматлікія выпрабаванні, раскрыўшы патэнцыял творчасці і стварэння, беларусы занялі дастойнае месца ў вялікай сям'і народаў свету.

Перакананы, што, ведаючы сваё мінулае, абараняючы гістарычную праўду, паважаючы і прымаючы дасягненні ранейшых пакаленняў, мы стварым мірную будучыню нашых дзяцей і ўнукаў.

Няхай шчырая любоў да Радзімы дае вам сілы і энергію, натхняе на новыя здзяйсненні ў імя любімай Беларусі. Ад шчырага сэрца жадаю вам моцнага здароўя, аптымізму і дабрабыту.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь
Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Фота БЕЛТА

Добрая традыцыя, закладзеная ў свой час Прэзідэнтам: да 7 лістапада дзяржава робіць людзям падарункі. На фота — юныя сталічныя спартсмены. Гэтымі днямі яны атрымалі ў падарунак абноўлены пасля рамонту цэнтр на спартыўнай гімнастыцы «Кольцы славы».

КОРАТКА

- Нацсавет па працоўных і сацыяльных пытаннях падтрымаў устанавленне МЗП з 1 студзеня ў памеры Вр626.
- Нацбанк выпускае ў абарачэнне памятных манеты «Архітэктурная спадчына Беларусі» і «Беларуская батлейка».
- Да канца года ў Беларусь ўведуча ў строй каля 120 мастоў.
- Якасна і раней за тэрмін завершаны работы першай чаргі рэканструкцыі дарогі Р99 побач з Зэльвай.

Па новых маршрутах

Санкцыі — не перашкода, а стымул

У тым ліку і для нашай грамадзянскай авіяцыі

Напярэдадні Дня грамадзянскай авіяцыі дырэктар Дэпартамента па авіяцыі Міністэрства транспарту і камунікацый Ігар ГОЛУБ раскажаў пра развіццё галіны.

Самалёты не прастойваюць

Сёлета грамадзянская авіяцыя нашай краіны адзначае 90-гадовы юбілей. На сёння ў сістэму гэтай галіны ўваходзяць ААТ «Белавія», ААТ «Авіякампанія «Трансавіяспарт», РУП «Нацыянальны аэропорт «Мінск», РУП «Белаэранавігацыя», сетка рэгіянальных аэропортаў, а таксама Беларуская дзяржаўная

акадэмія грамадзянскай авіяцыі, шэраг авіяпрадпрыемстваў недзяржаўнай формы ўласнасці.

Ігар Голуб падкрэсліў, што на сёння амаль цалкам удалося пераадолець часовыя цяжкасці, з якімі авіятары сутыкнуліся ў апошнія гады. Прынамсі, ён адзначае, што на цяперашні момант галіна працуе ўстойліва, ёсць паступальны рух наперад: пастаянна паляпшаецца матэрыяльна-тэхнічная база аэропортаў, павялічваецца аб'ём сэрвісных паслуг, абнаўляецца парк спецтэхнікі, нямала зроблена ў частцы падрыхтоўкі спецыялістаў. Адным з найважнейшых дасягненняў Ігар Голуб назваў

забяспячэнне і захаванне авіяцыйнай бяспекі і бяспекі пералётаў.

Ён засяродзіў увагу на тым, што Рэспубліка Беларусь удзельнічае ў прыкладна 50 міждзяржаўных пагадненнях у сферы паветраных зносінаў і строга выконвае іх умовы. На сёння ўвесь паветраны грамадзянскі флот нашай краіны максімальна задзейнічаны на ўсіх адкрытых напрамках. Самалёты «Белавія» здзяйсняюць палёты ў 21 аэропорт у 10 краін свету. Нягледзячы на спыненне руху ў еўрапейскай краіне, працягваюцца рэгулярныя рэйсы ў іншых напрамках: у Расію, краіны Каўказскага рэгіёна, Сярэдняй Азіі і Блізкага Усходу.

СТАР. 5

ISSN 1990 — 763X

У НОВЫ ГОД - СА СТАРЫМ СЯБРАМ!
Ідзе падпіска на I паўгоддзе 2024 года.
Усім, хто падпісаўся на I квартал або I паўгоддзе 2024 года, у падарунак чатыры календары: наскенны, рэлігійны, народны і месяцавы.

«Мы паступілі правільна»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Літаральна некалькі дзён таму кіраўнік дзяржавы заслухаў даклад міністра энергетыкі Віктара Каранкевіча аб рабоце Беларускай АЭС. Тады Прэзідэнт зрабіў акцэнт на тым, што пытанне бяспекі станцыі — пытанне нумар адзін. БелАЭС адпавядае самым высокім патрабаванням бяспекі. Гэта не раз пацвярджалі міжнародныя экспертныя місіі, у тым ліку МАГАТЭ. У перыяд з 2012 да 2022 года ў Беларусі праведзены ўсе ключавыя місіі МАГАТЭ, рэкамендаваныя для краін, якія будуць першую АЭС. Па з'яўленні напрамку адзначаны паспяхова вопыт і становачы практыкі нашай краіны, якія сёння служаць прыкладам для іншых краін-навічкоў у атамнай энергетыцы. Контроль за станам радыяцыйнай абстаноўкі ажыццяўляецца ў кругласутачным рэжыме. Даная аналізуюцца як на самой пляцоўцы БелАЭС, так і ў зоне назірання — на пастах радыяцыйнага кантролю аўтаматычнай сістэмы радыяцыйнага кантролю (АСКРА).

Дарчы, упершыню макет Беларускай атамнай станцыі адпавядае рэчаіснасці — працуюць усё два энергаблокі. Прэзідэнт пацікавіўся, калі па-гаспадарску разважана, куды можна паставіць трэці блок. Генеральны дырэктар дзяржкарпарацыі «Расатам» падкрэсліў, што, калі ўнікнуе такое пытанне, проблем не будзе. Ёсць магчымасць развіцця пляцоўкі. «Мы фактычна разглядаем энергасістэму як калі не адзіную, то ў многім вельмі кампліментарную паміж Расіяй і Беларуссю. У гэтым сэнсе трэба, каб нашы міністэрствы энергетыкі, нашы ўрады выпрацавалі план», — растлумачыў ён. Аднак, па словах Аляксея Ліхачова, плануючы будучыню, трэба думаць не пра найбліжэйшыя дзесяцігоддзі, а разлічваць на перспектывы 60—70 гадоў. Ужо зразумела, што будзе расці папулярнасць электратранспарту, а для гэтага трэба генерываваць электрычнасць. Беларусь актыўна развівае гэту сферу і мае тут вялікі досвед. Аляксандр Лукашэнка расказаў, што абмяркоўваў з Прэзідэнтам Расіі Уладзімірам Пуціным электрыфікацыю дарогі ад Брэста да Казані і далей — стварэнне інфраструктуры для электратранспарту. Тым больш тэхналогіі ў гэтай сферы пастаянна ідуць наперад. «Пархомчык (віцэ-прэм'ер. — ЗВ.) ужо навучыўся з вашымі энергетыкамі запраўляць электрычнасцю аўтобус на хадзе. Паўтара ці колькі кіламетраў правады. Ён падняў «рагаціны», праехаў паўтара кіламетра — ён гатовы, заправіў батарэю. Гэта наогул прагрэс вялікі — не трэба спыняцца», — расказаў кіраўнік дзяржавы.

Імппульс у развіцці многіх напрамкаў

Пётр Пархомчык, віцэ-прэм'ер і старшыня прыёмчай камісіі БелАЭС, даляжыў, што ўсе члены камісіі падпісалі акт прыёмкі другога блока ў прамысловую эксплуатацыю. Міністр энергетыкі Віктар Каранкевіч расказаў, што эфект ад уводу атамнай станцыі ў эксплуатацыю для краіны ў цэлым — гэта значнае залежнасці ад вуглевадароднага паліва, павышэнне энергетычнай бяспекі, зніжэнне нагары на валютны рынак. І, канешне, біялагічны складнік — гэта важкі ўклад у паліпашэнне клімату. З моманту ўключэння першага энергаблока БелАЭС у аб'яднаную энергасістэму (3 лістапада 2020 года) станцыя сумарна вырабляла

20,6 млрд кВт·гадз. электраэнергіі, што дало магчымасць замясціць 5,6 млрд куб. м прыроднага газу. Валютная нагары на эканоміку знізілася больш як на \$650 млн. Атрыманы і экалагічны эфект: за кошт работы БелАЭС выкіды парніковых газаў скараціліся больш як на 9 млн т.

«Атамная станцыя надала магутны імпульс у развіцці іншых напрамкаў, сумежных галін, пашырэнні прымянення электрычнай энергіі. Гэта высокатэхналагічная вытворчасць, створана новая навука-ёмкая галіна, якая прывядае да стварэння інавацыйных тэхналогій у навуцы і адукацыі, задавальненне патрэб у электраэнергіі рэальнага сектара і насельніцтва», — сказаў міністр. Па словах кіраўніка Міністэрства, за апошнія 9 месяцаў аб'ём спажывання электрычнай энергіі вырас на 1,8 мільярда кілават-гадзін, агульнае спажыванне — 29,8 млрд кілават-гадзін.

«Ваша даручэнне аб уводзе атамнай станцыі ў эксплуатацыю выканана. Гэта надзейная, бяспечная, эканамічная станцыя, якая ўжо працуе на эканоміку краіны», — падкрэсліў Віктар Каранкевіч. Ён назваў Беларускаю атамную станцыю вялікім крокам у тэхналагічным развіцці краіны.

Генеральны дырэктар «Расатама» Аляксей Ліхачоў перадаў Аляксандру Лукашэнку сімвалічны пашпарт БелАЭС, які сведчыць аб гатоўнасці аб'екта. «Тэрмін службы ад 60 гадоў. Разлічваем, што да 100 будзе працаваць», — сказаў Аляксей Ліхачоў. Кіраўнік дзяржавы ў даручыў размясціць сімвалічны пашпарт БелАЭС на бачным месцы ў Палацы Незалежнасці як экспанат, хоць і невялікі, але вельмі каштоўны, які мае важнае значэнне для развіцця краіны.

Гігафабрыка, ветраэнергетыка, ядзерная медыцына...

«Мне не хочацца вас з Беларусі адпусціць», — сказаў Прэзідэнт Аляксею Ліхачоў. «А нам не хочацца выхадзіць», — адказаў ён. Аляксей Ліхачоў падкрэсліў, што расійскім спецыялістам было камфортна працаваць з беларускімі калегамі на гэтым аб'екце. «Заўважыў кіраўнік дзяржавы. Аляксей Ліхачоў падкрэсліў, што ніякі непаразуменні з беларускімі спецыялістамі не было і дзякуючы аднолькаваму менталітэту. Генеральны дырэктар «Расатама» запраціў беларускаму прыняць удзел у замежных праектах карпарацыі.

Таксама Аляксей Ліхачоў прапанаваў стварыць у Беларусі гігафабрыку і цэнтр ядзернай медыцыны. Такая вытворчасць, як гігафабрыка, ужо ёсць у Расіі. Яна прадугледжвае вытворчасць назапашвальнікаў і ключавых электронных кампанентаў для электратранспарту. Для Беларусі, якая актыўна развівае электратранспарт, гэта вельмі карысна. Аляксандр Лукашэнка расказаў, што літаральна нядаўна абмяркоўваў падобную тэму з Прэзідэнтам Расіі Уладзімірам Пуціным.

Паколькі Беларусь — машынабудавальніца дзяржава, Аляксей Ліхачоў прапанаваў расцэнне па так званай каліцыі для электратранспарту — усёй платформе, куды ўваходзіць не толькі зараднае прылада, але і рухавік, сістэма кіравання. «Але нам вельмі важна гэта скаанцэтраваць у адным месцы. Ісці па шляху лакалізацыі, а потым стварэння гігафабрыкі ў Беларусі — гэта вельмі правільна», — сказаў гендырэктар «Расатама».

Яшчэ адна сфера, дзе карпарацыя гатова дзяліцца вопытам і тэхналогіямі, — стварэнне ў Беларусі цэнтра ядзернай медыцыны. На думку Аляксея Ліхачова, гэта можа стаць адным з праектаў у рамках Саюзнай дзяржавы. Ёсць перспектывы развіцця супрацоўніцтва і па такіх кірунках, як прамысловасць, лічбавыя і адвётныя тэхналогіі. Па некаторых з іх ужо наладжана супрацоўніцтва. Напрыклад, з Расіі ў Беларусь пастаўляюцца лінейныя паскаральнікі для дыстанцыйнай тэрапіі. Аляксей Ліхачоў прапанаваў уключыць медустановы Беларусі ў сістэму паставак самых сучасных радыёфармапрапаратаў. «Расатам» прапанаваў адкрыць цэнтр адвётных тэхналогій у Беларусі. Гэта заўтрашні дзень машынабудавання, заявіў Аляксей Ліхачоў. Ён прызнаўся, што гадоў пяць таму са здзіўленнем даведаўся, што кампетэнцыі з'яўляюцца беларускім прадпрыемствам перавышаюць узровень нават «Расатама».

З некаторымі з іх дзяржкарпарацыя арганізавала сумесныя праекты. «Яны запатрабаваны, будуць замяшчаць імпартныя паставы, ад якіх нас адрэзалі. З іх ідуць яшчэ і практычныя рашэнні, напрыклад лічбавыя трэнажоры для энергетыкі, мадэляванне пры стварэнні вытворчасцяў», — адзначыў кіраўнік «Расатама».

Рэзюмуючы ўсё сказанае, Аляксей Ліхачоў адзначыў, што сумесна з беларускім бокам плануецца падрыхтаваць праект міжурадавых мемуардума і праграм.

У час наведвання БелАЭС Прэзідэнт аглядзеў тэрыторыю станцыі, наведваў пункт кіравання другога энергаблока. Галоўная выснова: беларусам трэба ствараць тэхналагічны суверэнітэт. Беларускі спецыялісты ў супрацоўніцтве з расійскімі калегамі могуць усё. І Беларуска АЭС — таму пацярджэнне.

«Якчас — выключная. Станцыя — такой у свеце няма»

У мінулыя пяціці Аляксандр Лукашэнка адказаў на пытанні беларускіх журналістаў. Пасля агляду атамнай станцыі ён удзяліў увагу прадстаўнікам расійскіх СМІ. Як заўважылі журналісты, атамная станцыя ўзводзілася падчас пандэміі, санкцый. Пры гэтым, што цікава, на яе будаўніцтва Расія выдзеліла 10 мільярдаў долараў крэдытных, але патрацілі толькі шэсць мільярдаў. Журналісты пацікавіліся, куды будуць накіраваны сёканомлены грошы.

«Менш узялі» — менш аддаваць, гэта натуральна», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён падкрэсліў, што цяпер у Беларусі на ўзроўні дыскусіі вядзецца размова аб будаўніцтве другой атамнай станцыі, дакладней, аб падваенні магутнасці, якія ёсць цяпер. «Таму беларусы будуць чашакаладзе». Гэта ці другая станцыя, пляцоўка вызначана, тады яшчэ спрэчка была: тут будаваць ці ў Магілёўскай вобласці. Ці як праежжывы варыянт — можна і трэці блок пабудоваць. Гэта будзе танней. Людзі тут, кампетэнцыі. Трэці блок — і напалову магутнасць павялічваецца», — адзначыў Прэзідэнт. Але, па яго словах, гэта не азначае, што рашэнне канчаткова прынята. Аляксандр Лукашэнка расказаў, што некалі дамаўляўся з Прэзідэнтам Расіі абмеркаваць пасля завяршэння будаўніцтва БелАЭС, як паступіць з аб'ёмам сёканомленых крэдытных рэсурсаў. «Галоўнае для мяне было не толькі пабудова станцыі, а мець кампетэнцыі, якія ёсць у расіян. Мы гэта атрымалі», — падкрэсліў беларускі лідар.

Калісьці планавалася пастаўляць электраэнергію з БелАЭС заходнім суседзям. Журналісты пацікавіліся меркаваннем Прэзідэнта, ці возьме там верх здаровы сэнс. Яны таксама выказалі меркаванне, што экспартаваць беларускую электраэнергію суседзям прымусяць галеча. «Я ўпэўнены, што галоўны прынцып пакупкіка — «дзе танней, па якасці нармальна — там і бярэ», — сказаў ён. — Якасць — выключная. Станцыя — такой у свеце няма. Яна самая найноўшая па ўсіх параметрах. Побач — Літва, Латвія. Але самае галоўнае мы ўпускаяем: мы нікуды не дзеемся ад Украіны. Нам давядзецца працаваць ва Украіне. Ніякія амерыканцы, Захад ім не дапамогуць. Мы з Уладзімірам Уладзіміравічам на гэту тэму шмат гаворым. Яны (украінцы) прыйдуць да нас па дапамогу. Велізарны аб'ём работы. Нам давядзецца ўкраінцам дапамагаць. А гэтыя будуць купляць, калі ў нас будзе танней», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён падкрэсліў, што, калі ў Амерыцы зменіцца ўлада, і ў Еўропе будзе зусім іншая палітыка. Кіраўнік дзяржавы падтрымаў думку гендырэктара «Расатама» Аляксея Ліхачова аб тым, што трэба глядзець наперад не на 10 гадоў, а на паўстагоддз. У кожнай краіне развіваецца эканоміка, і для гэтага неабходна ўсё больш і больш электраэнергіі. Трэба замяшчаць старыя магутнасці, якія выходзяць са строю. Сёння электраэнергія ўсё больш выкарыстоўваецца для ацяплення дамоў. Таму беларускі лідар выказаў упэўненасць, што ўся электраэнергія ад БелАЭС будзе накіравана на патрэбы людзей і эканомікі. І не толькі ў Беларусі.

Журналісты заўважылі, што літоўскі бок ужо прыслаў беларуску боку ноту з-за ўводу ў эксплуатацыю другога энергаблока. «Гэта шалёныя даслаці ноту. Народ Літвы ніякага дачынення да гэтых шалёных не мае. Павярце, я ведаю, што там адбываецца. Там вярхушка жыве сама па сабе. Ведаю нават дзядуль і бацькоў тых, хто сёння кіруе Літвой», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён нагадаў, што ў Літве цяпер шкадуць аб закрыцці Ігналінскай атамнай станцыі. Спецыялістам, якім пасля гэтага няма куды дзявацца, запрашалі ў Беларусь працаваць. Прапанавалі купляць беларускую электраэнергію па нармальным тэрыфах. І усё гэта «без каменя за пазухай». «Але яны па камандзе пэўных людзей з-за акіяна будавалі іншую палітыку. Літоўскі спецыялісты чакаюць і сёння. — адзначыў Прэзідэнт і дадаў: — Гэта ўжо не першая нота. Няхай шлюць. У нас месца ва ўнітазах хапае. Таму няхай дасылаюць».

Беларускі лідар падкрэсліў, што працэс будаўніцтва БелАЭС быў абсалютна адкрыты, запрашалі і замежныя журналісты. Гэта можа пацвердзіць нават МАГАТЭ. «Не хочучь — як хочучь. Мы асабліва на гэту тэму не парымся», — рэзюмаваў беларускі лідар.

Астравец змяніў аблічча Гродзенскай вобласці

Пасля наведвання Беларускай атамнай станцыі Прэзідэнт наведаў горад атамшчыкаў, якім цяпер стаў Астравец. Паводле даных на пачатак года, насельніцтва Астравецкага раёна складае каля 28,7 тысячы чалавек, у тым ліку працаздольнага ўзросту — амаль 17 тысяч, дзяцей — 5,8 тысячы. Старшыня Гродзенскага аблвыканкома Уладзімір Каранік даляжыў аб выкананні комплекснага плана развіцці раёна. «Астравец карды-

нальна змяніўся. Гэта стаў ужо інтэлы раён. Калі ў 2010 годзе гэта быў невялікі сельскагаспадарчы раён, дзе 51 працэнт — доля сельскай гаспадаркі, астатняе — гандаль і крыху будаўніцтва, то, паводле даных за дзевяць месяцаў гэтага года, 90 працэнтаў — гэта прамысловасць. Раён паманю аблічча не толькі сам — ён паманю аблічча вобласці», — заявіў губернатар. І вялікі ўклад у гэта ўнесла, безумоўна, будаўніцтва Беларускай атамнай электрастанцыі.

Прэзідэнт пацікавіўся сітуацыяй на рынку працы, развіццём у рэгіёне розных галін эканомікі, сацыяльным жыццём у раёне. Уладзімір Каранік заўважыў, што калі ў 2010 годзе ў структуры прамысловасці ўсёй вобласці Астравец займаў менш як 0,1 працэнта, то цяпер — ужо 7,3 працэнта. Значна вырас і ўзровень сярэдняй зарплатаў у Астраўцы на 20 працэнтаў вышэйша, чым у вобласці.

Па словах губернатара, праведзена вялікая работа па развіцці інфраструктуры раёна, на што было выдаткавана 467,5 мільёна беларускіх рублёў. Уладзімір Каранік назваў гэта беспспрэчным інвестыцыям у чалавечы капітал. Калі ў 2010 годзе нараджальнасць у раёне была амаль на два працэнты ніжэйшая, чым у сярэднім па вобласці, то цяпер яна на 30 % вышэйшая. Астравец — першы раён, які сціснуў дэмаграфічны нахілкі.

Прэзідэнт уважліва пазнаёміўся з работай Астравецкай цэнтральнай раённай клінічнай бальніцы. Гэта бальніца з'яўляецца міжрэгіянальным і міжрэгіянальным дыягнастычным і лячэбным цэнтрам. Галоўны ўрач бальніцы Уладзімір Майжыка даляжыў Прэзідэнту аб дзейнасці ўстановаў. У склад Астравецкай ЦРКБ уваходзяць стаяцыйны лячэбна-дыягнастычны комплекс, паліклініка, бальніца сярэдняга догляду з амбулаторыяй урача агульнай практыкі, тры амбулаторыя ўрача агульнай практыкі, 15 фельчарска-акушэрскіх пунктаў, здраўпункт на пляцоўцы будаўніцтва Беларускай атамнай станцыі. Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што сістэма работы ўстановаў аховы здароўя на розных узроўнях — важнае пытанне. Цяпер гэта пытанне пастаянна знаходзіцца ў полі зроку кіраўніка дзяржавы. У Астравецкай ЦРКБ ён нагадаў сваё асноўнае пасыл па гэтай тэме: «Не павіна быць прамернасці. Але і па-дурному забіраць не трэба: ФАПы і гэтак далей. Дзе трэба, там трэба», — сказаў ён.

Кіраўнік дзяржавы азнаёміўся з аддзяленнямі бальніцы, паразмаўляў з персаналам і пацыентамі. Падчас агляду раэабілітацыйнага аддзялення з водаграблячэбнай Прэзідэнт пацікавіўся, ці не з'яўляецца гэта лішкам для бальніцы. Але спецыялісты запэўнілі, што гэта важная частка раэабілітацыі пасля многіх захворванняў. У аддзяленні трансфузіялогіі Прэзідэнт павітаўся з донарамі, якія здавалі кроў у гэты момант, і расказаў, што ў свой час таксама здаваў кроў. Аляксандр Лукашэнка таксама пакаштаваў сныданак, які даюць донарам, — шакалад, гематаген і сок. Зразумела, айчынай вытворчасці.

«Што тут казаць, шыкоўная бальніца», — даў сваю ацэнку кіраўнік дзяржавы. — На гэта я і разлічваў: што гэта будзе адзін з маякоў, паказальны аб'ект, які мы будзем будаваць і абслугоўваць іншыя». Але Прэзідэнт нагадаў пра работу камісіі, створанай па яго даручэнні, якая правярае работу ўстановаў аховы здароўя па ўсёй краіне, і пра

«Стварыўшы такі чуд»

тое, што да студзеня наступнага года ў сістэме аховы здароўя павінен быць наведзены парадак.

«Людзі зразумелі, што атамная электрастанцыя патрэбная»

Пасля знаёмства з горадамі і яго магчымасцямі — размова з мясцовымі жыхарамі. «Мы вас адарвалі ад спраў, але ж... яшчэ не выхадзілі», — пахартваў кіраўнік дзяржавы. Ён нагадаў, што вакол дня Кастрычніцкай рэвалюцыі было шмат спрэчак — захоўваць гэта свята ці не. У выніку было вырашана, што не варта пазбаўляць людзей свята. Але кожнае свята, па словах кіраўніка дзяржавы, павінна мець свой сэнс. У савецкі час была распаўсюджана практыка — да вялікіх свят рабіць народу падарункі. Гэта традыцыя захавалася і сёння — напярэдадні дня Кастрычніцкай рэвалюцыі здаюцца новыя сацыяльныя, транспартныя, вытворчыя аб'екты.

«Я сёння і прыехаў напярэдадні Дня вялікага Кастрычніка сюды, каб нашаму беларускаму народу паднесці гэты вялікі дар», — сказаў Прэзідэнт. Ён заўважыў, што ёсць людзі, у тым ліку і ў Астраву, якія дрэнна ўспрымалі гэтую будоўлю. Аляксандр Лукашэнка расказаў, што прымальныя глебы для будаўніцтва АЭС у Беларусі знайшлі толькі ў двух месцах — у Астраву і ў Магілёўскай вобласці. Толькі гэтыя два месцы прайшлі ўзгадненні ад міжнародных арганізацый. «Я доўга вагаўся, прымаючы рашэнне, але вырашыў: тут. Па многіх меркаваннях. Трэба было развіваць гэты край», — сказаў беларускі лідар. Ён нагадаў, што раней мясцовыя ўлады былі зацікаўлены ў асноўным на Гродна. А прызначаючы Уладзіміра Караніка на пасаду губернатара Гродзенскай вобласці, Прэзідэнт паставіў задачу далей глядзець ад Гродна, каб развіваліся і іншыя раёны. «Падглядачы да атамнай станцыі, я быў захаплены і здзіўлены. Такага я не бачыў нават на Захадзе: кожны кавалачак зямлі пасеяны, апрацаваны. Ну, умеюць Прэзідэнта сустракаць. Далей не вельмі — зверну мне ўсё відзець. Але малайцы, значыць, умеюць рабіць», — сказаў Прэзідэнт. Ён прызнаўся, што хацеў у паўночна-заходні край Беларусі ўдзікнуць жыццё. Аляксандр Лукашэнка згадаў савецкі досвед, калі, па яго словах, разумна размяркоўвалі вытворчасці і працоўныя рэсурсы, не сцягваючы іх у адно месца. Таму, па яго перакананні, было прынята рашэнне не расцягваць Мінск, таму вакол сталіцы сталі будаваць гарады-спадарожнікі. Задумка была ў тым, каб развіваць і іншыя раёны.

Аляксандр Лукашэнка расказаў, што другім фактарам, які стрымліваў рашэнне аб будаўніцтве атамнай станцыі, было званне «чарнобыльскай рэспублікі». Але з цягам часу ўдалося вярнуць чэра, якія пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС, да жыцця, аднавіць іх, і сёння там жывуць людзі.

«Я разумеў, валодаючы інфармацыяй, што няма перспектывы жыць без чыстай энергіі. Без электрычнасці мы не можам развівацца», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Ён прывёў у прыклад эксперыментальны пасёлак у Новай Акіліцы, які наведваў на мінулым тыдні. Тыя дамы ацяпляюцца з дапамогай электрычнасці. «Гэта космас, дома цёпла, утульна», — расказаў Аляксандр Лукашэнка. Ацяпленне дамоў з дапамогай электрычнасці — гэта не толькі зручна, але і выгадна. Пакуль ёсць пытанні з сеткамі, але яны ўжо вырашаюцца.

Электрычнасць неабходна і для развіцця электратранспарту. Віцэ-прэм'ер паабяцаў у найбліжэйшы час паказаць Прэзідэнту айчыны электрамабіль. Электробусы ўжо выконваюць свае задачы ў беларускіх гарадах і пастаўляюцца на ўвесь свет. То-бок хутка чакаецца павелічэнне спажывання электраэнергіі. Аляксандр Лукашэнка расказаў, што, калі прымалася рашэнне аб будаўніцтве атамнай станцыі, у краіне халала электраэнергія, нават былі лішкі. І ўзнікала пытанне: што рабіць з Белазёрскай і Лукіцкай ГРЭС. Але ім таксама знайшліся прымяненне.

«Павагаўшыся некаторы час, думаю: ну хто прыме рашэнне. Чарнобыльскае рэспубліка, нечарнобыльскае — людзі будуць крытыкаваць, але з часам зразумеюць, што гэта трэба. На прыкладзе Астраву я ўпэўніўся, што людзі зразумелі, людзі, якія побач жывуць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт заявіў, што вакол атамнай станцыі чыстая тэрыторыя. На сёння Беларуская АЭС — самая сучасная і самая бяспечная атамная станцыя, аналагаў якой няма. «Будучы ўцягнутым у будаўніцтва, я зразумеў, што не такі страшны чорт, як яго малюць. Гэта нармальны аб'ект. Я не скажу, што ён больш бяспечны, чым іншыя. Проста трэба нармальна яго эксплуатаваць. Алкоголікам і наркоманам там рабіць няма чаго», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Гэта — будучыня

Прэзідэнт расказаў жыхарам Астраву, што ў Беларусі актыўна займаюцца касмічнымі тэхналогіямі. Беларусы дасягаюць будаваць спадарожнікі. Работа ў гэтай галіне ідзе вельмі плённа, што дазваляе Беларусі лічыцца касмічнай дзяржавай. А гэта таксама новы кірунак, звязаны з мірным атамам. Сярод сапраўдных прарываў — і Беларуская нацыянальная біятэхналагічная кампанія. Сёння, па словах Прэзідэнта, толькі 5-6 краін у свеце маюць такія вытворчасці. І, дзякуючы кітайскім партнёрам, ужо пабудаваны дзве чаргі, цяпер будуюцца трэцяя.

«Усё гэта я сказаў для таго, каб падзякаваць вам за тое, што вы не выйшлі маршам у Мінск і не выступалі ў 2020 годзе, як некаторыя, аб закрыцці станцыі», — адзначыў Прэзідэнт. Ён нагадаў, што ў 2020 годзе нярэдка гучалі галаслоўныя заявы аб тым, каб закрыць Беларускаю АЭС. «Літоўцы закрылі. Ціо шпегер? Цяпер плачуцца: нашошта мы закрылі? — прывёў прыклад Аляксандр Лукашэнка. — А атамная энергетыка выведзена ў ранг «зялёнай». Аказваецца, яна чыстая. Яна сапраўды чыстая». Кіраўнік дзяржавы таксама нагадаў, што Польшча, якая заклікала закрываць беларускую станцыю, запланавала ў сябе будаўніцтва двух станцый.

«Мы пабудавалі добрую станцыю. Гэта будучыня. Зразумела, што гэты край будзе заўсёды ў цэнтры ўвагі, ён будзе развівацца. І не толькі ў цэнтры ўвагі мяне як Прэзідэнта, але і іншых людзей», — сказаў беларускі лідар. Ён нагадаў: тры гады таму, запускаючы першы энергаблок, сказаў, што пачалася эра мірнага атома.

«І сапраўды, атрымалі ў міжнародны падарунак да 7 лістапада і сёння — другі блок, я лічу, што мы наступілі правільна, стварыўшы такі чуд», — дадаў беларускі лідар. Ён дадаў, што Беларусь сёння актыўна развівае сучасныя тэхналогіі, дзякуючы таму, што захавала найлепшыя напрацоўкі савецкага

часу. І нават у ўмовах абмежаванай краіна жыве і развіваецца. Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што галоўнае пытанне — насельніцтва. Усе ўмовы, для таго каб нараджаць як мага больш дзяцей, у краіне створаны.

Жыхары Астраву пацікавіліся, калі і дзе будзе пабудавана другая электрастанцыя. Аляксандр Лукашэнка адказаў, што канчатковае рашэнне аб будаўніцтве другой атамнай станцыі пакуль не прынята. Гэта дыскусійнае пытанне. Прэзідэнт таксама расказаў, што будаўніцтва БелАЭС ялося за кошт крэдытных рэсурсаў, выдзеленых расійскім бокам. У выніку ўдалося эскамоўць значную частку сродкаў. «Па-гаспадарску», як заўважыў Аляксандр Лукашэнка. «За астатнія мы ў прынцыпе два блякі можам пабудоваць», — сказаў ён. — Таму крыніца фінансавання можа быць, і гэта — эскамоўленыя грошы».

Таксама Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што трэба лічыць, дзе больш мэтазгодна будаваць атамную станцыю. «Напэўна, тут будзе танней. Таму што, акрамя самога будаўніцтва, пабудаваны падпрэмысловыя, якія кілапалі і вальтывулі і арграты. Перавезці — гэта не вялікая праблема, але на месцы будзе танней. Калі мы будзем будаваць (гэтае рашэнне не прынята, гэта дыскусія, але добра, што вы зразумелі, што гэта трэба, гэта будучыня), я вам далажу і паразоў з вамі, перш чым прымаць такое рашэнне. Сённяшняе запаса электрычнасці не толькі на мой век, але і на вашых дзяцей нам хоціць», — запэўніў Аляксандр Лукашэнка. — Але што яго ведае, як будзе свет развівацца. Няхай бы была другая станцыя. Я прыхільнік гэтага. Таму мы ў абмеркаванні гэтага пытання».

«Будзем праводзіць палітыку ў інтарэсах свайго народа»

Астравец — прыгранічны з Літвой раён, у жыхароў гэтага краю наладжаны добрыя сяброўскія адносіны з суседзямі. Таму іх цікавіла, як далей будзе развівацца адносіны Беларусі і Літвы. Аляксандр Лукашэнка заявіў, што з Літвой, і з Польшчай і Беларусі будучы адноўлены адносіны. «Яны нікуды ад гэтага не дзенуцца. Асноўны прынцып: суседзі не могуць жыць дрэнна. Суседзі ад Бога, іх не выбіраюць», — заявіў ён. Па словах Прэзідэнта, канфлікты і сваркі «з'ява часова. Прыйдучы час, калі краіны-суседкі будуць жыць разам, які і раней. Пры гэтым, як заявіў кіраўнік дзяржавы, Беларусь у гэтым крызісе адносіны не віватава. А з боку Літвы гучалі розныя прэтэнзіі і незадаволенасці. Адной з тэм іх было будаўніцтва Беларускай АЭС. Нават цяпер у суседзяў узнікаюць незадаволенні. «Я ім тады гаварыў: літоўцы, адумайцеся, мы ўсё роўна пабудуем гэту станцыю. Ні амерыканцы, ні еўрапейцы, ніхто не перашкодзіць нам пабудоваць. Мы прымаем рашэнне, што нам рабіць на нашай зямлі. І мы яе пабудавалі», — сказаў ён. Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што Беларусь і тады, і цяпер выказвала гатоўнасць прымаць на працу на АЭС спецыялістаў з Літвы, пастаўляць туды электраэнергію, рыхтаваць кадры. «Я па-чалавечы ім прапаноўваў. Але там жа не яны кіруюць краінай», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён падкрэсліў, што ў Літве жывуць нармальныя людзі, у цэлым падобныя да беларусаў.

Прэзідэнт згадаў і прэтэнзіі Літвы і Польшчы да Беларусі з прычыны міграцыйнага крызісу. На нядаўняй сустрэчы з міністрам

закмежных спраў Венгрыі ён заявіў, што Беларусь не будзе адстойнікам для мігрантаў, якія ідуць у Еўропу. Іх тут ніхто не штурхае, праз плот не перакідвае, але і трымаць іх тут сёння ніхто не будзе. Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што казаў пра гэта яшчэ ў пачатку міграцыйнага крызісу, калі канцлер Германіі Ангела Меркель паклікала іх у сваю краіну. «Больш за тое, вы (еўрапейскія краіны) увялі супраць мяне санкцыі, супраць краіны. Вы душыце мой народ і хочаце, каб я тут адстойнік зрабіў, мігрантаў утрымліваў», — абурўся беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што кіраўніцтва Літвы забараніла сваім грамадзянам наведваць Беларусь. Тады быў уведзены бязвізавы рэжым. «Дык яны пачалі паляхаць сваіх людзей, што мы іх тут завярбуем. Што значыць завярбуем? Ну, не вярнуць. Калі вас хтосьці вярбуе — не вярнуць. Ці мы сілай кагосьці прымушам? Ну назавіце факт хоць адзін. Не трэба нам нікога вербаваць, — сказаў ён. — Фактаў у іх няма. І яны ўсё выдумляюць, што мы робім нешта супраць іх. Няма ў нас ніякага жадання такога». Прэзідэнт падкрэсліў, што нават калі польскія ці літоўскія грамадзяне захочуць працаваць на атамнай станцыі, адмовы яны не пачуюць. «Гэта нашы людзі. Будучы тут грошы зарабляць, лячыцца ў нашых бальніцах, яны з задавальненнем сюды прыязджаюць. Мы не зачыняем ні для кога дзверы. Усё залежыць ад іх», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што зусім не ў захапленні ад перспектывы новага польскага ўрада на чале з Дональдам Тускам. Па яго словах, Туск — чалавек праеўрапейскі, але гэта не значыць, што заўтра ў яго зменіцца пазіцыя па Беларусі. Таксама Аляксандр Лукашэнка заявіў, што беларускі бок не будзе выконваць ніякія ўмовы палякаў і іншых краін. «Мы суверэнная дзяржава. І мы будзем праводзіць тую палітыку, якая ў інтарэсах нашага народа. І гэтым усё сказана. Калі яны гатовыя на гэта — заўтра мы гатовыя пацінуць адзін аднаму руку ў любым месцы і гатовы з імі супрацоўнічаць. З імі, з украінцамі. Украіна ўсё роўна будзе наша. Нікому гэта Украіна не патрэбна», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён заўважыў, што калі пачаўся канфлікт на Блізкім Усходзе, Украіна адышла на другі план. Прэзідэнт заўважыў, што палітыка ЗША — заварыць нешта і ў мутнай вадзе злавіць выгаду. Усё астатняе — расходны матэрыял. «Паглядзіце, Еўропа прыпаўзе да нас, да Расіі. Таму што Еўропу сёння на часткі рвуць, — адзначыў Прэзідэнт. — І вы бачыце, якія там палітыкі. Калі на іх гляджу, мне часам плакаць хочацца. Яны ж не думаюць аб народзе, адзіны тэрмін-другі, скраў нешта, у кішэні пакаўлі і паехаў». Нешта падобнае, па яго словах, сёння назіраецца і сярод украінскіх улад. А тым часам насельніцтва ў суседняй краіне становіцца ўсё менш.

«Рана ці позна мы ўсё роўна вернемся ў сваё лона. У гэтай калысцы наша жыццё, і палякы, і прыбалтаў. Мы не асабліва адораныя рэсурсамі, а ў палякаў і прыбалтаў іх увуголе няма», — сказаў Прэзідэнт. — У нас катастрофічныя. Я не скажу, што ў нас шырокія жыццё ва ўсіх адносінах. Але ў нас чалавек, рызыкуну сказаць, калі хоча зарабіць больш для сям'і — зможа».

Ён параіў жыхарам прыгранічных раёнаў падтрымліваць з палякамі і літоўцамі нармальныя адносіны. «Мы адзін народ фактычна,

а ад суседзяў нікуды не падзенешся», — падсумаваў ён.

Трэба паважаць народ

У размове з журналістамі было закранута пытанне, якое апошнія дні актыўна абмяркоўваецца ў інтэрнэце. Дольшычкі, якія будавалі дом у Мінску, звярнуліся да Прэзідэнта са скаргай на зацягнутыя тэрміны будаўніцтва. Аляксандр Лукашэнка неадкладна адразаваў, звязваючы са старшынёй Мінгарвыканкама і даручыўшы разабрацца ў сітуацыі. «Гавару: нашошта людзей крывадушні? Чаму не прынялі меры? Дагавор быў заключаны з адным з раёнаў (Мінск), а птым гэты дагавор перанеслі на УГБ карынкама», — расказаў Прэзідэнт. Сталічнае кіраўніцтва пачало апраўдвацца, што паўпільвала інфляцыя, падаражэл матэрыялы. «Вы, кажу, у дагаворы гэта пранісалі? — Не. — Тады ідзіце і пабудуйце так, як па дагаворы. Калі б вы прадумалі ў дагаворы, дык людзі, дык буды, і не скардзіліся. Людзі скардзяцца на тое, што мы, дзяржава, не выконваем заключаны дагавор», — расказаў Прэзідэнт пра ход гэтай справы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што на яго імя паступае нямяла публічных заяў. На некаторыя прыходзіцца рэагаваць публічна, большасць аказваецца хлусней, каб ускалыхнуць народ. Пры гэтым, як звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы, такія пытанні павінны вырашацца на больш нізкім узроўні. «Гэта становіцца нормай у нашых людзей: а давайце запішам, укінем — Прэзідэнт вырашыць. Гэта нават не губернатара пытанне, а тых, хто заключыў дагавор, — заўважыў ён. — Ёсць у Прэзідэнта пытанні: атамная станцыя, космас, яшчэ нешта... Забяспечыць вас на зіму прыродным газам, нафтай і гэтак далей, прадаць, арганізаваць...» Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка расказаў, што на яго звярталіся, якія паступаюць на ўсе вэрсты рэакцыя. Публічна ці непублічна, але меры прымаюцца.

Беларускі лідар прызнаўся, што з моманту сваіх першых прэзідэнцкіх выбараў памятае, што не павінен падвесці людзей, якія рызыкунлі і ў яго лаверылі. Таму кіраўнік дзяржавы жорстка пытаецца па цэнаўтварэнні і па многіх іншых пытаннях, разгучы на тым ці іншым праблемныя моманты. «Я разумею, што пераціскаць нельга. Можна націснуць так, што дэфіцыт утворыцца, у крамах нічога не будзе. Усё спрабуем. Ні адна краіна ў свеце гэтым не займаецца, а мы спрабуем рэгуляваць цэны», — сказаў Прэзідэнт. Ён нагадаў пра тое, што Беларусь была адзінай краінай, якая не спалохалася і не закрывалася падчас пандэміі каранавіруса і вытрымала гэты іспыт. Па яго словах, Беларусь і з сённяшнімі выклікамі справіцца, калі чыноўнікі, кіраўнікі прыватных і дзяржаўных прадпрыемстваў зразумеюць, што трэба працаваць дзеля народа. «У мяне ў вы барод адзін. І гэты народ не выбіраюць. Гэта ён нас выбірае і вам дае работу. Таму трэба з народам дзяліцца, трэба паважаць гэты народ. Я гэта кажу шчыра», — сказаў Прэзідэнт.

Жыхары Астраву расказалі, што раней тут было маленькае прыватнае мястэчка, раённы цэнтр. А сёння — вялікі, прыгожы, сучасны горад з новымі мікрараёнамі, жыллём, з развітой інфраструктурай. «Сёння ад нас ужо не з'яждваюць нашы дзеці, а наадварот, вяртаюцца. І я ўпэўнена, што з намі будучы жыць і нашы ўнукі», — заявіла адна з жыхарак Астраву. «І гэта толькі пачатак», — заўважыў Аляксандр Лукашэнка.

Валерыя СЦЯЦКО.

Плеяда маладых

Кожны трэці дзяржаўны служачы — малады чалавек

У Беларусі прайшоў I Мінскі форум маладых дзяржаўных служачых. Ён стаў унікальнай пляцоўкай для кантактавання маладых спецыялістаў, якія прадаўлялі Мінгарвыканкам, адміністрацыі раёнаў сталіцы, дзяржаўныя органы кіравання. Ёдзельнічала ў мерапрыемстве больш за 200 маладых людзей.

Прывітанне ўдзельнікам форуму накіравала Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу, упайнаважаны прадстаўнік Прэзідэнта ў Мінску Наталля КАЧАНОВА. Яна падзякавала арганізатарам за ініцыятыву, накіраваную на выяўленне і падтрымку маладзёжных праектаў у сферы дзяржаўнага кіравання, дзейнасці мясцовых органаў улады, павышэнне прэстыжу дзяржаўнай службы ў маладзёжным асяроддзі.

«Упэўнена, што форум мае ўсе шанцы набыць агульнарэспубліканскі маштаб і перарасці ў яшчэ адну добрую традыцыю суверэннай Беларусі. За мінулы больш чым чвэрць стагоддзя з моманту здабыцця нашай краінай незалежнасці пад мудрым кіраўніцтвам Прэзідэнта, шанюнага Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнка, удалося выбудаваць стройную вертыкаль улады, сфарміраваць кампактны дзяржаўны апарат, забяспечыць неабходную выканальніцкую дыспцыпліну. У выніку нават у самых няпростых сітуацыях сістэма дзяржаўнага кіравання функцыянуе дакладна і зладжана», — адзначыла Наталля Качанова ў прывітанні.

Яна ўдзякавала, што сёння ў гэтай сферы заняты кожны трэці малады чалавек і кожны дзясяткі кіраўнік — не старэйшы за 31 год. Для падрыхтоўкі і адбору найбольш перспектывных кандыдатаў вядуцца банкі даных таленавітай моладзі, рэзервы кадры, функцыянуе сістэма павышэння кваліфікацыі, праводзіцца маніторынг работы з такой моладдзю. Пры гэтым дзяржаўнае патрэбна не проста высокакваліфікаваныя і мэтанакіраваныя спецыялісты, здольныя аператыўна вырашаць важныя задачы, а сапраўды дзяржаўныя людзі — прыстойныя, патрыятычныя, адданыя.

«Паступаючы на службу, чалавек павінен разумець: гэта не проста праца, гэта жыццё, поўнае прывязанне сабе служэнню людзям і сваёй краіне. Беларусь — дзяржава для народа, і ўлада ў нас народная. Усё, што мы стварылі, ствараем і будзем усавабляць у жыццё, служыць выключна гэтай мэце. Людзі на нас глядзяць і па нас у большай ступені ацэньваюць уладу, таму вельмі важны маральнае аблічча, правільны падзін дзяржаўнага служачага, які павінен быць падобны выкавай службе, а часам — яшчэ і вышэй», — падкрэсліла спікер Савета Рэспублікі ў прывітанні адрасе.

Старшыня ЦВК Ігар КАРПЕНКА, выступаючы на форуме, звярнуў увагу на пытанні фарміравання электаральнай культуры.

Важнымі грамадска-палітычнымі падзеямі 2024-га і 2025-га будуць выбары. Сапраўды, прайшла сур'езная трансфармацыя нашай выбарчай сістэмы. Гэта было звязана перш за ўсё са зменамі ў дэпартаменты, якія былі ўнесены ў Канстытуцыю Беларусі. І сёння мы фактычна папярэднічаем адзінаму дню галасавання — ужо правялі

шэраг важных працэдур, звязаных з вызначэннем акруг па выбарах дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў — іх будзе 110 па краіне, акрамя таго, больш за 12 тысяч акруг па выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў. І ўсіх нам трэба будзе абраць у адзін дзень — 25 лютага 2024 года. Наваціў сур'езныя, таму, гаворачы аб электаральнай культуры, варта сказаць і аб электаральным суверэнітэце. На жаль, электаральная сістэма таксама можа падвяргацца спробам вонкавага ўздзеяння і дэстабілізацыі становішча. Я не памятаю практычна ніводнага выбару ў нашай краіне, які б праходзіў спакойна, — адзначыў старшыня ЦВК.

Сёння ў Беларусі трэба гарантаваць бяспеку па ўсіх кірунках — электаральным, эканамічным, падкрэсліў ён, дадаўшы, што і ад дзяржслужачых у гэтым пытанні залежыць вельмі шмат.

Старшыня Мінгарвыканкама Уладзімір КУХАРАУ адзначыў, што сярод моладзі нямаюць ахвотных прыйсці на дзяржслужбу і ім трэба ўдзяць увагу, падказваць і накіроўваць.

— У нас вельмі таленавітая моладзь. Прыемна, што многія з тых, хто паказвае добрыя вынікі ў вучобе, жадае звязаць сваё жыццё з дзяржаўнымі органамі, дзяржаўнай службай. І мы павіны папулярызаваць гэту работу, бо яна цяжкая. Людзі, якія тут працуюць, сапраўды нясуць вялікую нагрукку і валодаюць сур'езнымі кампетэнцыямі, ведамі, прафесіяналізмам. Правадзячы такі форум, мы прыцягваем увагу моладзі. Ахвотных працаваць шмат, але ім трэба падказаць, дапамагчы, навучыць працаваць сістэмна, — расказаў кіраўнік Мінгарвыканкама.

Сваімі ўражаннямі падзяліліся і самі маладыя дзяржслужачыя.

Ягор ПАДАЛЯК, галоўны спецыяліст аддзела грамадска-магавой работы і маладзёжнай палітыкі галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы і па справах моладзі Мінгарвыканкама:

— Мы чакалі ад форуму жывога кантактавання моладзі і бачым водгук ад маладых людзей, якія знаходзяцца ў кадравым рэзерве, з'яўляюцца маладымі дзяржслужачымі, студэнтамі. Вопыт стаючы, бо відавочна, што ўдзельнікі ўбачылі ў гэтым карысць, атрымалі тэлы навыкі, якія яны скарыстаюць у будучыні не толькі як грамадзяне, але і для сваёй кар'еры на карысць нашай дзяржавы.

Дар'я БОГДАН, кансультант ўпраўлення міжнароднага супрацоўніцтва Міністэрства юстыцыі:

— Я ўпэўнена, што па выніках мерапрыемства кожны дзейны і будучы дзяржслужачы ведае, да чаго імкнецца і як мы зможам далей будаваць нашу квітнеючую дзяржаву. Па выніках пленарнага пасяджэння мы прынялі дэкларацыю форуму. Яна накіравана на замацаванне абавязку захоўваць гістарычнае мінулае, а таксама забяспечваць і павышаць якасць жыцця кожнага грамадзяніна Беларусі. На мой погляд, кожны малады чалавек мусяць ганарыцца, што ён дзяржаўны служачы.

Мяркуецца, што ў будучыні маладзёжны форум дзяржаўных служачых стане традыцыйным штогадовым мерапрыемствам.

Алена КРАВЕЦ.

Годная змена

ПРАДАЎЖАЛЬНІКІ ТРАДЫЦЫЙ ПАТРЫЁТАЎ

60 салдат і сяржантаў з розных воінскіх часцей і падраздзяленняў Узброеных Сіл атрымалі падарункі з рук міністра абароны

Цырымонія ўшанавання ваеннаслужачых тэрміновай службы, якія дасягнулі найлепшых вынікаў у службовай дзейнасці, адбылася ў Цэнтральным доме афіцэраў. Віктар Хрэнін уручыў ваеннаслужачым каштоўныя падарункі, а іх мамам, якія сталі ганаровымі гасцямі ўрачыстасці, — кветкі і падзячныя лісты.

«Прыклад для наступных пакаленняў»

Збіраць вайскоўцаў тэрміновай ваеннай службы разам з мамамі, каб публічна падзякаваць салдатам і сяржантам, якія дасягнулі найлепшых вынікаў у баявой вучобе, і выказаць удзячнасць бацькам за выхаванне дастойных сыноў, стала ўжо добрай штогадовай традыцыяй.

Як звярнуў увагу міністр абароны Віктар ХРЭНІН, арганізатары мерапрыемства сутыкнуліся са складаным выбарам: ва Узброеных Сілах няма дрэнных салдат. А таму няпроста вызначыць найлепшых. «Кожны з вас здолеў па праве дасягнуць гэтага высокага звання, — звяртаючыся да ваеннаслужачых, падкрэсліў кіраўнік ваеннага ведамства. — Дзякуючы такім значным вынікам у ратнай працы вам удалося дамагчыся ключовай мэты ў вайсковай службе. Вы здолелі стаць сапраўднымі абаронцамі Айчыны, сваёй сям'і і свайго дома. Ваша карпатлівая штодзённая праца — гэта найлепшае пацвярджэнне таго, што пакаленне церапрашай моладзі з'яўляецца не проста чарговым, наступным за бацькамі і дзядзямі. Вы — прадаўжальнікі найлепшых традыцый патрыётаў Айчыны».

Генерал-лейтэнант адзначыў, што ў тым ліку дзякуючы гэтым маладым людзям наш народ мірна працуе на сваёй зямлі, будзе планы на будучыню, выхоўвае дзяцей у незалежнай Беларусі. «Моцныя і адважныя, вы — сапраўдныя героі нашага часу, прыклад для наступных пакаленняў

маладых людзей», — канстатаваў ён.

Па словах міністра, у дзясяткі такіх высокіх вынікаў — вялікая заслуга бацькоў ваеннаслужачых. «Вы не толькі падарылі жыццё, але і сфарміравалі характары і перакананні сваіх сыноў, чым унеслі неацэнны ўклад у захаванне духоўных і культурных каштоўнасцяў нашага народа, — звяртаючыся да іх, акцэнтаваў увагу Віктар Хрэнін. — Адначасна, што хлопцам выпала праходзіць службу ў няпросты час. Літаральна ўчарашня хлапчукі, якія паспяхова выконвалі задачы і ў спёку, і ў холад, і днём, і ноччу. Галоўная сіла нашай дзяржавы — менавіта ў такіх людзях, як яны, — мэтанакіраваных і адданных Радзіме».

«Армія — добрая школа для мужчыны»

Павел Петрушко сыходзіць у запас пасля службы ў 65-й аўтамабільнай брыгадзе. Прызнаецца, што вопыт, атрыманы ў воінскай часці, вельмі каштоўны. «Армія — гэта добрая школа для мужчыны, — перакананы малады чалавек. — Навык хутка рэагаваць на пастаўленыя задачы абавязкова спатрэбіцца і ў цывільным жыцці».

На грудзях у маладога чалавека — медаль «За выдатную службу», уручаную камандаваннем брыгады. Так высокая камандзіры ацанілі адказнае стаўленне Паўла да выканання задач і добрыя вынікі ў баявой вучобе.

Бацькі не хаваюць: яны вельмі ганарыцца сынам. Аляксандр Паўлавіч, афіцэр запаса, лічыць, што сур'езны вопыт, атрыманы ў арміі, абавязкова будзе карысным у далейшым жыцці. Дарэчы, у Паўла ёсць яшчэ брат і чатыры сястры. Наталля Мікалаеўна ўзнагароджана ордэнам Маці. Жанчына прызнаецца, што вельмі хвалявалася за сына, але гэта таго варта — дамоў Павел вяртаецца ўзможным і самастойным маладым чалавекам.

Як заўважае Алена Афанасьеўна, маці Максіма Лісіцкага, яна перастала хвалявацца за сына, калі ён сказаў, што

аб іх у брыгадзе клапаціцца. «Вельмі ўдзячная камандаванню брыгады: мой Максім ніколі не скардзіўся, ніколі не казаў, што нешта не так, — кажа жанчына. — Сын годна адслужыў, я ім вельмі ганарыцца. Спадзяюся, што далей ён пойдзе правільным шляхам і стане годным грамадзянінам сваёй краіны».

Максім праходзіў службу ў 38-й асобнай гвардзейскай дэсантна-штурмавой брыгадзе. Малады чалавек прызнаецца, што час, праведзены ў арміі, пралетае незвычайна, але пры ўмове, калі займаешся сваёй справай, адказна ставіцца да пастаўленых задач. «Мужчынскае зерне, напэўна, ёсць ва ўсіх маладых людзях, аднак неабходна даць яму прарасці, — кажа Максім. — Для гэтага і патрэбна армія, каб выхаваць, накіраваць і даць гэтаму зярнятку ўзыходзіць».

Сяргей Карабок праходзіў службу ў 49-й радыётэхнічнай брыгадзе. Сімвалічна, што ў гэтай жа воінскай часці праходзіў службу яго родны брат. Калі Сяргей прымаў Ваенную прысягу, Уладзімір звальняўся ў запас — такая змена пакаленняў. «З любой падзеі можна атрымаць вопыт, — лічыць малады чалавек. — І служба ў арміі — не выключэнне. Я пазнаёміўся з добрымі людзьмі, з якімі, спадзяюся, будзем падтрымліваць сувязь. Падцягнуў фізічную падрыхтоўку. Служба ў арміі — гэта не толькі карысны вопыт, але і абавязак грамадзяніна Рэспублікі Беларусь».

Бацька маладога чалавека ў свой час служыў у войсках супрацьветэранай абароны. Васіль Канстанцінавіч не хавае: ганарыцца сынамі, якія адслужылі ў арміі. «І адную яшчэ большы гонар, калі і астатнія два сыны пройдуць гэты важны і адказны шлях сапраўднага мужчыны», — удакладняе ён.

Мікалай Кірнусаў звальняецца ў запас пасля службы ў 11-й механізаванай брыгадзе. Маладому чалавеку на ўсё жыццё запамінацца, як ён прымаў удзел у вучэннях мотастралкоў на тэрыторыі Расійскай Федэрацыі. Мікалай родам з Брэста, па адукацыі ён — юрыст. Ужо ведае, чым будзе займацца пасля арміі. Яго чакаюць на малой радзіме: канкрэтная прапанова ад органаў унутраных спраў ужо паступіла.

Маці маладога чалавека прызнаецца, што нават не чакала адпавядаць дамоў разам з сынам пасля прыёму на высокім узроўні. «Такое прыгожае завяршэнне службы, — лічыць Волга Аляксееўна. — Перапаўняе гонар за сына. У армію пайшоў хлопцам, а прыйшоў мужчынам».

Вераніка КАНЮТА.
Фота
прэс-службы Мінбароны.

Падарункі да свята

У СТУДЭНЦКАЙ ВЁСЦЫ — ЗНОЎ НАВАСЕЛЛЕ

Фота: Benita

Новы студэнцкі інтэрнат на 1030 месцаў адкрылі ў Мінску на вуліцы Самашкі, 35. Адкрыты комплекс складаецца з двух інтэрнатаў — БДМУ і БДУІР.

Інтэрнат БДУІР займае 20 паверхаў, ён разлічаны на 530 месцаў. Жылыя пакоі абсталяваны неабходнай мэбляй: шафамі, ложкамі, сталамі з крэсламі, тумбачкамі, вешалкамі для адзення. На кухнях устаноўлены электрычныя пліты з выцяжкай, халадзільнікі, кухонная мэбля, абедзенныя сталы з крэсламі. Таксама на жылых паверхах прадугледжаны агульныя і дапаможныя памяшканні. У вестыбюльнай зоне першага паверха размешчаны буфет, санузлы для наведвальнікаў. У прыбудаванай частцы падвальнага паверха — трэнажорная зала, якая прызначана толькі для тых, хто пражывае ў інтэрнаце.

Інтэрнат БДМУ разлічаны на 500 месцаў. Жылы корпус уяўляе сабой адзінаццаціпаверховы будынак. Ён уключае дзесяць жылых паверхаў і паверх грамадскага прызначэння. На кожным паверсе размешчаны блокі для пражывання студэнтаў з уласнай кухняй і санвузлом, таксама размешчаны пакоі для групавых заняткаў, пакоі псіхалага, пакоі Студэнцкага савета, пакоі выхавальнікаў. Ёсць трохмесны блок для пражывання людзей з абмежаванымі магчымасцямі. На першым паверсе —

канферэнц-зала на 49 месцаў, кабінет медперсоналу, памяшканні медыцынскага блока.

Ва ўрачыстым адкрыцці інтэрната прынялі ўдзел намеснік прэм'ер-міністра Ігар Петрышэнка, міністр адукацыі Андрэй Іванец, намеснік старшыні Мінгарвыканкама Арцём Журан, рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі Вадзім Богуш.

— У Беларусі студэнты ва ўсіх абласцях, за выключэннем Гродзенскай і горада Мінска, на 100 працэнтаў забяспечаны месцамі ў інтэрнатах, — адзначыў Ігар ПЕТРЫШЭНКА. — У Гродзенскай вобласці гэты паказчык складае каля 92%. У сталіцы, паколькі тут скаанцэнтраваны ўсе асноўныя ВНУ нашай краіны, забяспечанасць меншая — каля 83%. Таму кіраўніком дзяржавы ў 2020 годзе было прынята рашэнне пабудавать яшчэ чатыры інтэрнаты. Выконваючы гэтае рашэнне, мы першы інтэрнат на 1030 месцаў адкрылі сёння. Яшчэ ў нас будуць два студэнцкія інтэрнаты і гадзін праекцеўца. З улікам гэтага паўнення, я думаю, мы выйдзем на 93-95 працэнтаў па забяспечанасці інтэрнатамі. Акрамя таго, гэта створыць дадатковыя камфортныя ўмовы для інашгародніх хлопцаў і дзяўчат, а гэта найважнейшы элемент сацыяльнай падтрымкі, плюс тацькі будучы менш хвалаяцца аб тым, дзе іх дзеці пражываюць...

Што датычыцца замежных студэнтаў, то, паводле слоў віцэ-прэм'ера, беларуская вышэйшая адукацыя запатрабавана за мяжой: «У нас навучанцаў больш за 23 тысячы замежных грамадзян з больш як 108 краін. Па выніках васьмі месяцаў бягучага года мы прыраслі ў экспарце адукацыйных паслуг прыкладна на 10 працэнтаў. Мяркую, з будаўніцтвам новых інтэрнатаў будзем імкнуцца да таго, каб гэты паказчык узраслаў, — падкрэсліў Ігар Петрышэнка. — Будуючы такія інтэрнаты, мы ствараем камфортнае асяроддзе для таго, каб замежныя студэнты атрымлівалі нашу адукацыю і былі праваднікамі ў развіцці адносін паміж Беларуссю і той краінай, з якой яны прыехалі, рэалізоўваючы сябе як спецыялісты на практыцы ў сьвеце на радзіме».

— У нашай краіне асабліва ўвага ўдзяляецца не проста падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, але і забеспячэнню даступнасці адукацыі ў цэлым, — падкрэслівае міністр адукацыі Андрэй ІВАНЕЦ. — Гэта неабходна для таго, каб кожны малады чалавек незалежна ад таго, дзе ён пражывае, мог прыехаць і паступіць у патрэбны ўніверсітэт і атрымаць сацыяльныя гарантыі, у першую чаргу жыллё. Сёння ў нашай краіне каля 80 тысяч студэнтаў пражываюць у 120 інтэрнатах, фактычна атрымліваецца досыць

буйны горад. Толькі з 2016 года колькасць замежных студэнтаў вырасла амаль на 10 тысяч чалавек. Гэта сігнал для нас, што мы павінны клапаціцца пра стварэнне неабходных умоў для прытоку замежных студэнтаў у нашы ўстановы вышэйшай адукацыі, у тым ліку ствараючы камфортныя ўмовы для іх пражывання.

Міністр праінфармацыі, што цяпер вядзецца будаўніцтва яшчэ двух інтэрнатаў. «Першы на 700 месцаў — для Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта фізічнай культуры і спорту. Мы плануем, што вясной 2024 года ён будзе здадзены ў эксплуатацыю. Другі інтэрнат — для Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта. Ён плануецца да здачы ў жніўні — верасні наступнага года. У стадыі праектавання знаходзіцца інтэрнат для Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта. Такія сучасныя інтэрнаты з'яўляюцца не толькі месцам для пражывання інашгародніх студэнтаў. Гэта месца, дзе можна развівацца, займацца фізічнай культурай, спортам,

бавіць вольны час. Тут створаны ўсе неабходныя камфартныя ўмовы для таго, каб маладыя людзі праходзілі сацыялізацыю, адаптацыю. Упэўнены, што кожны студэнт, які будзе тут пражываць, з задавальненнем згадае свае студэнцкія гады», — канстатаваў кіраўнік адукацыйнага ведамства.

«Характэрна, што гісторыя студэнцкіх інтэрнатаў Мінскага радыётэхнічнага інстытута (цяпер — БДУІР) пачалася роўна 50 гадоў назад, калі ў 1973 м МРТИ атрымаў да 7 лістапада першы інтэрнат на вуліцы Якуба Коласа. І ў цягун традыцыі, напярэдадні 60-гадовага юбілею ўніверсітэта, які мы будзем адзначаць у наступным годзе, нашы студэнты атрымалі бяспечны падарунак — новы дом, які ўзяў усё найлепшае, што можа быць у інтэрнаце: гэта блокавая сістэма з асобнай абсталяванай кухняй, неабходная інфраструктура для харчавання, заняткаў фізічнай культурай, выдатнай ву-чобы», — падкрэсліў рэктар ўніверсітэта Вадзім БОГУШ.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Санкцыі — не перашкода, а стымул

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.

Цяпер праходзіць пераарыентацыя транспартных маршрутаў, кампанія «Белавія» адкрыла новы маршрут у Індыю, а менавіта ў Дэлі. Таксама сярэд новых маршрутаў — рэйсы Гомель — Масква, чартарныя рэйсы на курорты Турцыі і Егіпта. За дзевяць месяцаў гэтага года «Белавія» перавезла на 12% больш пасажыраў у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года. Грузаабарот павялічаны на 29%. Гэта сведчыць аб тым, што авіяцыйная галіна не ў заняпадзе, як меркавалі нашы нядобрычліўцы, уводзячы санкцыі, а хутчэй наадварот — актыўна развіваецца.

Аэрапорт развіваецца

Нацыянальны аэрапорт «Мінск» па сваім тэхнічным

абсталяванні адзін з найлепшых па прасторы СНД. Ён мае дзве ўзлётна-пасадкачыя паласы, якія адпавядаюць самым сучасным патрабаванням. Гэта дазваляе яму прымаць павялічаны караблі ўсіх тыпаў ва ўсіх метаўмовах. Сёння ў аэрапорт выконваюць рэгулярныя рэйсы 10 авіяперавозчыкаў дзякуючы захадам кіраўніцтва краіны і адміністрацыі аэрапорта, адкрыта шэсць новых маршрутаў, якія звязалі Мінск з рэгіёнамі Расійскай Федэрацыі.

Трэба таксама адзначыць і тое, што вакацыйны комплекс аэрапорта — унікальнае збудаванне, здольнае абслуговаць да шасці мільёнаў пасажыраў у год. Прычым пасажырам аказваюцца ўсе віды паслуг на самым высокім узроўні. Дарэчы, усе яны адпавядаюць міжнародным патрабаван-

ням IATA. Так што ўжо да чаго, а да сэрвісу ў «Мінску» пытанні няма.

Але ж не толькі Мінскам адзіным развіваецца авіяцыя. На сёння ў кіраўніцтва галіны далёкія планы након аэрадрому ў Мар'іп'еве і Оршы, якія ўжо маюць статусы міжнародных.

Бяспека палётаў на ўзроўні

Бяспека — тое, што турбуе кожнага пасажыра. Гэта тое, за што адказвае РУП «Белазранавігацыя». Акрамя таго, у сферы адказнасці прадпрыемства — эканамічнасць палётаў, пашырэнне іх географіі. Калі казаць простымі словамі, то «Белазранавігацыя» пастаянна раднае над развіццём міжнароднай сеткі авіямаршрутаў і аптымізацыі павялічаны сеткі над нашай краінай. Гэта дазваляе нароччываць

агульны патак павятравых суднаў. На сёння на тэрыторыі Беларусі праходзяць 63 павятравыя калідоры агульнай працягласцю каля 22 тысяч кіламетраў.

Сістэма прадпрыемстваў, якія ўваходзяць у склад «Белазранавігацыі», не абмяжоўваецца вышэйназванымі аэрапортамі, таксама ў яе складзе і іншыя рэгіянальныя аэрапорты. Кожны з іх, дарэчы, сертыфікаваны як да ажыццяўлення ўнутраных, так і міжнародных палётаў.

Рамонт і мадэрнізацыя — сваімі сіламі

Мінскі завод грамадзянскай авіяцыі — вядучае прадпрыемства не толькі ў нашай краіне, але і ў краінах СНД па рамонтах і мадэрнізацыі самалётаў тыпу Як-40, Як-42, Ту-134 і

мадыфікацыі. Акрамя таго, заводам засвоена тэхналогія тэхнічнага абслугоўвання самалётаў Boeing і Airbus, вытворчасці камплектуючых для расійскіх Sukhoi Superjet, Tu-214, MC-21. Разам з назапашаным шматгадовым досведам у гэтай сферы мінскі завод паспяхова заключае кантракты з замежнымі партнёрамі.

Падрыхтоўка кадраў удасканальваецца

Беларуская дзяржаўная акадэмія грамадзянскай авіяцыі сёння з'яўляецца вядучай установай, якая займаецца падрыхтоўкай кадраў для грамадзянскай авіяцыі. Прычым усіх узроўняў. Менавіта практычная скіраванасць навучаным стала галоўным фактарам, які сфарміраваў аўтарытэт навукальнай установы далёка за межамі нашай

краіны. Як адзначыў Ігар Голуб, навукальна ўстанова адпавядае сучасным патрабаванням падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў, займаецца навукова-даследчай дзейнасцю, а за часы свайго існавання падрыхтавала тысячы спецыялістаў, без якіх немагчыма ўявіць існаванне авіяцыйнай галіны.

А гэты год увогуле знамянальны для ўстаноў: сёлетня акадэмія ўпершыню пачала рыхтаваць курсантаў-лётчыкаў.

Сёння грамадзянская авіяцыя Беларусі — гэта цэлы шэраг кампаній і устаноў, якія паспяхова працуюць на карысць нашай Радзімы, і кожны іх працоўны дзень адзначае прыняццём важных рашэнняў, без якіх немагчыма існаванне такой значнай галіны.

Уладзімір ВЯРЭНЦ.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Страты Еўрасаюза ад санкцый і згортвання адносін з Расіяй склалі каля \$1,5 трлн

Пра гэта на Еўразійскім эканамічным форуме заявіў намеснік кіраўніка МЗС Расіі Аляксандр Грушко, паведамліла РІА «Новости». Ён нагадаў, што ў 2013 годзе аб'ём гандлю Еўрасаюза з Расіяй склаў \$417 млрд. Сёлетня пры адсутнасці санкцый ён мог бы склаці \$700 млрд. Аднак за першае паўгоддзе аб'ём гандлю склаў толькі \$47 млрд, да канца года ён будзе меншы чым \$100 млрд. «Налета ён стане \$50 млрд, а потым будзе імкнуцца да нуля», — заўважыў намеснік кіраўніка МЗС РФ. У прыватнасці, прамысловасць Германіі купляе газ па цэнах утрыя вышэйшых, чым на ўнутраным рынку Злучаных Штатаў. «Індустрыя перацякае ў Паўночную Амерыку, і ўсё гэта адбываецца, нягледзячы на сігналы бізнесу», — адзначыў Аляксандр Грушко. Раней у Маскве неаднаразова заяўлялі,

што Захад здзейсніў вялікую памылку, адмовіўшыся купляць вуглевадароды ў Расіі, і трапіў у больш моцную залежнасць, якая абумоўлена высокімі цэнамі. Тая, хто адмовіўся ад паліва з РФ, усё роўна купляюць і будуць купляць даражэй праз пасрэднікаў расійскага нафты і газ.

Рост дзіцячай смяротнасці зафіксаваны ў ЗША ўпершыню за 20 гадоў

Паводле інфармацыі, апублікаванай цэнтрамі па кантролі і прафілактыцы захворванняў ЗША, у мінулым годзе ў краіне памерлі звыш 20,5 тысячы немаўляў, што на тры працэнты больш, чым за аналагічны перыяд 2021-га. Такі рост статыстыкі быў адзначаны ўпершыню з 2001 да 2022 года. Узровень смяротнасці нованароджаных, якія памерлі ў першыя 28 дзён жыцця, павялічыўся на тры працэнты, а памерлых з 28 да 364 дня — на чатыры працэнты. Прычыны таго, што адбываецца, выкліканы ўскладненнямі ў маці: прээклампсія (цяжкае ускладненне цяжарнасці), заўчасныя роды, а таксама бактэрыяльны сепсіс, узровень якіх таксама істотна ўзрос.

РУП «Інститут нерухомасці і ацэнкі» (Організатар аўкцыона) извештае о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества **ОАО «МТЗ» (Продавец).** Аукцион состоится **21.11.2023 в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4

Лот № 1: чердачное помещение, инв. № 500/D-708113334, 40,9 кв. м, г. Минск, ул. Некрасова, д. 28-264. Начальная цена с НДС 20% — 96 400,00 руб. Задаток — 9 640,00 руб. Шаг аукциона — 5%.

Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержится в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона — ino.by. Задаток перечисляется на р/с BY85BAR30127802900100000000 в ОАО «Белгоспромбанк», В/С ВАРВВУ2Х. Получатель — РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Окончание приема заявлений и задатка — 17.11.2023 в 11.00

Организатор аукциона: 2200301, Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, (8 017) 324-70-57, ф (029) 356-90-93, ф (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: torg@ino.by

Организация: **ОДО «ТУТ и ТАМ Логистика»**
 Учетный номер плательщика: 100599687
 Вид экономической деятельности: складирование и хранение
 Организационно-правовая форма: общество с дополнительной ответственностью
 Орган управления: юридическое лицо без ведомственной подчиненности
 Единица измерения: тысяч рублей
 Адрес: 220075, г. Минск, ул. Селицкого, 215, пом. 1, комн. 30

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 30 сентября 2023 года

Активы	Код строки	На 30 сентября 2023 года	На 31 декабря 2022 года
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	21 939	24 004
Нематериальные активы	120	318	74
Доходные вложения в материальные активы	130	-	-
в том числе:			
инвестиционная недвижимость	131	-	-
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	-	-
прочие доходные вложения в материальные активы	133	-	-
Вложения в долгосрочные активы	140	1	-
Долгосрочные финансовые вложения	150	2 677	2 791
Отложенные налоговые активы	160	1	-
Долгосрочная дебиторская задолженность	170	1 164	915
Прочие долгосрочные активы	180	2 041	2 252
ИТОГО по разделу I	190	28 141	30 036
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	674	345
в том числе:			
материалы	211	674	344
животные на выращивании и откорме	212	-	-
незавершенное производство	213	-	-
готовая продукция и товары	214	-	1
товары отгруженные	215	-	-
прочие запасы	216	-	-
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220	-	-
Расходы будущих периодов	230	1 211	160
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	470	690
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	6 738	9 645
Краткосрочные финансовые вложения	260	-	-
Денежные средства и эквиваленты денежных средств	270	18	4

Пассивы	Код строки	На 30 сентября 2023 года	На 31 декабря 2022 года
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	380	380
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервный капитал	440	7	7
Добавочный капитал	450	16 125	16 190
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	(4 436)	(4 329)
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	(4 369)	-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	490	7 707	12 248
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	9 753	8 591
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	1 426	2 272
Отложенные налоговые обязательства	530	20	18
Доходы будущих периодов	540	-	-
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	-	-
ИТОГО по разделу IV	590	11 199	10 881
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	9 681	6 797
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	134	63
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	8 531	10 891
в том числе:			
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	2 336	6 066
по авансам полученным	632	1 119	4
по налогам и сборам	633	1 770	1 404
по социальному страхованию и обеспечению	634	359	363
по оплате труда	635	899	925
по лизинговым платежам	636	1 709	1 998
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	-	-
прочим кредиторам	638	339	131
Обязательства, предназначенные для реализации	640	-	-
Доходы будущих периодов	650	-	-
Резервы предстоящих платежей	660	-	-
Прочие краткосрочные обязательства	670	-	-
ИТОГО по разделу V	690	18 346	17 751
БАЛАНС	700	37 252	40 880

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь – сентябрь 2023 года

	1	2	3	4
	010	37 967	37 967	137 167
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	020	(28 716)	(28 721)	
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	030	9 251	8 446	
Управленческие расходы	040	(10 256)	(9 687)	
Расходы на реализацию	050	-	-	
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	060	(1 005)	(1 241)	
Прочие доходы по текущей деятельности	070	914	1 125	
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(2 073)	(1 047)	
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	090	(2 164)	(1 163)	
Доходы по инвестиционной деятельности	100	1 572	901	
В том числе:				
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	1 192	124	
доходы от участия в уставном капитале других организаций	102	-	-	
проценты к получению	103	161	19	
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	219	758	
Расходы по инвестиционной деятельности	110	(571)	(500)	
в том числе:				
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	(523)	(2)	
прочие расходы по инвестиционной деятельности (аренда)	112	(48)	(498)	
Доходы по финансовой деятельности	120	527	5 803	
в том числе:				
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	527	5 803	
прочие доходы по финансовой деятельности	122	-	-	
Расходы по финансовой деятельности	130	(3 731)	(4 915)	
в том числе:				
проценты к уплате	131	(1 247)	(1 609)	
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(2 151)	(2 669)	
прочие расходы по финансовой деятельности	133	(333)	(637)	
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности	140	(2 203)	1 289	
Прибыль (убыток) до налогообложения	150	(4 367)	126	
Налог на прибыль	160	-	(103)	
Изменение отложенных налоговых активов	170	-	-	
Изменение отложенных налоговых обязательств	180	(2)	(18)	
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	190	-	-	
Прочие платежи, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	-	-	
Чистая прибыль (убыток)	210	(4 369)	5	
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	-	-	
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	-	-	
Совокупная прибыль (убыток)	240	(4 369)	5	
Базовая прибыль (убыток) на акцию	250	-	-	
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	260	-	-	

Руководитель Р.А. Резнов
 Главный бухгалтер О.В. Костылева

30 октября 2023 г.

Извещение о проведении 5 декабря 2023 года торгов № 12-РН на право размещения средств наружной рекламы на государственном недвижимом имуществе в г. Минске

№ предмета торгов	Место нахождения государственного недвижимого имущества (согласно схеме)	Размер рекламного поля, м	Площадь рекламного поля, кв. м	Количество рекламных полей, ед.	Общая площадь, кв. м	Вид средства наружной рекламы	Начальная цена, руб.
1	съезд с Минской кольцевой автомобильной дороги на Долгиновский тракт	3,0x2,2	6,60	1	6,60	щитовая рекламная конструкция	244,20
2	г. Минск, пр-т Победителей, д. 102	2,0x7,8	15,60	2	31,20	щитовая рекламная конструкция	1154,40
3	г. Минск, ул. Машиностроителей – ул. Ташкентская	6,0x3,0	18	1	18	щитовая рекламная конструкция	666,00
4	г. Минск, пр-т Пушкина, д. 81 – ул. Ольшевского	2,0x4,0	8	2	16	пилон	592,00

Срок, на который заключается договор на размещение (распространение) наружной рекламы, составляет 5 лет.

Необходимые условия по предмету торгов № 1.

Общие требования и характеристики. Для размещения требуется разработка проекта привязки средства наружной рекламы в установленном порядке. Количество опорных стоек: одна. Количество рекламных полей: 1. Размер рекламного поля: 3000 x 2200 мм. Площадь рекламного поля: 6,6 кв. м. Цвет рекламной конструкции, покрытие следует согласовать при получении паспорта средства наружной рекламы. Рекламная конструкция должна иметь маркировку с указанием владельца и его контактного номера телефона, номера рекламной конструкции. Рекламная конструкция ставится на заглубленном фундаменте. Подсветка рекламной конструкции. Рекламная конструкция должна иметь внутреннюю подсветку. Подключение к источнику электроснабжения осуществляется закрытым способом с применением изолированного провода.

Необходимые условия по предмету торгов № 2.

Общие требования и характеристики. Для размещения требуется разработка проекта привязки средства наружной рекламы в установленном порядке. В основе пилона лежит металлический каркас. Количество опорных стоек: одна. Рекламная конструкция ставится на заглубленном фундаменте. Цвет рекламной конструкции, покрытие согласовывается при получении паспорта средства наружной рекламы. Рекламная конструкция должна иметь маркировку с указанием владельца и его контактного номера телефона, номера рекламной конструкции. Рекламная конструкция ставится на заглубленном фундаменте. Подсветка рекламной конструкции. Рекламная конструкция должна иметь внутреннюю подсветку. Подключение к источнику электроснабжения осуществляется закрытым способом с применением изолированного провода.

Необходимые условия по предмету торгов № 3.

Общие требования и характеристики. Для размещения требуется разработка проекта привязки средства наружной рекламы в установленном порядке. Количество опорных стоек: одна. Количество рекламных полей: 1. Размер рекламного поля: 6000 x 3000 мм. Площадь рекламного поля: 18 кв. м. Цвет рекламной конструкции, покрытие следует согласовать при получении паспорта средства наружной рекламы. Рекламная конструкция должна иметь маркировку с указанием владельца и его контактного номера телефона, номера рекламной конструкции. Рекламная конструкция ставится на заглубленном фундаменте. Подсветка рекламной конструкции. Рекламная конструкция должна иметь внутреннюю подсветку. Подключение к источнику электроснабжения осуществляется закрытым способом с применением изолированного провода.

Необходимые условия по предмету торгов № 4.

Общие требования и характеристики. Для размещения требуется разработка проекта привязки средства наружной рекламы в установленном порядке. В основе пилона лежит металлический каркас. Количество опорных стоек: одна. Рекламная конструкция ставится на заглубленном фундаменте. Цвет рекламной конструкции, покрытие согласовывается при получении паспорта средства наружной рекламы. Рекламная конструкция должна иметь маркировку с указанием владельца и его контактного номера телефона, номера рекламной конструкции. Рекламная конструкция ставится на заглубленном фундаменте. Подсветка рекламной конструкции. Рекламная конструкция должна иметь внутреннюю подсветку. Подключение к источнику электроснабжения осуществляется закрытым способом с применением изолированного провода.

Форма проведения торгов – аукцион.

Организатор торгов – коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, к. 10, тел. 8 (017) 365-48-36.

Торги проводятся в соответствии с Положением «О порядке проведения торгов на право размещения средств рекламы на недвижимом имуществе», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 07.07.2021 № 395 «О мерах по реализации Закона Республики Беларусь «Об изменении законов по вопросам рекламы».

Аукционные торги проводятся 5 декабря 2023 г. в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 7, (зал аукцион).

Документы на участие в аукционных торгах принимаются с 08.11.2023 по 29.11.2023 включительно с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.00) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Документы, поданные по истечении указанного срока, не рассматриваются. Ответственность за достоверность сведений, указанных в документах, представленных для участия в торгах, несут лица, их подавшие.

Порядок оформления участия в торгах:

к участию в аукционных торгах допускаются лица, прошедшие заключительную регистрацию, которые в срок, установленный для приема документов на участие в аукционных торгах, внесли задаток (задатки) и заключили с организатором торгов соглашение установленной формы о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения торгов по соответствующему их предмету (далее – соглашение), а также представили организатору торгов следующие документы:

- заявление на участие в торгах;
- заверенную банком копию платежного документа о внесении суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) банковский счет организатора торгов (в случае участия в торгах в отношении нескольких предметов торгов задаток вносится по каждому из предметов торгов);
- копию документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, желающих принять участие в торгах;
- эскиз средства наружной рекламы, выполненный в цвете на бумажном носителе в формате А4 или электронном носителе.

Сумма задатка (сумма задатка соответствует начальной цене предмета торгов) должна быть внесена по соответствующему предмету торгов не позднее окончания срока и времени, установленных для приема документов, на расчетный счет организатора торгов ОУ15 ВЛВВ 3012 0190 3985 8300 1001 в ЦББ № 527 ОАО «Белинвестбанк» г. Минск, БИК ВЛВВВУ2Х, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190395853, кодификатор назначения платежа 40901 (начисление платежа – задаток для участия в торгах № 12-РН на право размещения средств наружной рекламы по предмету торгов №.).

Участнику, не ставшему победителем торгов (лицом, приравненным к победителю торгов), внесенный задаток (задатки) возвращается в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов.

При подаче организатору торгов документов для участия в торгах и заключении соглашения представляются:

- физическим лицом, в том числе индивидуальным предпринимателем, – документ, удостоверяющий личность;
- представителем физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица – оригинал документа, подтверждающего его полномочия, и документ, удостоверяющий личность.

После регистрации организатором торгов документов для участия в торгах лицо, желающее принять участие в торгах

(его представитель), расписывается в журнале регистрации, после чего такое лицо считается допущенным к участию в торгах. До начала аукциона его участники проходят регистрацию.

Порядок определения победителя торгов: торги проводятся в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Не допускается продажа предмета торгов по начальной цене. Торги проводит аукционист, определяемый организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов. Если заявление на участие в торгах подано только одним участником либо для участия в нем явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов, а такой участник признается лицом, приравненным к победителю торгов.

Иные условия торгов:

победитель торгов (приравненное к нему лицо) обя-

зывается в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов возместить государственному предприятию «МГЦН» затраты на организацию и проведение торгов, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для их проведения. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом торгов под подписью;

– в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов перечислить на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в протоколе о результатах торгов, сумму средств, за которую продан предмет торгов, за вычетом внесенной им суммы задатка;

– в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов заключить договор на размещение средства наружной рекламы с государственным предприятием «Минский городской центр инжиниринговых услуг» при условии оплаты суммы средств, за которую продан предмет торгов и оплаты расходов на организацию и проведение торгов.

За оформление паспорта средства наружной рекламы взимается плата в соответствии с тарифами, утвержденными государственным предприятием «Минский городской центр инжиниринговых услуг». Размер платы за оформление паспорта средства наружной рекламы составляет 581,21 бел. руб. с учетом НДС (без учета стоимости услуг по изготовлению проекта привязки средства наружной рекламы к участку местности).

Размер штрафа, уплачиваемого участником торгов (или) его победителем (приравненным к нему лицом) в случае, предусмотренных законодательством и соглашением, составляет 99 (девяносто девять) базовых величин на дату проведения торгов.

Телефоны для справок: отдел аукцион – (017) 360-42-22, государственное предприятие «Минский городской центр инжиниринговых услуг» – (017) 219-85-44.

Извещение о проведении торгов размещено на сайтах: организатора торгов – www.mgcn.by (раздел «АУКЦИОНЫ/Рекламные конструкции»); Минского городского исполнительного комитета – www.minsk.gov.by (раздел «Объявления – Аукционы»).

Праблема

Званок з Бракава

Мясцовыя жыхары скардзяцца на разбітыя дарогі, нязручны прыпынак і закрыццё ФАПа

Спачатку ў магілёўскі карпункт «Звязды» звярнуліся Галіна і Міхаіл Макары. Яны расказалі пра дрэнныя дарогі, складанасці з наведаннем медыцынскай установы, транспартныя няўязкі ў вёсцы Бракава. Паведамлілі, што выступаюць ад імя ўсяго вясковага насельніцтва. «Жыхары ў нас у асноўным пенсіянеры, людзі, якім нярэдка патрэбна медыцынская дапамога, — тлумачылі яны. — З пачатку лета спрабавалі звярнуць увагу мясцовых улад на нашу сітуацыю. Прыязджалі кампетэнтныя работнікі, глядзелі, пагаджаліся, што нешта рабіць трэба. Час ідзе, а нічога не мяняецца». Наколькі востра стаяць названыя праблемы і што абуряе насельніцтва, карэспандэнт «Звязды» высвятляла на месцы.

ДАРОЖНЫ КАЛАПС

Бракава — не такі ўжо і маленькі населены пункт. Афіцыйна тут жыве каля 500 чалавек. Але вуліцы раскіданыя на вялікай тэрыторыі. Цэнтральная, напрыклад, цягнецца на некалькі кіламетраў, а потым плаўна пераходзіць у Лясную — таксама на некалькі кіламетраў даўжынёй. Дарога на гэтай бясконцай Цэнтральнай-Лясной грунтовая. У вёску ўязджаеш па асфальтавай шашы і ўжо на першых ста метрах — рэзкая перамена. Шасейка, вільнуў у супрацьлеглы ад вёскі бок, бяжыць насустрач цэнтральнай сядзібе сельсавета — Княжыццы.

— Не заўсёды так было, — удакладняюць суразмоўцы. — Тут таксама калісьці ляжаў асфальт, але замест таго, каб яго падрамантаваць, пакрыццё зрэзалі.

Дарожныя праблемы ў вёсцы існавалі і раней, але цярпенне ў людзей лопнула гэтай зімой. Яна была досыць снежная, а дарогі чысцілі не спяшаліся. Званкі на «115» і ў сельсавет, па словах жыхароў Бракава, не дапамаглі. Да вёскі дарожная тэхніка не даходзіла. Галіна Макар расказвае, як зімой сядзела ў машыне, а яе сужэнец пешшу ішоў некалькі кіламетраў па заваленай снегам Цэнтральнай-Лясной да дому, каб курэй пакарміць. Начаваць вярталіся ў Магілёў, дзе жылі да пенсіі. Па заснежанай вёсцы ніводная машына праехаць не магла.

Летам стан вуліцы Цэнтральнай істотна пагоршыўся. Вёска знаходзіцца сярод палёў агракамбіната «Зара», і па вуліцы курсіравала велікагрузная тэхніка. Жыхары расказалі, што аднойчы дарога пад грузавіком з рапсам прасела — тэрснула водаадводная труба. Утварылася яма глыбінёй паўметра. Пытанне гаспадарка вырашыла радыкальна — яму засыпалі пяском. На той момант гэта выратавала сітуацыю, але кардынальна не памяняла. Першыя дажджы звалі высылкі на нуль. Цяпер пясок па меры неабходнасці падсыпаюць самі жыхары. Яны ж робяць канаўкі, каб сцякала вада. Месца тут балоцістае, ды яшчэ сцёкі з палёў збіраюцца. Чакалася, што ўсё зменіцца пасля візіту прадстаўнікоў мясцовага кіраўніцтва і камунальнайка, але афіцыйны адказ з Магілёўскага райвыканкама, які нядаўна атрымалі, не абнадзейвае.

На дзвюх старонках за подпісам старшыні райвыканкама напісана, што калектыўны зварот быў разгледжаны з выездам на месца з удзелам супрацоўнікаў райвыканкама і «Жылкамгаса», які абслугоўвае дарогі па вуліцах Цэнтральнай, Лясной і Калгаснай. Эксперты зрабілі выснову, што дарогі ў завальняльным стане і іх рамонт не прадугледжаны. Разам з тым абслугоўванне арганізацыі даручана вясной наступнага года зрабіць «неабходны комплекс работ па паляпшэнні спажывецкіх

якасцяў дарог». Што датычыцца праблем з чысткай ад снегу, то жыхарам нагадалі пра «рашэнне райвыканкама ад 19.12.2022 № 24-30», якім за дадзенымі вуліцамі замацаваны агракамбінат «Зара». Напрошваецца пытанне: хто павінен паўплываць на агракамбінат, каб тое рашэнне не ігнаравалася?

— Ніколі не пісалі скаргаў, але тут далякло, — разлавана кажа Міхаіл Лаўрэнцэвіч. — Адказ, лічу, фармальны, хоць візіт быў сацідны. Абцацілі пашукаць водаадводную трубу і рэанімаваць пашкоджаны ўчастак. Але, падазраю, пра гэта забылі.

ГРАДУС РАЗДРАЖНЕННЯ

Павольна рухаецца на машыне па вуліцы Цэнтральнай, бо месцамі яна нагадвае пральную дошку. Здалёк бачу, што народ ужо чакае. Робім прыпынак каля дома № 68. Дарогу перасякаюць дзве вялікія лужыны. Пытанне — адкуль? Дажду вялікага яшчэ не было. «Да-статкова і невялікага», — балюча рэагуюць мясцовыя.

Той самы прыпынак у полі.

— Калі нам зрабюць дарогу? — адразу бярэ быка за рогі тэтушыны жыхар. — Як пачне затапляць, усё ў мой агарод цячэ.

Жанчына, якая жыве насупраць, падключаецца да размовы, але больш тупею ФАПа, які закрылі і трэба цяпер ездзіць па медыцынскай паслугі ў суседнюю вёску. Жанчыне 74 гады, пакуль ёсць сілы карыстацца веласіпедам, але ж яна не маладзее. Тэма ФАПа ў Бракаве таксама актуальная. Людзі заклапочаны адразу ўсім, таму крычаць кожны пра сваё. «Асфальт зімой за вёскай чысціцца, а ў нас — не», «Хуткая» з-за снегу не магла праехаць, і чалавек памёр», «Віця на калясцы вёз жонку амаль кіламетр да «хуткай», «Навошта ФАП закрылі: будынак добры, стаіць цяпер без справы, а нам трэба за некалькі кіламетраў у суседнюю вёску матацца?»

У суправаджэнні вяскоўцаў — хто пешшу, хто на машыне — інспектум вуліцу далей. Чарговы прыпынак робім каля дома № 133. Тут Цэнтральная звужаецца так, што дзвюм машынам не размінуцца. Гэта той самы ўчастак, дзе летам тэрснула водаадводная труба і ўтварылася глыбокая яма. Ямы цяпер няма, але дарога насамрэч непраглядная.

— Гэты ўчастак добра ведаюць мясцовыя ўлады, — кажуць жыхары. — Труба зламалася, забілася зямлёй і брудам настолькі, што сцёкавая вада праз яе не ідзе — льецца праз дарогу. Месца падсыпаюць перыядычна, а сёлета зусім дрэнныя справы. Раней сваімі сіламі засыпалі. Камунальнікі прыязджалі, пагаджаліся, што трэба рабіць адвод. Чаму не робяць?

Паабал дарогі сцяной стаіць бур'ян, пад ім — вада. Жыхары наперабой крычаць, што, як толькі дажджы пойдуць, тут ніводная машына не праедзе.

Аўтарытэтная

Тэму рамонт і ўтрымання мясцовай дарожнай сеткі неаднаразова ўзняў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка. «Без дарог у нас жыцця няма. Гэта і настрой людзей, і эканоміка, і транзіт, на якім мы жадаем зарабіць», — некалькі гадоў таму адзначыў ён падчас візіту ў Слаўгарадскі раён.

Сёлета дарожнае пытанне з удзелам Прэзідэнта разглядалася на прыкладзе аграгарадка Вішоў Бялыніцкага раёна, дзе кіраўніку краіны паказалі розныя падыходы па асфальтаванні, бетанаванні і іншыя спосабы прывядзення вуліц і дарог у населеныя пункты з нармальнага стану. Па словах намесніка прэм'ер-міністра Анатоля Сівака, які даваў справаздачу па гэтым пытанні, «ЖКГ раней не ўваходзіла ў сельскую мясцовасць, гэта былі мясцовыя органы ўлады, але мы ўбачылі, што трэба збіраць агульную інфармацыю, даваць агульныя метадыкі...» Размова ішла пра тое, што для кожнай вуліцы ці дарогі трэба выбіраць той від тэхналогіі, які неабходны ў дадзенай канкрэтнай мясцовасці.

ПРЫПЫНАК З КРАЮ

Новы прыпынак для грамадскага транспарту з'явіўся на ўскрайку вёскі, а жыхары Бракава хацелі бы бачыць яго на скрываганні вуліцы Лясной, Калгаснай і Зарэчнай. Тады было б зручна ўсім. Насельніцтва немаладо, некаторым 100 метраў прайсці цяжка. А тут некалькі кіламетраў трэба пераадолець.

— Ці гэта не пацвярдженне таго, што вясковая дарога ні на што не прыдатная? — задаюць рытарычнае пытанне жыхары. — Вось пусцілі б сюды аўтобус, можа, і з дарогай пытанне вырашылася б.

Логіка ў іх разважаннях ёсць. Магчыма, і адсутнасць ФАПа так балюча не ўспрымалася б. Жыхары цяпер кіраюцца паслугамі Княжыцкай амбулаторыі, але ім цяжка туды дабрацца. Грамадскі транспарт рэдка курсіруе. Новы прыпынак як здзек: чалавеку медапамога патрэбная, а яго вымушаюць некалькі кіламетраў тулаць па дрэннай дарозе яркаса мима дыхтоўнага цаглянага дома, дзе некалькі гадоў таму яшчэ быў ФАП. Цяпер абавязкі мясцовага фельчара на добраахвотных пачатках выконвае Галіна Макар, якая да пенсіі працавала медыкам. Дзе парады, робіць укольы, сік меры. Але ж гэта не ўваходзіць у яе абавязкі. Таму жыхары спадзяюцца, што графік руху транспарту да Княжыц змяняць на больш зручны.

Нэлі ЗІГУЛЯ, фота аўтара. **Маріёль палі.**

— Вада сцякае і стаіць у нізінцы, — скардзяцца жыхары. — Нават гаспадарчыя пабудовы залівае.

ЯК САМІ ДАРОГУ РАБІЛІ

Віктар Параскевіч з жонкай Зоія жывуць на вуліцы Калгаснай. Расказвае, як з суседям, які ўжо памёр, дарогу будаваў.

— Сабралі грошы, хлопцы знаёмыя з калгаса прывезлі машыны пяць-шэсць пяску і адыспалі, — кажа ён. — Ад вуліцы Цэнтральнай нас адразала поле. Людзі калю на праблі і хадзілі. А як на машыне праехаць? Пагутарылі і вырашылі рабіць самастойна. Мы, вядома, не дарожныя будаўнікі, таму яе маглі, так і зрабілі. Усе ўдзельнічалі, тут у нас дамоў 20. Зямлю насыпалі, але дарога гуляе, бо пад пяском ніякай «падушкі» няма. Летам можна праехаць, а зімой — бяда. Ветрам снегу надзьме да метра, чакаеш, пакуль

У тэму

Старшыня Княжыцкага сельсавета Віктар ПАЛТАРАН:

— У планах раённага аддзела добраўпарадкавання ЖКГ у 2025 годзе — зрабіць у Бракаве пясчана-гравійную падсыпку вуліцы Рачной. Гадоў востэ таму рабілася падсыпка на вуліцы Зарэчнай. Што датычыцца вуліцы Цэнтральнай і Калгаснай, пакуль пытанне застаецца адкрытым.

ФАП прыйшлося закрыць, бо, улічваючы, што ў Княжыцах ёсць амбулаторыя, сацстандарты па медыцынскім абслугоўванні насельніцтва ў Бракаве выконваюцца. Прыпынак грамадскага транспарту ўстаноўлены з улікам звароту жыхароў суседняй вёскі Лахва, да якой ад Бракава некалькі кіламетраў. Непасрэдна ў іх населеным пункце зрабіць гэта было немагчыма. Таму знайшлі кампраміснае рашэнне. Абяцаю, што ў найбліжэйшы час мы з жыхарамі на сельскім сходзе абмяркуем гэтыя пытанні яшчэ раз.

«ПАЧАТАК ПАЧАТКАЎ СЭНСУ

Чаму паэма «Песня пра зубра»

«Гэтую ж песню, — далёкае водгулле пушчай — Слухай душой, мой чытач, і, як плод недастелы З дзічкі, сарві і смакуй, калі маеш цікавасць Штосьці даведацца з нашых ясыў, і з прыроды Нашага краю, і з норавай рэдкага звера...»

Пяцьсот гадоў таму быў надрукаваны знакавы літаратурны і гістарычны помнік — «Песня пра зубра» Міколы Гусоўскага, твор, які і сёння актуальны. Але і цяпер паэма ўтрымлівае шмат загадак. Таму, калі ў рэдакцыю звярнуўся малады гісторык, кіраўнік Цэнтра даследаванняў дыяспар і замежнага беларусазнаўства ГРДУ імя Янкі Купалы Аляксандр Горны з прапановай правесці сумесны круглы стол, прысвечаны юбілею твора, мы пагадзіліся — ва ўпэўненасці, што нашым чытачам гэта будзе цікава. Тым болей форум сабраўся аўтарытэты. У размове ў канферэнц-зале «Звязды» прынялі ўдзел

дырэктар Інстытута літаратуразнаўства імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, доктар філалагічных навук, прафесар Іван САВЕРЧАНКА, дацэнт кафедры гісторыі беларускай літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат філалагічных навук Уладзімір КАРОТКІ, загадчык аддзела гісторыі Беларусі IX—XVIII стагоддзяў і археаграфіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Аляксандр ДОУНАР, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі, археалогіі і спецыяльных гістарычных дысцыплін, кіраўнік Цэнтра даследаванняў дыяспар і замежнага беларусазнаўства ГРДУ імя Янкі Купалы, кандыдат гістарычных навук Аляксандр ГОРНЫ, дырэктар ЦНБ НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук Станіслаў ЮРЭЦКІ, і ў якасці мадэратара ад «Звязды» рэдактар аддзела культуры пісьменніца Людміла РУБЛЕЎСКАЯ.

Іван САВЕРЧАНКА.

Уладзімір КАРОТКІ.

ПРА ВІТАЎТА, ЗУБРОЎ І ДЗЯРЖАЎНАСЦЬ

Л. Рублеўская: Сёння ў канферэнц-зале «Звязды» вельмі аўтарытэтная кола даследчыкаў, і я разумю, што кожны з нас можа гадзінамі разважаць вад над тым, дзе нарадзіўся Мікола Гусоўскі, як ён выглядаў, бо на гэты конт існуе шмат тэорыяў... Напрыклад, што ён нарадзіўся не каля Камянца, а на Гомельшчыне ці Валожыншчыне, дзе ёсць рэчка Уса. Ці ёсць тут праўда? І ці яго партрэт знайшла даследчыца Жанна Некрашэвіч-Кароткая? Але давайце пачнем з таго, чаму мы сёння, ў дваццаць першым стагоддзі, у незалежнай Беларусі, гаворым пра паэму, напісаную на лацінскай мове пяцьсот гадоў таму. Чым яна важная для нас сённяшніх?

І. Саверчанка: Творчая спадчына Міколы Гусоўскага феноменальная і неверагодна актуальна і сёння. У сваёй геніяльнай паэме Гусоўскі выказаў вялікія ідэі, якія не страцілі, і, верагодна, ніколі не страцяць значэння. Найперш гэта ідэя гуманізму. У звароце да Дэвы Марыі, якімі заканчваецца паэма, гэтыя ўніверсальныя гуманістычныя матывы набываюць касмічнае гучанне. Аўтар просіць Маці Божую абараніць род чалавечы ад варажасці, ад войнаў, не дапусціць, каб прыпынілася стваральная праца чалавека. Каштоўнасць асобы — вялікая ідэя, якая і ў наш час неверагодна актуалізавана. Яшчэ адно: у гэтым творы дакладна абзначылася ідэя патрыятызму, шанавання радзімы, тое, што заўсёды існавала інстынктыўна. Любоў да роднага краю, адданасць радзіме праходзіць праз увесь твор Гусоўскага. Галоўны герой, князь Вітаўт, ахвяруе ўсім, ахвяруе сабой, баронячы радзіму. Другі аспект гэтай ідэі ўвасобіўся ў апісанні роднага краю: яго велічы, яго прыгажосці, непаўторнай чысціні. Асабліва люблію гэтыя радкі: «Край наш багаты. Але з усіх наяўных багаццяў Люд перавагу аддаў скарбам, прынамсі, лясным. Шаты зялёных дубоў так і вабяць утульным спакоем... Ды не за гэта адно любіць свой лес гаспадар». Гуманізм, заклік да міру, да стваральнай працы... І што нас яшчэ прываблівае — выключнае літаратурнае майстэрства. А яшчэ для мяне і для ўсіх нас творчасць Міколы Гусоўскага — сімвал прыналежнасці Беларусі, беларусаў да еўрапейскай культуры. Ёсць і тэма шанавання іншых культур: Беларусь фармавалася ж як сінтэз заходняй і ўсходняй традыцый. Таму нас цікавіць і гісторыя ства-

рэння паэмы «Песня пра зубра», і яе вобразы, і асоба аўтара.

А. Горны: Звернем увагу на некалькі вобразуў гэтай паэмы. Безумоўна, найперш гэта вобраз моцнага палітычнага лідара, Вітаўта, як сімвал дзяржаўнай моцы. Вобраз моцнага ўладара ў гэтай паэме прадстаўлены вельмі выразна. І другі вобраз — гэта вобраз аб'яднання. Аб'яднання супраці іншаземнай пагрозы перад нейкімі выпрабаваннямі, выклікамі. Заклік да кансалідацыі грамадства.

У. Кароткі: Загадак шмат. Напрыклад, гэты твор прысвечаны каралеве Боне. І якраз у 1522 годзе, напярэдадні выдання паэмы, князь рагачоўскі Фёдар Іаанавіч падарыў свае землі, у тым ліку тэрыторыю, дзе рэкі Уса, Уза, з якімі звязана паходжанне прозвішча «Гусоўскі», Жыгімонту Старому, а ён — сваёй жонцы каралеве Боне. Вось у празаічным прысвечэнні каралеве Боне, а таксама ў звароце да яе сакратара Гусоўскі і гаворыць пра тое, што ён таксама робіць падарунак каралеве. Падругое, загадка — прысутнасць у паэме Вітаўта. Здавалася б, паэма павінна ўспяваць іншы род, той, які пры ўладзе... Але не забываем важны момант: у Вялікім княстве Літоўскім было два вялікія князі, Вітаўт і Жыгімонт Кейстутавічы, якія стрымлівалі паўнаўладдзе магнатаў. А вось Жыгімонт І падтрымліваў магнацкую свабоду, у той час як Вітаўт — прыклад стварэння моцнай монархіяў. Яшчэ загадка — прозвішча. Гусоўскі падпісваўся «Нікалай Усویў», але ў мяне ёсць узоры самых

розных яго подпісаў. Вось партрэт з першага выдання «Песні», які Жанна Некрашэвіч-Кароткая палічыла гіпатэтычным партрэтам Гусоўскага. Можам спрачацца, ён ці не ён, але, на маю думку, беларусы часам павінны прымаць свае міфы, і няхай іншыя дажуць, што гэта не так. Слова «terminus», якое прысутнічае на пастамеце з выявай Гусоўскага, ёсць на аналагічных кніжных выявах, дзе адлюстраваны, напрыклад Эразм Ратэрдамскі. Цікава, да паэмы актуалізавалася ў розныя эпохі, асабліва ў 1970-х гадах. Тады ўзняўся фінансаванне нацыянальных праектаў, у тым ліку даследавання «Песні пра зубра». Паэма была выдадзена, перакладчыка Язэпа Семяжона ўганаравалі дзяржаўнай прэміяй... Большасць вучоных, якія займаліся творчасцю лацінамоўных паэтаў, — гэта выхадцы з таго часу. Важна пачуць яшчэ адзін пачынаўца Гусоўскага: дзяржава будзе квітнець тады, калі ў ёй будзе падтрымлівацца гуманітарная навука. У гэтым таксама актуальнасць твора.

ПРА ПЕРАСПЕВЫ І ПЕРАКЛАДЫ

У. Кароткі: Я хацеў бы сёння бацьчы поўны збор твораў Мікалая Гусоўскага. Працэнтаў на дзевяноста ўсе творы перакладзены, цяпер перакладаецца толькі «Песня пра Святога Гіяцынта».

І. Саверчанка: Калі ласка, мы выдадзім у Акадэміі навук. Мы занаваў новую серыю «Спадчына

Беларусі», магчыма, Міколу Гусоўскага і выдадзім у ёй першым.

С. Юрэцкі: Актуальнасць творчасці Гусоўскага пацвярджаецца і запітамі чытачоў нашай бібліятэкі. Самае папулярнае выданне — выдавецтва «Мастацкая літаратура», пераклад Язэпа Семяжона. У нас заўважваецца асобнік з дароўным надпісам перакладчыка. Паэма выходзіла даволі значнымі накладамі: пяць, дзесяць, пятнаццаць тысяч. Выданне выдатнага ўзроўню — той жа пераклад Семяжона ў 1974 годзе з адметнымі ілюстрацыямі Арлена Кашкурэвіча.

У. Кароткі: Дарчы, гэтым выданнем апекаваліся Віктар Дарашкевіч і Кандрат Крапіва. Крапіва ўсё тармасіў Язэпа Семяжона на конт перакладу.

С. Юрэцкі: Мы з Аляксандрам Горным — прадстаўнікі маладых вучоных, таму і ведаем, што цікавасць да нацыянальнай культуры сярод моладзі дастаткова ўстойлівая. І яна пачынаецца са школы, з урокаў па гісторыі Беларусі і беларускай літаратуры. Асабліва ўплываюць на выхаванне патрыятызму тыя асобы са школьнай праграмы, якія даюць прыклад любові да Радзімы. І Гусоўскі — якраз такая постаць. Дзякуючы ўвазе навукоўцаў, выкладчыкаў ён трывала ўвайшоў у навукавую праграму па літаратуры і вядомы большасці беларусаў. Тое, што мы зараз абмяркоўваем яго, вельмі важна. У асяродку маладых вучоных, гісторыкаў, літаратуразнаўцаў нарадзілася ідэя супольнага даследавання Міколы Гусоўскага ў кантэксце гістарычных падзей яго часу.

І. Саверчанка: Вельмі слушная ідэя.

С. Юрэцкі: Бо хоць літаратурныя выданні Міколы Гусоўскага, іх змест, значэнне для культуры Беларусі вельмі каштоўныя, але таксама важна ведаць гістарычныя ўмовы, у якіх ён гэтую паэму напісаў. Гэта пачатак XVI стагоддзя, станаўленне беларускай культуры. Хацелася б выдаць такое даследаванне разам з тэкстам «Песні пра зубра». У моладзі сапраўды ёсць попыт на такія творы, якія паказваюць і нацыянальную культуру, і тое, што мы, беларусы, ад старажытнасці — народ высокай культуры, што ў нашай гісторыі ёсць шмат інтэлектуальна, якімі мы павінны ганарыцца.

А. Горны: Спадчына Гусоўскага — пацверджанне, што мы з'яўляемся часткай сусветнага культурнага дыскурса.

У. Кароткі: Трэба толькі, каб працавалі спецыялісты. Бо сярод перакладаў паэмы шмат адаптацый, пераспеваў і мала непасрэдна перакладаў. У нас ёсць выбар: ці мы хочам, каб гэта было для масавага чытача, але гэта будзе пераспеў (як прыклад — «Песня пра зубра») ў перакладзе Семяжона, ці зрабіць дакладна навуковы пераклад, але ён можа менш зацікавіць чытача.

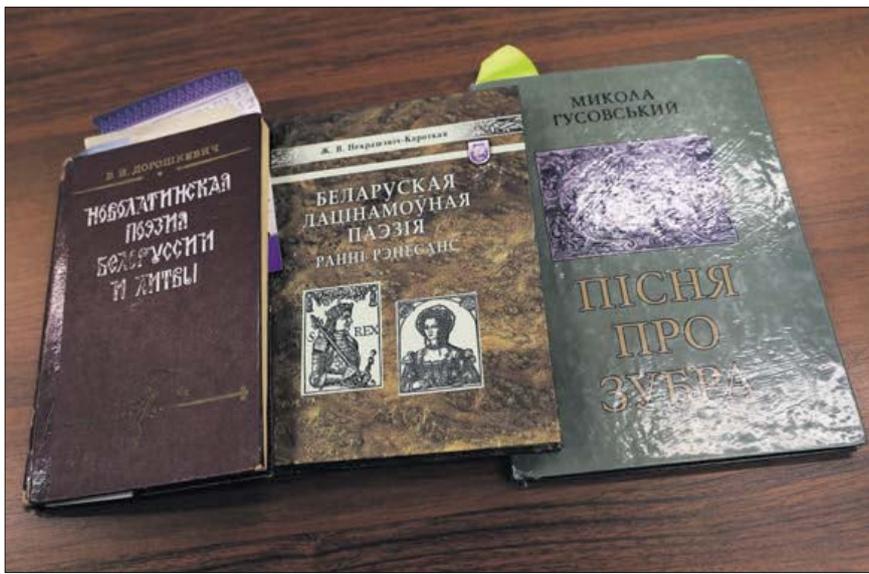
БЕЛАРУСКАЕ ПАЛЯВАННЕ І РЫМСКАЯ КАРЫДА

А. Доўнар: Хачу сказаць пра кантэксст стварэння паэмы, а менавіта пра зуброў на тагачаснай Беларусі. Чаму такая назва твора? Таму што гэта быў своеасаблівы рэкламны ход. Бо ўжо для XVI стагоддзя зубр — жывёла, якая амаль знікла. І яна сімвал прэзентацыі Вялікага Княства Літоўскага. Вядомы факт: калі зубранят з Белаўежскай пушчы ў XVI стагоддзі вазілі дэманстраваць у Варшаву, а пасля ў Вену. Зубр жыў тады ў Белаўежскай пушчы, яшчэ ў Гарадзенскай, больш нідзе. І ў той час яго расцэньвалі як сімвал моцы і незалежнасці, бо зубры не паддаюцца ні дрэсіроўцы, ні нейкаму кіраванню.

Л. Рублеўская: Заснавальнік Гарадзенскай медыцынскай акадэміі Жан Жылібер жа дрэсіраваў — за ім па вуліцах Гародні хадзіла зубрыха, якую ён прыручыў, і ела сена з яго капелюша.

У. Кароткі: Дык гэта ж зубрыха, а не зубр!

А. Доўнар: Гусоўскі асэнсоўвае зубра і пушчу як тое, чым можна ганарыцца. Я хацеў бы прывесці цытату з дакумента 1616 года, дзе пушча называецца гонарам і

ЖЫЦЦЯ І ПАЧУЦЦЯ СВЯТОГА — РАДЗІМА»

актуальная нават праз паўтысячы гадоў пасля выдання

Аляксандр ДОУНАР.

Аляксандр ГОРНЫ.

Станіслаў ЮРЭЦКІ.

аздобай усёй краіны перад другімі народамі. Гэтая ж думка гучыць і ў «Песні пра зубра». І сама тая «Песня» як літаратурны твор з'яўляецца нашым гонарам і аздобай перад іншымі народамі. Дарэчы, Вітаўт далучыўся да захавання заповеднага рэжыму ў Белавежскай пушчы. Яшчэ ў 1409 годзе была створана сістэма аховы зубра. У часы Міколы Гусоўскага існавала Камянецкае староства. Калі ў 1518 годзе Богуша Багавіцінавіча прызначылі на пасаду камянецкага староства, яму была пастаўлена ўмова, што ён павінен ахоўваць звера, то-бок зубра, старасту дазвалялася палываць у тых месцах, дзе водзяцца зверы, але толькі не на зуброў. Традыцыя аховы зуброў у нас шматвяковая. І я думаю, назва пазмы Міколы Гусоўскага прыцягла і цяпер, як прыцягвала ў XVI стагоддзі.

У. Кароткі: Зубр для нас — маркіраваная тэма. Гусоўскі прысутнічаў у Рыме на карыдзе. Але гэта абсалютна іншы занятак, чым палыванне, якое ён апісвае ў пазме. І яны супрацьпастаўляюцца. На карыдзе забіваюць быка, але гэта хатняя жывёла. Гэта проста забойства. Зубр — зусім іншая істота. Гусоўскі невыпадкова прыводзіць у пазме сізню, падобную да карыды, як адмоўную. Палыванне так званая караля Аляксандра: тытулаваныя паліўнічыя ўзяліся на памосці і хацелі паназіраць за палываннем. Што зрабіў зубр? Ледаць не збіў памосць з усімі прысутнымі, у тым ліку каралеўскімі асобамі. Дзеянне пазмы адбываецца ў часы праўлення Сулеймана Вялікага, калі ім захопленыя і Буда, і Пешт, і Вена, і ўжо да Рыму падбіраецца Хайрэдзін-паша Барбароса. Гусоўскаму трэба было паказаць, хто спраўды можа абараніць Еўропу: ці тыя, хто змагаецца з быком на карыдзе, ці тыя, хто вядзе рыцарскія баі з такой магутнай, разумнай, незалежнай жывёлай, як зубр.

ПРА РАМАНТЫЧНЫ МІФ І ПРАВА НА ПАМЯЦЬ

Л. Рублеўская: Як літаратар і прыхільнік рамантычнага беларускага міфа, не магу не адзначыць, наколькі важны для патрыятычнага выхавання вобраз, створаны Гусоўскім, і сам вобраз Гусоўскага такі ўражальны для моладзі, для дзяцей. Няхай далёка не кожны прачытае пазму цалкам — запомніцца вобраз, брэнд, тое, чым можна ганарыцца. Паглядзіце, у кожнай мастацкай вучэльні, у Акадэміі мастацтваў з году ў год моладзь мастацкі ахвотна бяруць тэмай сваіх прац «Песню пра зубра»! Мы

гаварылі пра поўны збор твораў Гусоўскага, навуковы пераклад — і гэта выдатна. Але варта падумаць і пра адаптацыю для дзяцей, для школьнікаў. Такое самае багата ілюстраванае выданне, але адаптаванае, дзе будзе шмат запамінальных цытат.

І. Саверчанка: Пераклад Сямьжона запамінаецца добра.

А. Горны: Калі ў 1980-м быў юбілей — 500-годдзе Гусоўскага, у БССР адзначылі гэта вельмі годна. Быў створаны кананічны на сённяшні дзень партрэт Гусоўскага. Ніхто не ведае, як пазт выглядаў, але ён быў намалёваны ў прафесарскай шапачцы, падобны да Эразма Ратэрдамскага, хударлявы... Намалёваў Гусоўскага не толькі Яўген Кулік, але і Уладзімір Басальга, і Уладзімір Васюк, які рабіў постары, і Мікола Кулава. І ў прынцеple вобраз Гусоўскага, які сфарміраваўся ў БССР, досюль і застаўся. У 1980-м была названая вуліца ў Мінску ў гонар Міколы Гусоўскага. Эдуардам Перагудам зняты фільм «Песня пра зубра», а ў 1982-м годзе Алегам Белавусам створаны мультфільм. Аляксей Дудараў зрабіў адаптацыю пазмы для сцэны. У Купалаўскім тэатры, у Тэатры юнага глядача прайшлі спектаклі, у Брэсцкім ляльчым тэатры, Гродзенскім... А восць з 1990-х, пачатку нульвых тэма Гусоўскага неяк, як мне падаецца, заглохла, не ведаю, чаму. Толькі помнік Гусоўскаму з'явіўся ў дворыку Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Л. Рублеўская: Можна, таму, што ў дзеянасці з'явілася шмат іншых уражлівых постацей з гісторыі Беларусі мінулых стагоддзяў, пра якія раней не згадваў, а тады пачалі папулярнызаваць?

А. Горны: Галоўнае, паспелі давесці, што Мікола Гусоўскі — вельмі важная частка менавіта беларускага дыскурсу. У 1985 годзе на гэта была рэакцыя знакамітага польскага гісторыка Ежы Ахманскага, які напісаў артыкул, што Гусоўскі — гэта ўсё-ткі частка польскай культуры. Такі востры аказ на шырокае святкаванне юбілею Гусоўскага ў Беларусі.

У. Кароткі: Гэта вечны працэс. Спрабуюць давесці, што Гусоўскі нарадзіўся дзесь у Польшчы. Ніяк не хочучь прызнаць, што на нашай тэрыторыі. Зрэшты, а за Гамера ў свеце колькі змагаюцца, за Авідзія... Дык і беларусы гіпатэтычна могуць паставіць Авідзію помнік на гары Авід непадалёк ад Пінска, там, дзе было Мора Герадота, заявіць, што Авідзіі там пахаваны. І хай дакажуць, што гэта не так! Восць вам беларускі рамантычны міф...

ПРА РЭНЕСАНС, ГЕКЗАМЕТРЫ І ТАЛЕРАНТНАСЦЬ

Л. Рублеўская: Постаць Міколы Гусоўскага важная яшчэ і як доказ, што быў Рэнесанс і на Беларусі. Што прынесла нашай культуры гэта эпоха?

І. Саверчанка: Беларускі этнас пачаў фармавацца ў IX—XIV стагоддзях, і ў гэты час наша мова (мы называем яе старабеларускай) набыла функцыі агульнадзяржаўнай. Расійскі акадэмік Валянін Сядоў наогул лічыць, што працэс фарміравання народнасцяў, у прыватнасці беларусаў, пачаўся ў VI стагоддзі. У XV стагоддзі мы бачым на Беларусі такія выдатныя творы, як «Пахвала Вітаўту», «Хроніка грамадзянскай вайны», «Аповесць пра Падольскую зямлю». Многія дзяржаўныя дакументы напісаныя на старабеларускай мове. А ў эпоху Рэнесансу ідэя неабходнасці развіцця літаратурнай мовы на гронце народнай была артыкулявана. Менавіта Скарына першым сказаў: «Я перакладаю святое пісьмо на тую мову, з якой мяне літвінцы Бог на свет пусціў». Гэта стала эстэтычнай філасофіяй. Канешне, лацінская культура таксама была ў той час, класічная лаціна не выключала, а дапаўняла нацыянальную літаратурную мову. Заходні навуковы свет увесь працаваў на лацінскай мове. Пасля Скарыны шмат твораў пішуцца на старабеларускай. Напрыклад, у XVI стагоддзі — пасольскія дзённікі. Стафан Збаражскі напісаў унікальны дзённік паслоў ВКЛ у Маскоўскае княства. Такія дакументы неабвержна даказваюць, што ў нас была дзяржава. Яшчэ адно набыццё для нашай культуры ў эпоху Рэнесансу — з'яўленне кніжнай пазізі. Гэта ўжо сімвал пачатку фарміравання нацыі, высокай эстэтыкі. Панегірыкі на княскія гербы — Андрэй Рымша тут пачынальнік. Скарына некалькі пазмы твораў напісаў менавіта на старабеларускай мове. Мамоніч, Малеіц Смятрыцкі... Нарадзіўся цікавы жанр літаратурных пазтычных ляментарыяў... Я налічыў дванаццаць розных пазтычных форм таго часу на старабеларускай мове. Нарадзілася наша інтэлектуальная публіцыстыка, я напісаў пра гэта доктарскую дысертацыю. Выключная з'ява! Адзнака, што ў Беларусі ўжо тады сфарміравалася высокая талерантнасць, павага да іншых поглядаў, іншых культур: інтэлектуальны не заклікалі знішчаць апанентаў, а дыскусавалі на старонках сваіх друкаваных твораў.

У. Кароткі: Толькі не слухалі адзін аднаго!

І. Саверчанка: Ну, хіба што часам ужывалі рэзкую лексіку...

У. Кароткі: «Прасмярдзеўшэму аслу нашаму Мягменцію Смярдзіцкаму»....

І. Саверчанка: Але ж не даходзілі да рэлігійных войнаў! І пакінулі нам сотні выдатных палемічных моў на старой беларускай мове. З'ява павучальная і для сённяшняга грамадства. Традыцыя беларускай талерантнасці, закладзена нашым Рэнесансам.

У. Кароткі: У адрозненне ад польскай і рускай літаратуры у нас сустракаюць паралельна і культурная эпоха, і рэлігійная. У эпоху Рэнесансу на змену царкоўна-арыентальнаму стылю прыходзіць лаціна-каталіцкае асветніцтва. Частка інтэлектуалаў піша на старабеларускай мове, а частка — на лацінскай. Але адразу высокая ступень версіфікацыі і кірылічнай, і лацінамоўнай традыцыі. Гекзаметр, элегічны верш, алкеева страфа, сафічны верш... Гэта ўсё — у нашай культуры. Я супраць тэрміну скрыжавання культуры, гэта паралельнае развіццё. І я супраць вызначэння, што Скарына пачынальнік беларускай пазізі. Для мяне яго творы — гэта найперш антыфоны. У нас працягвалася атычная традыцыя ў пазтыцы, таму што магнатарыя, якая заказвала такія творы, лічыла сябе нашчадкамі рымлян.

А. Горны: Дазволю сабе не пагадзіцца. Нельга казаць, што такія з'явы ішлі паралельна. Элементы сінтэзу не маглі не быць. У тых жа беларускіх касцёлах мы бачым усходнія элементы ікананісі, у праваслаўных цэрквах — элементы заходняй архітэктуры. Мы можам казаць пра сімбіёз.

У. Кароткі: Мы можам весці навуковыя спрэчкі, але ёсць і побытавае ўспрыняццё праблемы. Лацінцы, кірыліцы... І ў XIX стагоддзі беларуская шляхта лічыла ганаровым ведаць і нават размаўляць на лацінскай мове.

А. Доўнар: Думаю, феномен Францыска Скарыны і Міколы Гусоўскага зрабіўся магчымым не толькі дзякуючы іх прыроднаму таленту, але і дзякуючы таму, што ў часы Рэнесансу на нашых землях развілася адукацыя. А яшчэ таму, што ў нашым грамадстве заўсёды існавала ідэя роўнасці. Шляхта патрабавала роўнасці сярод шляхецкага саслоўя, мяшчане — роўнасці сярод мяшчан, для сялян было важным быць роўнымі сярод сялян. У мяшчан гэта вылілася ў імкненне да самакіравання, якое стала развівацца ў XV—XVI стагоддзях у нашых гарадах. Калі ў 1506 годзе Камянец, гіпатэтычна радзіма Гусоўскага, атрымаў Магдэбургскае права, то меў магчымае нават выбарць сабе войта. Зразумела, гэта ўплывала і на адукацыю, і на культуру.

У. Кароткі: Каб тысоўці адраджаць, трэба, каб тысоўці перад гэтым было... Перад самакіраваннем, пра якое вы кажаце, існавала вечна. Вяртанне гэтага працэсу было незаконна, бо ён быў характэрны для нашых гарадоў.

І. Саверчанка: Адметная рыса беларускай эпохі Рэнесансу, у якой маглі нарадзіцца Мікола Гусоўскі і Францыск Скарына, — развіццё прававой культуры, законнасці. Скарына шмат разважае пра права і яго вытокі, Гусоўскі таксама. Статуты Вялікага Княства Літоўскага

1529, 1566, 1588 гадоў — наша высокая прававая культура, нідзё ў свеце такога ўзроўню не было. Гэта таксама наш Рэнесанс, народжаны імкненнем нашага народа да законнасці. Вялікі ўклад беларусаў у сусветную гісторыю права.

ПРА МУРАЛЫ, ШЫЛЬДЫ І ПОМНІКІ

Л. Рублеўская: Якое ж месца займае сёння «Песня пра зубра» і постаць Міколы Гусоўскага ў нашай гістарычнай памяці, у свядомасці беларусаў?

І. Саверчанка: Гусоўскі ў нас ушанаваны, але ёсць магчымасць далей пашыраць і прапагандаваць яго спадчыну. Варта падтрымаць і прапанову моладзых вучоных падрыхтаваць кнігу, дзе будуць змешчаны навуковыя даследаванні і сам твор. Калі робіць моладзь — гэта будзе цікава для моладзі. Цікава і ідэя адаптаванага выдання для дзетак, але гэта павінен здзейсніць літаратары. Ну і акадэмічны поўны збор твораў трэба рыхтаваць.

А. Горны: Вельмі важна, каб Мікола Гусоўскі заставаўся ў школьнай праграме. І ў праграме па гісторыі, і ў праграме па літаратуры. Я вучыўся механізмы палітыкі памяці, і хачу сказаць, што абавязкова патрэбна месца памяці. Яно ўтвараецца, калі чалавек ужо ўшаноўваецца ў самых розных праявах — у назвах вуліц, у назвах устаноў... Трэба пашыраць імя Гусоўскага ў нашай тэрыторыі, бо пакуль ёсць адзіная вуліца Гусоўскага, у Мінску.

Л. Рублеўская: Калі надаецца вуліцы ці ўстанове нейкае імя, неабходна інфармацыйнае суправаджэнне. Я памятаю, як называлі вуліцу імя Гусоўскага (мы жылі побач), і раптам у аўтобусе замест прыпынку «Маладзёжная», да якога звыклі, кіроўца кажа — «Наступны прыпынак Гусоўскага». Людзі вельмі доўга абураліся, таму што не ведалі, хто такі Гусоўскі, назва ім падавалася немілагучнай. І ўпарта працягвалі называць вуліцу Маладзёжнаяй. Толькі праз колькі гадоў там з'явіўся адпаведны барэльеф з выявай Гусоўскага і тлумачэннем, хто ён такі, праўда, барэльеф не самы заўважны.

А. Горны: Сёння інфармацыйную падтрымку забяспечыць лёгка, і «Песню пра зубра» ведаюць. У гарадах будуюцца столькі новых кварталяў, можна знайсці месца для назвы. Мурал зрабіць...

А. Доўгі: Арганізаваць мерапрыемствы ў Белавежскай пушчы: фестывалі, спортыўныя, тэатральныя дзеі, думаю, кіраўніцтва там падтрымае.

У. Кароткі: Камень паставіць з радкіма Гусоўскага: «Рэкі лясныя, Дняпра паўнаводнага строму пераплывае ў каньём у пагоні за зверам», — у указаннем на месца, дзе гэта было. Толькі, на маю думку, не ў Валожынскім раёне, паколькі адтуль да Дняпра, Усы і Сожа амаль чатырыста кіламетраў.

А. Горны: Мы павінен постаць Гусоўскага мемарыялізоўваць, ушаноўваць. Без гэтага любая постаць забываецца.

І. Саверчанка: А яшчэ рыхтаваць спецыялістаў, якія будуць працаваць з лацінамоўнай спадчынай беларускай літаратуры. Так што чакаем новых аспірантаў.

Падрыхтавала
Людміла РУБЛЕўСКАЯ.
Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

Извещение о проведении повторного аукциона					
Организатор аукциона: ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5, корп. 2, пом. 1703					
Продавец: ОАО завод «ВИЗАС», 210602, г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83					
Оборудование, бывшее в употреблении, расположенное по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83					
№ лота	Инд. номер	Наименование	Начальная цена с НДС 20%, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.	
Перечень 2 (снижение начальной стоимости на 95%)					
1	3698	Модернизация вальцев резинообр. ЛБ-200 100/100	3678,00	183,90	
2	3009	Воздухонагреватель ВГС-1 и его составляющие	3354,00	167,70	
3	3010	Воздухонагреватель ВГС-1 и его составляющие	3354,00	167,70	
4	3011	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	3462,00	173,10	
5	3012	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	3462,00	173,10	
6	3013	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	3462,00	173,10	
7	3014	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	3462,00	173,10	
8	3015	Воздухонагреватель ВГС-1-01 и его составляющие	3462,00	173,10	
9	3807	Полуавтомат для заточки зуборезных головок ВЗ-685Ф2	45 600,00	2280,00	
Перечень 3 (снижение начальной стоимости на 95%)					
Оборудование, бывшее в употреблении, расположенное по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83					
10	687	Эстакада для выпрямителей ВАКТ-3200	3,00	0,15	
11	1697	Печь ОКБ 8084	2100,00	105,00	
12	3630	Водонагреватель «Нева-3208-02»	5,40	0,27	
13	3631	Водонагреватель «Нева-3208-02»	5,40	0,27	
14	3680	Модернизация устройства МТП-318 (H481)	762,00	38,10	
15	3032	Стенд д/исп. фрез ЗМА-376	420,00	21,00	
16	371	Стоп СТ-9 к микроскопу СТ-9	384,00	19,20	
17	3760	Измерительная машина специальная СТ-4.10	1314,00	65,70	
18	50	Станок ВЗ-389	318,00	15,90	
19	425	Уровень электронный А12	132,00	6,60	
20	437	Шумомер ВШВ	55,80	2,79	
21	3067	Шумомер ВШВ	55,80	2,79	
22	7249	Прибор для проверки червячных фрез КЭФ-270	1458,00	72,90	
23	3121	Центрифуга d=200-450 мм	22,20	1,11	
24	3681	Наладка РШ-01 к станку ВЗ-580Ф4	5994,00	299,70	
Перечень 4 (снижение начальной стоимости на 95%)					
Готовая продукция, расположенная по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83					
25		Станок для заточки режущих кромок зубое твердосплавных пил ВЗ-478 (в количестве 2 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	150,00	7,50	
26	3	Контрольно-измерительное устройство ВЗ-681	528,00	26,40	
27	2	Контрольно-измерительное устройство ВЗ-681	528,00	26,40	
28	1	Контрольно-измерительное устройство ВЗ-681	528,00	26,40	
29		Контрольно-измерительное устройство ВЗ-682 1Ф (в количестве 10 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	360,00	18,00	
30	4	Приспособление для заточки пил вертикальных лесопильных рам ВЗ-879-02 ПЗ (L=1250-1950 мм)	180,00	9,00	
31	3	Приспособление для заточки пил вертикальных лесопильных рам ВЗ-879-02 ПЗ (L=1250-1950 мм)	180,00	9,00	
32	5	Приспособление для заточки пил вертикальных лесопильных рам ВЗ-879-02 ПЗ (L=1250-1950 мм)	180,00	9,00	
33	1	Устройство измерительное для контроля зуборезных головок ВЗ-671	1188,00	59,40	
Перечень 5. Не завершенные производством станки, узлы станков, детали и элементы, расположенные по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83 (снижение начальной стоимости на 95%)					
№ лота	Наименование	Готовность, %	Кол-во	Начальная цена с НДС 20%, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
34	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращениями CP-400В (2 кожуха, станина и КД)	90	1	1172,10	58,61
35	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращениями CP-400В (кожух, станина и КД)	70	1	911,64	45,58
36	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращениями CP-400В (кожух, станина и КД)	70	1	911,64	45,58
37	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращениями CP-400В (кожух, станина и КД)	70	1	911,64	45,58
38	Стенд для испытания шлифовальных кругов на разрыв вращениями CP-400В (комплект деталей)	50	6	3907,08	195,35
39	Станок заточной для сверл (d=0,4-3,0 мм, настольный) ВЗ-889 (комплект деталей)	50	1	396,72	19,84
40	Станок заточной для сверл (d=0,4-3,0 мм, настольный) ВЗ-889 (комплект деталей)	50	1	396,72	19,84
41	Станок заточной для сверл (d=0,4-3,0 мм, настольный) ВЗ-889 (комплект деталей)	50	1	396,72	19,84
42	Станок для заточки плоских ножей (с поворотным столом) ВЗ-874 (комплект деталей)	40	5	710,10	35,51
Перечень 8. Лот 43: имущество, реализуемое одним лотом, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, д. 83					
№ лота	Наименование (назначение), инвентарный номер	Общ. пл., кв. м			
43	Административно-бытовой корпус № 1 (здание административно-хозяйственной), инв. номер 200/С-61161	7582,7			
44	Административно-бытовой корпус № 3 (здание административно-хозяйственной), инв. номер 200/С-61160	3568,7			
45	Производственное помещение (производственное помещение), инв. номер 200/Д-175256	44519,1			
46	Автоганг (сооружение специализированное автомобильного транспорта и автодорожного хозяйства), инв. номер 200/С-501697	1387,1			
47	Внеплощадочные кабельные сети (сооружение специализированное энергетическое), инв. номер 200/С-500509	1260			
48	Тепловые сети (сооружение специализированное коммунального хозяйства), инв. номер 200/С-500510	70,5			
49	Благоустройство территории (сооружение благоустройства), инв. номер 200/С-502429	25477,3			
50	Кабельные сети (сооружение специализированное энергетическое), инв. номер 200/С-501645 (общ. пл. 176,9 кв. м), инв. номер 200/С-501646 (общ. пл. 135,7 кв. м), инв. номер 200/С-501647 (общ. пл. 242 кв. м), инв. номер 200/С-501648 (общ. пл. 23,7 кв. м), инв. номер 200/С-501649 (общ. пл. 151,9 кв. м), инв. номер 200/С-501650 (общ. пл. 153,9 кв. м), инв. номер 200/С-501652 (общ. пл. 75,9 кв. м), инв. номер 200/С-501653 (общ. пл. 131,7 кв. м), инв. номер 200/С-501655 (общ. пл. 177,7 кв. м), инв. номер 200/С-501662 (общ. пл. 84,4 кв. м)				

В состав лота входит имущество (в кол-ве 91 ед). Подробный список размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by						
Начальная цена с НДС 20% 6 457 021,20 бел. руб. (снижение стоимости на 30%)						
Шаг аукциона		322 851,06 бел. руб.				
Обременения		Аренда. Подробная информация у Продавца				
Сведения о земельном участке с кадастровым номером 24010000001005466: предоставлен на праве аренды по 03.04.2068 (доля 999/1000) общей площадью 10,4867 га для содержания и обслуживания административно-производственных зданий и сооружений						
Перечень 9 (снижение начальной стоимости на 50%)						
Готовая продукция, расположенная по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83						
№ лота	Инд. номер	Наименование	Ед. измерения	Кол-во	Начальная цена с НДС 20%, бел. руб. (за 1 единицу)	Шаг аукциона, бел. руб.
44		Оправка (d40 мм ВЗ-384. П22.055) – 3 единицы. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	3	66,00	3,30
45		Оправка балансирующая ЗЕ642Е.96.201 – 7 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	7	117,11	5,86
46		Оправка (d22 мм ВЗ-384. П22.052) – 4 единицы. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	4	66,00	3,30
47		Оправка (d27 мм ВЗ-384. П22.053) – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	66,00	3,30
48		Оправка (d32 мм ВЗ-384. П22.054) – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	66,00	3,30
49	10	Оправка (d60 мм ВЗ-384. П22.057)	шт.	1	66,00	3,30
50	1	Ограждение ВЗ-318Е.94.000	шт.	1	68,40	3,42
51		Бабка задняя ВЗ-384.П22.046 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	150,00	7,50
52		Бабка передняя ВЗ-384. П22.011 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	150,00	7,50
53	300/07-01-06К1	Изготовленные заготовки для детали рзм-болт М20	150 шт.		81,00	4,05
54		Кожух ВЗ-319.92010 – 7 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	7	84,30	4,22
55		Кожух ВЗ-318М.92020 – 8 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	8	116,24	5,81
56		Кожух ЗМ642Е.92060 – 7 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	7	180,46	9,02
57	300/53-36-20	Комплект узлов и деталей для станка резьбошлифовального с ЧПУ мод.ВЗ-681Ф4-01П	шт.	1	150000,00	7500,00
58		Кроншт.ейн ЗМ642Е.92014 – 7 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	7	48,00	2,40
59	8-03-3-03	Платформат для обработки очковых линз по контуру ВЗО-229В	шт.	2	480,00	24,00
60		П/а шлиф. д/обработки очковых линз по контуру ВЗО-229В – 4 единицы. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	4	540,00	27,00
61		Плат. для изготовления копиров ВЗ-346 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	300,00	15,00
62		Поводок ЗМ642Е.96020 – 7 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	7	6,60	0,33
63		Приспособление для заточки пил верт. л/р рам ВЗ-367. ПЗ – 9 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	9	91,80	4,59
64		Приспособление для заточки плоских ножей ВЗ-384 П26 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	84,00	4,20
65		Приспособление для заточки пил ВЗ-367.П1 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	300,00	15,00
66		Приспособление для заточки сверл ВЗ-384 П15 – 6 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	6	240,00	12,00
67	83	Присп. д/линейной правки круга и установки центров ВЗ-318.П5	шт.	1	217,20	10,86
68	7	Приспособление для заточки пил верт. л/р рам ВЗ-367.П3	шт.	1	66,00	3,30
69	8	Приспособление для заточки фасонных фрез ВЗ-384 П22	шт.	1	322,20	16,11
70	300/5366-14К1	Редуктор конический КЗР-1	11 шт.		1630,86	81,54
71	1, 2	Редуктор привода жатки КЗР-4СП	шт.	2	166,80	8,34
72		Редуктор привода жатки КЗР-4 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	166,80	8,34
73	3, 4, 5	Редуктор конический КЗР-9	шт.	3	186,00	9,30

74	3, 4	Система подачи СОЖ ВЗ-874.61.000	шт.	2	240,00	12,00
75		Станок специальный заточный для твердосплавных пил ВЗ-353 – 3 единицы. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	3	360,00	18,00
76		Стенд измерительный для твердосплавных пил ВЗ-479 – 29 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	4	312,44	15,62
77		Съемник ВЗ-318М.90202 – 29 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	39	1,80	0,09
78		Фитинг ДУ100 15.7879-3143 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	137,94	6,90
79		Фитинг ДУ133 15.7879-3145 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	162,36	8,12
80		Фитинг ДУ50 15.7879-3146 – 4 единицы. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	4	91,14	4,56
81		Фитинг ДУ89 15.7879-3144 – 5 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	5	114,72	5,74
82		Фланец ВЗ-384.91010 – 8 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	8	71,64	3,58
83		Хомутик ЗМ642Е.96030 – 6 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	6	2,40	0,12
84	8	Центр ВЗ-384.90018/1СП – 6 единиц. Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	шт.	6	9,00	0,45
85	17249	Вал 05-24-07152 300/53-02-12 К2	2 шт.		37,80	1,89
86		Приспособление для заточки торцовых фрез (d=80-400 мм) ЗЕ642Е.П21	шт.	1	2358,00	117,90
Перечень 10 (снижение начальной стоимости на 50%).						
Оборудование, бывшее в употреблении, расположенное по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83						
№ лота	Инд. номер	Наименование	Начальная цена с НДС 20%, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.		
87	516	Установка для испытания моделей УПУ-1М	180,00	9,00		
88	2459	Для снятия фасок НО-368	180,00	9,00		
89	3713	Станок точишно-шлифовальный ВЗ-879-02	300,00	15,00		
90	3512	Станок точишно-шлифовальный ВЗ-879-02	300,00	15,00		
91	565	Стенд	300,00	15,00		
92	662	Станок вертикально-сверлильный	300,00	15,00		
93	2-03	Станок шлифовально-попирательный для корпусов твердосплавных пил ВЗ-477	2400,00	120,00		
94		Зуборезный станок с ЧПУ для конических колес модели ВЗ 720 Ф4	300 000,00	15 000,00		
Перечень 7 (снижение начальной стоимости на 50%).						
Имущество, расположенное по адресу: г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83						
№ лота	Наименование	Начальная цена с НДС 20%, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.			
95	Сырье, материалы, комплектующие, детали незавершенного производства и другое (в количестве 1 864 ед.). Перечень с инв. номерами размещен на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by	324 759,51	16 237,98			
Дата, место и время проведения аукциона						
16.11.2023 в 13.00 по адресу: ОАО завод «ВИЗАС», 210602, г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83						
Дата, место и время приема документов						
14.11.2023 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ООО «ИПМ-Консалт оценка»						
Порядок ознакомления: осуществляется в рабочие дни с 8.00 до 17.00. Ответственное лицо: Лебедев Александр Павлович, тел. 8029-515-38-19						
С подробной информацией по предмету аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона www.ipmtorgi.by, www.cpo.by						
Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BY92BELB30120048350080226000 в ОАО «Банк БелБЭЗ», г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBY2X; УНП 191224638; ОКПО 378531865000. Случай податка – ООО «ИПМ-Консалт оценка»						
Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней после проведения аукциона						
Срок оплаты: 1. Лоты стоимостью до 50 000 не более 10 (десяти) рабочих дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.						
2. Лоты стоимостью свыше 50 000 не более 30 (тридцати) дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи						
Порядок оформления участия в аукционе и результатов торгов: аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке продажи имущества ликвидированного юридического лица с публичных торгов», утвержденным постановлением Совмина РБ от 8 января 2013 г. № 16 «О некоторых вопросах продажи имущества ликвидированного юридического лица». К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору аукциона в указанный в извещении срок заявление с приложением всех необходимых документов, зарегистрированное в журнале регистрации заявлений на участие в торгах, и заключившие с организатором торгов договор о задатке. С подробной информацией о перечне предоставляемых документов, образцами заявления на участие в аукционе и договора о задатке, а также правилами проведения аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона www.cpo.by						
В случае признания торгов не состоявшимися в связи с тем, что заявление на участие в них было подано только одним участником либо для участия в них явился только один участник, возможна продажа предмета торгов этому участнику, по начальной цене, увеличенной на 5%						
Затраты и вознаграждение (от 1% до 8%) на организацию и проведение торгов возмещаются организатору аукциона участником торгов, с которым заключается договор купли-продажи в течение 5 дней со дня проведения торгов						
Предшествующее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 19.10.2023 г.						
Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия						
Контактные данные		Тел.: +375 44 704-92-06. E-mail: info@ipmtorgi.by				

Брусель разышоўся з Канберай

Перагаворы ЕС з Аўстраліяй аб свабодным гандлі з трэскам праваліліся

Пагадненне аб свабодным гандлі паміж Еўрапейскім саюзам і Аўстраліяй, якое распрацоўваецца з 2018 года, у бліжэйшы час заключана не будзе. Спраба завяршыць зделку з трэскам правалілася, паведаміла Euronews. Днямі прадстаўнікі Еўрасаюза і Аўстраліі адправіліся ў Асаку (Японія) для правядзення новага раўнда перагавораў на палях міністарскай сустрэчы «сямёркі». Меркавалася, што гэтыя перагаворы стануць фінальным карпатлівай тэхнічнай работай, дазваляць ліквідаваць прабелы, што засталіся, і дасягнуць папярэдняй дамовы на палітычным узроўні.

за апошнія тыдні, і паслужылі прычынай раптоўнай адмены перагавораў.

У сваю чаргу, Дон Фарэл заявіў, што яго задача як міністра гандлю Аўстраліі заключаецца ў тым, каб «дамагчыся найлепшых умоў для нашых вытворцаў, нашых прадпрыемстваў, нашых рабочых і нашых спажыўцоў. Я прыехаў у Асаку з намерам завяршыць работу над пагадненнем аб свабодным гандлі з Еўрапейскім саюзам. На жаль, нам не ўдалося дабіцца прагрэсу».

Хоць Дамброўскіс і Фарэл пакінулі адкрытымі дзверы для працягу перагавораў у будучыні, палітычныя карты выкладваюцца

супраць іх: ЕС хутка пачне кампанію падрыхтоўкі да чэрвеньскага выбараў у Еўрапарламент, а аўстралійцы павінны прыйсці на ўчасткі для галасавання дзесяці да верасня 2025 года. ЕС і Аўстралія часта называюць адзін аднаго «партнёрамі-аднадумцамі». Агульны аб'ём тавараабароту ў мінулым годзе склаў 56,4 мільярда еўра. Спрабы заключыць пагадненне аб свабодным гандлі (ПСГ) з моманту афіцыйнага запуску працэсу ў 2018 годзе суправаджаліся рознага кшталту скандаламі.

Так, у 2021-м Канбера прыняла рашэнне разарваць кантракт з Францыяй на пастаўку падводных лодак коштам 56 мільярдаў еўра, што раз'юшыла Елісейскі палац і прывяло да працяглага зрыву перагавораў.

Хоць еўрапейская і аўстралійская версіі разыходзяцца ў пытанні аб тым, хто вінаваты, яны вызначаюць пытанне, якое стала асноўнай прычынай правалу перагавораў, — экспарт сельскагаспадарчай прадукцыі. Па словах Дамброўскіса, прапанаваная мадэль павінна была даць «камерцыйна значны» доступ на еўрапейскі рынак аўстралійскай сельскагаспадарчай прадукцыі, такой як

ялавічына, бараніна, цукар і малочныя прадукты. Увоз гэтых тавараў на адзіны рынак блока традыцыйна абкладаецца высокімі пошлінамі з-за іх патэнцыйна спусташальнага ўздзеяння на еўрапейскіх фермераў, якія сільнае адпрэчваюць любую замежную канкурэнцыю.

Еўракамісія выступіла з прапановай знізіць гэтыя тарыфы і стварыць доступ на рынак аб'ёмам 1 мільярд аўстралійскіх долараў (каля 600 млн еўра) у год, растлумачылі высокапастаўленыя чыноўнікі ЕС, якія казалі на ўмовах ананімнасці. Прапанова была разлічана на эканамічную і палітычную выгаду для абодвух бакоў.

Але пасля, па словах прадстаўнікоў ЕС, Фарэл здзіўлены ўдзельнікаў перагавораў новымі патрабаваннямі па пашырэнні доступу на рынак, якія ніяк не адпавядалі прапанове Еўракамісіі, асабліва ў дачыненні да ялавічыны і бараніны. Патрабаванні Фарэла былі расцэненыя як празмерныя ў інтэрв'ю тэлеканалу Sky News пасля сустрэчы ў Асацы міністр сельскай гаспадаркі Аўстраліі Мюрэй Уот аспрэчыў прэтэнзіі еўрапейцаў, заявіўшы, што яны «абсалютна не адпавядаюць рэальнасці».

Эканоміцы Еўропы пагражае рэцэсія пасля падзення вытворчасці

Эканоміка еўразоны рызыкуе ўпаць у рэцэсію ужо ў гэтым годзе, пасля таго як афіцыйныя даныя паказалі, што аб'ём вытворчасці скараціўся ў трэцім квартале. Пра гэта паведаміла CNN.

Згодна з першапачатковай ацэнкай, апублікаванай Еўрастатам, ВУП у 20 краінах, якія выкарыстоўваюць еўра, упаў на 0,1 працэнта з ліпеня да верасня ў параўнанні з папярэднімі трыма месяцамі. Падзенне рушыла ўслед за ростам усяго на 0,2 працэнта за квартал з красавіка да чэрвеня, яно падкрэслівае тонкую мяжу паміж спадаем і ростам у еўразоне, адзначаюць эксперты.

ВУП знаходзіўся ў стагнацы ў апошнія тры месяцы мінулага года і сёлета ў першым квартале. «Агульная карціна такая, што еўразона зна-

ходзіцца ў цяжкім становішчы. За апошні год рост — толькі на 0,1 працэнта, а самыя актуальныя бізнес-апытанні ня зменна паказваюць на зніжэнне актыўнасці ў пачатку чацвёртага квартала», — напісаў Джэк Алэн-Рейнольдс, намеснік галоўнага эканаміста еўразоны ў Capital Economics. Эканоміка, дадаў ён, «застанецца млявай» па-за залежнасці ад таго, ці перажыве Еўразона тэхнічную рэцэсію, якая вызначана як падзенне ВУП на працягу двух кварталаў запар.

Эканоміка еўразоны з усіх сіл спрабуе аднавіць тэмпы пасля таго, як яна пацярпела ад росту цен на энерганосьбіты. Павышэнне працэнтных ставак з мэтай утаймаваць рост інфляцыі яшчэ больш паўплывала на выдаткі спажыўцоў і бізнесу. Даныя нядаўняга апытання сведчаць аб тым, што актыўнасць у вытворчым сектары і сектары паслуг еўразоны згортаваецца, попыт на тавары і паслугі таксама будзе працягваць зніжацца. Нават калі рэгіён ўдасца пазбегнуць рэцэсіі, эканамісты адзначаюць, што да значнага аднаўлення яшчэ далёка. Афіцыйныя даныя па ВУП Германіі і Францыі — першай і другой эканомі-

ках Еўропы — пацярджалі гэты пункт гледжання. ВУП Францыі ўзрос усяго на 0,1 працэнта ў трэцім квартале ў параўнанні з папярэднімі трыма месяцамі. Тым часам аб'ём вытворчасці ў Германіі некалькі скараціўся ў трэцім квартале. Валацільны ВУП Ірландыі ўпаў на 1,8 працэнта, што спрыяла спаду еўразоны.

«Працяг эканамічнай і геапалітычнай нявызначанасці разам з уздзеяннем больш высокіх ставак будзе аказваць ціск на эканамічную актыўнасць у бліжэйшыя кварталы», — адзначыў старшы эканаміст па еўразоне галандскага банка ING Bank Берт Калейн. Еўропа знаходзіцца на мяжы рэцэсіі ва ўмовах хуткага ўзмацнення жорсткасці грашова-кредытнай палітыкі і моцных эканамічных узрушэнняў. Пра гэта гаворыцца ў дакладзе Канферэнцыі ААН па гандлі і развіцці (ЮНКТАД). Паводле дадзеных ЮНКТАД, рост эканоміі ў Еўропе стрымлівае стагнацыя або зніжэнне рэальнай заробнай платы, пагаршаюць мерамі жорсткай эканоміі бюджэтных сродкаў. Паводле прагнозуў экспертаў арганізацыі, тэмпы росту суветнай эканоміі замарудзіцца сёлета да 2,4 працэнта ў параўнанні з 3 працэнтамі летася. Яны таксама папярэджваюць, што пакуль «мала што сведчыць аб аднаўленні росту ў наступным годзе».

У ЗША падлічылі будучыя даходы ад канфлікту ў Газе

Амерыканскія карпарацыі чакаюць выбуховага росту прыбытку на фоне канфлікту паміж Ізраілем і Палесцінай, паведаміла брытанская газета The Guardian. Прагнозы бізнесу грунтоўна кошту акцый з пачаткам эскалацыі на Блізкім Усходзе. Morgan Stanley і TD Bank ускладаюць вялікія надзеі на рост авіякамічнай і зброевай галіны, бачачы саімпрацэнтнае павелічэнне кошту акцый з пачаткам вайны паміж Ізраілем і ХАМАС, адзначаецца ў публікацыі.

Па словах фінансавых аналітыкаў, сітуацыя на Блізкім Усходзе «відавочна жудасная і яна толькі развіваецца». Пры гэтым расце попыт на ваенную прадукцыю, і асабліва тую, што звязана з артылерыяй. Па словах аднаго з экспертаў, гендирэктара TD Cowen Кая фон Румора, «ХАМАС стварыла дадатковыя попыт на \$106 млрд».

Аглядальнік The Guardian абурылі падобныя прагнозы. Абмеркаванне фінансавай выгады ад узброенага канфлікту ён назваў «бяздужасцю і чэрствасцю». Як вядома, раней прэзідэнт ЗША Джо Байдэн падчас тэлевароту да нацыі заявіў, што дапамога Украіне і Ізраілю з'яўляецца «разумнай інвестыцыяй», якая будзе прыносіць прыбытак будучым пакаленням амерыканцаў.

The Beatles выпусцілі «апошняю песню»

Больш за 50 гадоў прайшло пасля распаду The Beatles, дваіх удзельнікаў квартэта ўжо няма ў жывых. Але дзякуючы штучнаму інтэлекту прыхільнікі легендарнага гурта пачулі яго «новую» песню, паведаміла «Бі-бі-сі». Усё пачалося з таго моманту, калі ў сацыяльных сетках завярсілі фота звязаных з The Beatles славуцкай Ліверпуля, на якіх спрацаўраваў малюнак старой аўдыякасеты. Загадкавае пасланне, як мы і думалі, прадвесціла выхад песні. Нарэшце, так і адбылося.

Кампазіцыя Now And Then з'явілася ў продажы 2 лістапада ў выглядзе сінгла, у тым ліку на вініле з Love Me Do на адваротным баку (самым першым сінглам гурта, які выйшаў у 1962 годзе). Now And Then узятая з той жа партыі нявыдадзеных дэмазапісаў Джона Ленана, што і Free

As a Bird i Real Love, якія яго калегі па гурце дазапісалі і выпусцілі ў сярэдзіне 1990-х гадоў. Пол Макартні, Рынга Стар і Джордж Харысан яшчэ тады спрабавалі дапрацаваць Now And Then, але ім перашкодзілі тэхнічныя абмежаванні.

З дапамогай штучнага інтэлекту рэжысёр Пітэр Джэкс-

сан ліквідаваў гэтыя праблемы, «адзілішы» арыгінальны вакал Ленана ад фартэпіяна, пад акампанементам якога ён выконваў песню пад запіс у 1978 годзе. Так Макартні і Стару ўдалося завяршыць

працу над кампазіцыяй у мінулым годзе. У ёй ёсць гітарныя партыі, запісаных Харысанам амаль тры дзесяцігоддзі таму, новая партыя ударных Стара, бас Макартні, а таксама фартэпія-

най пасаж і сола на слайд-гітары, якое ён дадаў у пачатку аб Харысане, памер у 2001 годзе. Акрамя таго, Пол і Рынга выканалі партыі бэк-вакала. Макартні таксама ўключыў у трэк струнную аранжыроўку, напісаную разам з Джэйлзам Марцінам, сынам прадзюсара The Beatles Джорджа Марціна. Нарэшце, яны дадалі бэк-вакал з арыгінальных запісаў песень Here, There and Everywhere, Eleanor Rigby і Beause.

«Вось ён — крышталёва чысты голас Ленана, — сказаў Макартні. — Ён вельмі

змаціўны. Гэта сапраўдны знік The Beatles. У 2023 годзе працягваць працаваць над музыкай The Beatles і выпусціць новую песню, якую публіка яшчэ не чула, — гэта захапляльна». За дзень да выхаду песні, у Сетцы з'явіўся 12-хвілінны фільм, які распаўвадае пра тое, як аднаўлялася Now And Then. Як паведаміў Euronews, 10 лістапада будучы выпусканыя пашыраныя версіі «Чырвоная» і «Сіняя» альбомаў. У апошні зборнік будзе ўключана песня Now And Then, глядзельчы на тое, што яна з'явілася значна пазней 1970 года.

РЫСЫ ДА ПАРТРЭТА МОДНАЙ ВОСЕНІ

Паглядзелі паказы на ВТІ-2023 і даведаліся, куды рухаецца беларуская мода і пра што думаюць дызайнеры

З дызайнерамі зручнае за ўсё размаўляць на тэматычных выставах і паказах, дзе яны прадстаўляюць свае ідэі ўжо ўвасобленымі ў жыццё і дзе гэтыя ідэі кожны глядач можа ацаніць, ва ўяўленні прымераць на сябе і скласці ўласнае меркаванне: «падабаецца — не падабаецца» і «набыў бы — не набыў бы». Ну, а штогадовая найбуйнейшая галіновая выстава BelTexIndustry, безумоўна, — галюўная падзея восені як для спецыялістаў лёгкай прамысловасці Беларусі, так і для дызайнераў прадпрыемстваў легпрама (і ўвогуле ўсіх дызайнераў, што ствараюць адзенне, абутак, аксесуары). Арганізатары кожны год імкнучца здзівіць навізнай канцэпцыі і шырынёй ідэй.

У канцы кастрычніка Міжнародная выстава-кірмаш па аптвым продажы тавараў лёгкай прамысловасці ВТІ-2023 працавала ў Мінску ў 47-ы раз. Праграма, як звычайна, была насычаная (модныя паказы, шоу, выступленні топ-спікераў і бізнес-сустрэчы), геаграфія шырокая (51 экспанент з нашай краіны, Расійскай Федэрацыі, Кітайскай Народнай Рэспублікі, Узбекістана), а тэматыка ахапіла абсалютна ўсе галіны лёгкай прамысловасці (ад жаночага, мужчынскага і дзіцячага адзення і абутку да тканін і нятканых матэрыялаў, бязліны і трыкатажу, гарсэтных вырабаў і купальнікаў, скуры і футра, фурнітуры, аксесуараў і г. д.). Словам, выстава была цікавая як прафесіяналам у галіне дызайну і прадзюікам гандлю, так і звычайным спажыўцам, якія сочаць за модай (і такіх наведвальнікаў у Футбольным манежы, дзе працавала BelTexIndustry, сёлета было шмат, як, зрэшты, і штогод).

У найбліжэйшых планах «Беллегпрама» — адкрыць яшчэ сёлета два канцэпт-сторы «Да дому» ў Расіі, адзін з якіх — у Грозным.

Ну, а выстава адкрылася вельмі прыгожым, цёплым і мілым паказам «Беларускі — мы», арганізаваным канцэрнам «Беллегпрам» сумесна з Беларуска-Рускай асацыяцыяй саюзаў жанчын. У рамках паказу супрацоўніцы прадпрыемстваў канцэрна, звычайныя жанчыны самых розных узростаў выйшлі на подыум, каб прадэманстраваць мадэлі з калекцыі родных прадпрыемстваў («Світанак», «Купалінка», «Палессе», «Алеся», «Бабруйсктрыкатаж», «Камволь», «Белкрэда», «Цэнтр моды», «Славянка»). Ідэя «шыюм для вас як для сябе» знайшла падтрымку і адабрэнне глядачоў. Паказ атрымаўся відовішчым і прафесійным, нягледзячы на тое, што на подыум выйшлі прафесійныя мадэлі.

— Чаго яшчэ не можа беларуская жанчына? — заўважыла

Паказ «Беларускі — мы»

ПРА ТОЕ, ШТО МОГУЦЬ БЕЛАРУСКІЯ ЖАНЧЫНЫ

Адкрываючы ВТІ-2023, старшыня канцэрна «Беллегпрам» Таццяна ЛУГІНА падкрэсліла: выстава дэманструе найноўшыя дасягненні лёгкай прамысловасці і крэатыўныя ідэі дызайнераў.

— Лёгкае прамысловасць у Беларусі развіваецца і з'яўляецца сферай творчых думак, — адзначыла кіраўнік канцэрна.

Таццяна Лугіна дадала, што перспектывы ў легпрама велізарныя. Уласна кажучы, за беларускае адзенне, абутак, аксесуары ад вядучых брэндаў не сорамна ўжо сёння: дастаткова паглядзець па-

Новая калекцыя брэнда ELEMA.

тым, на што варта звярнуць увагу жанчынам, каб актуалізаваць свой гардэроб, а таксама аб тэндэнцыях у мужчынскай модзе (бо брэнд Lemongrass, які належыць ААТ «Камволь», стварае стыльныя і запатрабаваныя калекцыі для мужчын).

— На ВТІ-2023 мы прадставілі блок адзення street wear, на мой погляд, дастаткова дынамічны і пры гэтым з дастаткова аскетичных тканін. Гэта штаны, стыльныя спадніцы, бомберы, камбінезоны. У гэтым паказе мужчынскае адзенне мы не дэманструем, але ў нашай калекцыі ёсць новыя прапановы і для мужчын. Гэта, напрыклад, кэжуальныя паліто ў колеры горкага шакаладу. Таксама для мужчын у нашай калекцыі — выдатная куртка-кашуля, якая вельмі добра працуе разам з вадалазкам. Такія мадэлі да гэтага часу ў тэндэнцыях. А ў цэлым, у нас у гэтым сезоне шмат строчак, якія імітуюць ручное шво; як і звычайна, у нас ёсць патайныя «складанасці» ўнутранага дызайну, якія пры раскрыцці

пінжака або кашулі выяўляюцца, дораць задавальненне ўладальніку гэтых рэчаў і забяспечваюць камфорт. Высокая якасць і ўвага не толькі знешняму, але і ўнутранаму дызайну (калі, напрыклад, прадугледжана дадатковая кішэня, куды можна пакласці мабільны тэлефон, калі прыгожа апрацаваны ўнутраныя швы) — у прынцыпе фішка гандлёвай маркі Lemongrass.

— А калі казаць аб модзе жаночай?..

— Мы прапануем калекцыю smart casual у мяккай каларовай гаме — гэта, напрыклад, вельмі камфортныя запашныя жакеты без гузікаў пад пояс, якія дазваляюць адчуваць сябе ўтульна і ў офісе, і па-за ім. Гэтай восенню да нас вярнуліся модныя адценні шэрага — з базавых колераў шэрага гама стала адной з тэндэнцыяў. У падтрымку шэраму ідуць мяккія зялёныя адценні, аліўкавыя, іншыя спакойныя экалагічныя тоны. Але актуальны ў халодным сезоне і «выбуховыя» колеры — каралеўскі сіні, вінныя тоны (у прыватнасці колер вытрыманага чырвонага віна). У такой

колеравай палітры мы прапануем нашым пакупніцам касцюмы бліжэй да навагодніх карпаратыўных вечарынак.

— Вернемся да мужчынскай моды: як сёння дызайнеры трансфармуюць ідэю класічнага касцюма?

— Мы перажылі пандэмію, усё вярнулася на працоўныя месцы: значыць, вярнулася і запатрабаванасць дзелавога касцюма. Іншая справа, што мужчынскі касцюм у апошнія гады зведаў некаторыя змены ў кірунку кэжуальнасці, мяккасці, расслабленасці. Беларускія мужчыны крыху больш кансерватыўныя, па традыцыі аддаюць перавагу больш фармальным касцюмам з выразнай лінійнай плячкай. Тым не менш мы працуем і над тым, каб стварыць новы канструктыў, прапанаваць нашым мужчынам сучасныя мадэлі з мякчэйшым плячом і меней фармалізаваным сілуэтам. Так, неўзабаве ў нашых калекцыях з'явяцца штаны на куліцы з мяккімі складкамі па поясе. А ў цэлым заўжды ёсць фармальнае частка калекцыі і яе больш кэжуальнае частка. Наша грамадства вельмі рознае па сваіх густах і модных перавагах, але працэнт мужчын, якія цікавяцца модай і не прапускаюць модныя навінкі, у нашай краіне значна вырас.

Паўнату карціны развіцця аичынай моднай думкі дапоўнілі на выставе лакальныя, невялікія брэнды.

— Прыняла ўдзел у выставе ВТІ-2023, таму што мне вельмі спадабалася яе арганізацыя, — дзеліцца ўражаннямі дызайнер Алена Леванюк, аўтар брэнда біжутэрыі і аксесуараў Levona. — Захацелася акунуцца ў атмасферу гэтага маштабнага моднага мерапрыемства. Я працую ў стылі fashion, ствараю ўпрыгожванні з ланцужкоў (мабыць, я першая ў Беларусі, яшчэ ў 2011 годзе, пачала працаваць з

ланцужкамі) і аўтарскія клатчы з пластыку.
— **Наколькі дызайнерскія рэчы запатрабаваны сёння ў нашай краіне?**
— Дызайнерскія рэчы ў Беларусі запатрабаваныя, і з кожным днём усё больш. Вядома, такія рэчы каштуюць нятанна — ды яны і не могуць быць таннымі. Але стэрэатып пра нейкія «спрошчаныя» вобразы нашых жанчын — маўляў, «беларускі не хочучь вылучацца, прыцягваць увагу» — даўно прыйшоў час пакінуць у мінулым: ён не адпавядае рэчаіснасці. Сучасныя беларускія жанчыны жадаюць і ўмеюць несці сябе па-іншаму.

Аляксандра АНЦЭЛВІЧ.
Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

казы. А калі казаць мовай лічбаў, то прадукцыя «Беллегпрама» па-стаўляецца амаль у 40 краін свету, і толькі за студзень — жывінь прадпрыемствы канцэрна нарасцілі экспарт на 7%.

— Тэмп росту экспарту тавараў лёгкай прамысловасці канцэрна склаў 107 працэнтаў па выніках студзеня — жніўня гэтага года, у тым ліку ў Расію — 124%, — распавяла намеснік старшыні «Беллегпрама» Наталля МУРАШКА.

пасля яго завяршэння старшыня БСЖ Вольга ШПІЛЕЎСКАЯ. — Мы даказалі, што можам абсалютна ўсё!

«БЕЛАРУСКІ НЕ ХОЧУЦЬ ВЫЛУЧАЦА?»

«Звязда» пагутарыла за кулісамі подыума з адным з самых вядомых беларускіх дызайнераў, кіраўніком дызайн-цэнтра ААТ «Камволь» Эльвірай Жвікавай аб

ДОЎГА І ШЧАСЛІВА

«Маладзільныя яблыкі» існуюць?

Тэрмін чалавечага жыцця павінен складаць 120 і нават 150 гадоў, зрабіла вынік у 2021 годзе група герантолагаў, што вывучалі мадэль узроставых змен на аснове розных паказчыкаў здароўя чалавека. І хоць сучасныя людзі жывуць значна менш, гэта тая лічы, да якіх трэба імкнуцца, таму што менавіта на такую працягласць жыцця разлічаны наш арганізм, лічаць многія вучоныя. Пра тое, як пра жыццё як мага даўжэй, захаваўшы жывы розум і здорае сэрца, рухомасць суставаў і цікавасць да навакольнага свету, расказала ўрач-дыетолог, рэабілітолаг, клінічны ардынатар кафедры медыцынскай рэабілітацыі і фізіятэрапіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, заснавальнік школы біяхакіну ў Беларусі Марыя ЛІТВИНАВА.

— Развіццё геранталогіі ў нашы дні ідзе вельмі актыўна. Больш за тое, на змену геранталогіі, навуцы аб старэнні, паступова прыходзіць ювеналогія — навука аб падаўжэнні маладосці. Правадзіцца мноства даследаванняў прычын старэння, накіраваных на пошук магчымасцяў запавольваць гэты працэс. І самая папулярная на сёння тэорыя аб прычынах старэння — укарачэнне тэламер храмасом. Тэламеры — гэта вобласці на канцах храмасомы, якія абараняюць яе ад пашкоджанняў. Яшчэ ў 1960-я гады было выяўлена, што клеткі чалавечага цела дзяляцца абмежавана колькасцю рэзоў. Менавіта тэламеры вызначаюць, колькі разоў можа дзяліцца клетка. У арганізме, які старэе, дзяленне адбываецца ўсё радзей, і калі пасля вызначанай колькасці дзяленняў тэламеры «заканчваюцца», клетка запускае праграму самаразбурэння. Старыя клеткі ёсць і ў маладым арганізме, але чым старэйшы чалавек, тым такія клетак больш. Іх назіпаўшанне становіцца прычынай узроставых захворванняў і старэння ў цэлым.

ЕСЦІ ТРЭБА МЕНШ?

— **Значыць, наша задача — не даць скараціцца тэламерам храмасом? Ад чаго яны скарачаюцца?**

— Шкоднасныя фактары — гэта нездаровыя звычкі, курэнне, ужыванне алкаголю, недахоп пажыўных рэчываў і антыаксідантаў у рацыёне, пераяданне, залішняя вага, сіпхаэмацыянальныя стрэсы і забурджванне навакольнага асяроддзя. Цяпер паўсюдна ў свеце расце працягласць жыцця. Але павелічэнне працягласці жыцця павялічвае і рызыкі анкалагічных захворванняў — бо, жывучы даўжэй, чалавек даўжэй уземадзейнічае са шкоднымі фактарамі. Таму сёння актыўна вывучаецца інсулінападобны фактар росту 1 (ІФР-1), які спрыяе росту пухлінных клетак. І асобна напрамі даследаванняў (аб прычынах старэння і прычынах анкалогіі) маюць агульны вынік: галаданне — эфектыўная прафілактыка і нават вяртанне абедзвюх праблем. Галаданне спрыяе зніжэнню залішняга ІФР-1, скарачае рызыкі развіцця анкалагічных і сардэчна-сасудзістых захворванняў, а таксама цукровага дыябету 2-га тыпу і павялічвае працягласць жыцця. Вядома, размова ідзе аб лячэбным галаданні, якое павінна мець сістэмны характар і стаць часткай комплекснага падыходу да змянення ладу жыцця і фарміравання здаровых харчовых

звычак. Тады і будзе рэзультат. Напрыклад, курэнне — гэта магутны фактар для паскарэння працэсаў старэння. Тады правільны спатыку кінуць курыць.

— А на якіх колькасцях ежы ў суткі разлічаны чалавек?

— Да гэтага пытання трэба падыходзіць строга індывідуальна. Сёння папулярныя і даступныя генетычныя даследаванні, якія ацэньваюць рызыкі развіцця многіх захворванняў, у тым ліку аліментарна-залежных. І ў генетычным пашпарце ўрачамі-генетыкамі будзе прапісана, якая каларыйнасць рацыёну пераважная і якія прадукты лепш выключыць. Але ў цэлым аптымальнымі для чалавеча пасля 50 гадоў я назвала б 2400—2700 кілакалорый у суткі. Зніжана каларыйнасць і высокая пажыўная каштоўнасць дапамогуць знайсці аптымальны баланс, каб запавольваць працэсы старэння і не дапусціць развіцця захворванняў. Але не забываем звяртаць увагу на прыём дадатковых вітамінных комплексаў і антыаксідантаў, бо з абмежаваннем каларыйнасці рацыёну мы можам недаатрымаць карысных пажыўных рэчываў. І важна імкнуцца пазбягаць пустых калорый, гэта часцей за ўсё цукар і рафінаваныя вугляводы.

— Атрымліваецца, многія распаўсюджаныя ў нашы дні хваробы ўнікаюць ад пераядання?

— Медыцына вылучае групу аліментарна-залежных захворванняў, якія развіваюцца ад пераядання. І калі ўлічыць, што туды ўваходзяць і цукровы дыябет, і той жа атэрасклероз (а ў Беларусі прычына каля 50 % смерцяў — сардэчна-сасудзістыя захворванні), то можна зрабіць сумную выснову: людзі паміраюць ад пераядання. Пераядаць мы пачынаем пасля 30 гадоў, калі метабалічныя працэсы ў арганізме запавольваюцца. Да 45 гадоў — крытычнага ўзросту для мужчын — большасць з іх прыходзіць ужо з жывоцімак, атэрасклерозам, а далей ідзе развіццё ішэмічнай хваробы сэрца. Бо ў нас у грамадстве існуе стэрэатып: мужык павінен есці шмат. Сала, свінінку, бульбанку, шашлык. Плюс каньячок і цыгарэтка...

У жанчын крытычным становіцца ўзрост менапаўзы, вялікая гарманальная перабудова, калі павялічваецца ціск і вага, і жанчыны раўняюцца з мужчынамі па ўзроўні рызыкі развіцця сардэчна-сасудзістых захворванняў. Дарэчы, менапаўза маладзее — у нашых мам і бабуль яна звычайна наступала ў

55—60 гадоў, сучасныя жанчыны звяртаюцца да ўрачоў за савязанымі з гэтай з'явай праблемамі часам у 39-40 гадоў.

ЗАМЕСТ ДЫЕТ — РАЗГРУЗАЧНЫЯ ДНІ

— **Абмежаванне рацыёну не азначае жорсткай дыеты?**

— Сёння дыеталогія негатыўна ставіцца да жорсткіх, асабліва аднакампанентных дыет. Іх лепш пакінуць у мінулым стагоддзі. Акцэнт робіцца на паўнаватараснае збалансаванае харчаванне з дастатковай, але не празмернай каларыйнасцю. Замест дыет лепш казаць аб разгрузачных днях. Напрыклад, герантолагам Вальтэрэм Лонгам была распрацавана дыета, якая імгненна галаданне, — яна больш эфектыўная, чым проста галаданне. Дыета разлічана на пяць дзён, запускае кетоз (стан, калі арганізм для атрымання энергіі пачынае расщепляць тлушч) і аўтафагію (дазваляе арганізму чысціцца ад адходаў абмену рэчываў за кошт уласнага рэзерву), у выніку чаго ідуць працэсы амаладжэння. Каларыйнасць дыеты Лонга — прыкладна 800-1000 кілакалорый, яна абмяжоўвае жывёльныя бялок, пабудавана на нерафінаваных карысных вугляводах і каштоўных раслінных тлушчах. Пажылым людзям рэкамендуецца вытрымліваць яе пяць дзён на месяц, для прафілактыкі старэння або пры схільнасці да аліментарна-залежных захворванняў тым, каму да пенсіі яшчэ далёка — раз на тры месяцы. Гэта выдаліць рызыкі павышэння халестэрыну і глюкозы ў крыві і, адпаведна, знізіць верагоднасць развіцця цукровага дыябету, нармалізуе ціск, адтэрмінуе хваробы суставаў. Падкрэслію: аб прафілактыцы старэння трэба думаць з 30 гадоў, адсочваць змены — самаадчуванне, аналізаў крыві. І прымаць меры: мяняць лад жыцця, пакуль не развіліся захворванні.

— Старасць сучасная медыцына ўспрымае як хваробу?

— Не, гэта натуральны працэс, але ў нашых сілах адтэрмінаваць яго пачатак. Сёння межы пажылога ўзросту прыкметна зрушваюцца, расце пенсійны ўзрост, працягласць жыцця павялічваецца нават нягледзячы на тое, што мы перадаем і мала рухаемся, жывём у не самай аптымальнай экалогіі, дыхам заганяваным паветрам і гэтак далей. Медыцына развіваецца імклівымі тэмпамі. Але яе дасягненні наўрад ці дапамогуць тым, хто не гатовы дапамагчы сабе сам.

ШТО ЕСЦІ, КАБ НЕ СТАРЭЦЬ

— **Як харчавацца пенсіянеру? Можна прапанаваць прыкладнае меню?**

— Паўтаруся, я параіла б спатыку ацаніць фактары рызыкі. Можна здаць біяхімічны аналіз крыві, а таксама паглядзець халестэрын. Гэта мінімальны набор. Калі халестэрын павышаны, памяншаем у рацыёне долю жывёльных тлушчаў і павялічваем долю поліненасычаных тлушчавых кіслот (у першую чаргу амега-3). Напрыклад, уключаем у сваё меню рапсавы алей плюс агароднінныя салаты замест піорэ і макаронаў. А ў цэлым, пры любым стане здароўя правільны рацыён людзей, старэйшых за 55 гадоў, — гэта доўгія вугляводы і карысныя алеі пры зніжэнні жывёльнага тлушчу

і цукру. Харчаванне не павінна быць вегетарыянскім, але ўпор усё ж варта рабіць на раслінныя бялок і раслінныя тлушчы. Што да жывёльнага бялку, ён павінен быць абмежаваны двума бялковымі прадуктамі за суткі (да бялковых прадуктаў мы адносім не толькі мяса, але і яйкі, і рыбу, і «малочку»). Такім чынам, мы атрымаем наступную формулу: два разы на тыдзень мяса і двойчы — рыба. Прычым рыба можа быць недарогая — салака, селядзец, скумбрыя, яны багатыя амега-3. Калі няма парашэнняў вугляводнага абмену, дапаўняем рацыён кашамі (няздробнымі), кісламалочнымі прадуктамі (кефір, тваражок, грэчаскі ёгурт), яйкамі і, вядома, агароднінай (у першую чаргу нашай традыцыйнай — морква, буракі, капуста, цыбуля, агуркі-памідоры). Салодкае «дабраем» садавінай, сухафруктамі, можна ўключыць у рацыён аржы. Такая дыета будзе прыкметна менш затратнай, чым тая, да якой мы прывыклі. Палічыце самі, у якую суму абдызца купіць каўбасу, сала, кавалак свініны... Хлеба дастаткова максімум дзве лустачкі ў дзень. Забываем пра наварыстыя бульоны альбо лічым суп за адзін жывёльны прадукт у дзень. Не можна без супу — варыць яго без мяса, на агароднінным булёне. Але абавязкова ўключыць у рацыён халадзец — крыніцу калагену і амінакіслот для здароўя суставаў, валасоў і скуры. Узімку ў меню павінны быць квашаная капуста або іншыя ферментаваныя стравы (з морквы, рэдзкі, дайкону). Выдатны прадукт нашай традыцыйнай кухні — мочаныя яблыкі.

— Ці можна абсысціся без аналізаў, выбудоўваючы свой рацыён?

— Зразумела, так. Але я ўсё ж за тое, каб карыстацца дасягненнямі медыцыны. Больш за тое, рэкаменду пацаць сваё жыццё на пенсіі менавіта са здачы аналізаў. Акрамя вышэйназваных, аптымальна здаць аналіз на вітамін D, на вітаміны В₁₂ і В₉, плюс да іх здаём яшчэ аналіз на гомацыстэін (гэта амінакіслата плазмы крыві). Аналізуючы гэтыя паказчыкі — халестэрын, цукар, вітаміны і гомацыстэін, — мы можам меркаваць аб стане вітамінавага балансу, ацаніць функцыянаванне кішчэніка і вызначаем схільнасць да трамбозаў. Іншымі словамі, атрымаем магчымасць, кіруючы харчаваннем, знізіць фактары рызыкі развіцця небяспечных захворванняў (інфарктаў, інсультаў) і смерці ад іх. Здаць гэтыя аналізы нескладана і не надта дорага. Укладзецца ў 100—150 рублёў. Знізіўшы каларыйнасць рацыёну, мы, дарэчы, вызвалім сродкі для гэтых аналізаў.

АБ СВЯТАХ І БЯЗДЗЕЙНАСЦІ

— **Колькі разоў на дзень трэба прымаць ежу ў пажылым узросце?**

— Класіка: тры разы на дзень. Але, вядома, глядзім на канкрэтнага чалавека — многія захворванні страўнікава-кішчэчнага тракта пагражаюць частага і дробнага харчавання. У такім выпадку лепш параіцца з урачом, які меры прыняць для падтрымання здароўя і маладосці. Калі няма супрацьпаказанняў, карысна двойчы на тыдзень ладзіць разгрузачныя дні, сілкуючыся адзін

раз на суткі. І, вядома, у сталым узросце вельмі важны рух. Фізічная актыўнасць — сродак, які здольны палепшыць кровазварот і выпрацоўку сінавіяльнай вадкасці, што сілкуе суставы. Гэта прафілактыка трамбозаў, зніжэння кагнітыўных функцый (той жа хваробы Альцгеймера), сардэчна-сасудзістых захворванняў. Нельга, выйшаўшы на пенсію, проста легчы каля тэлевізара. Такія паводзіны запускаюць паскоранае старэнне. Чалавек садзіцца перад тэлевізарам, практычна не рухаецца, есць па звычцы або ад сумы, а не таму, што хоча есці. «Ежа — адзіная радасць на пенсіі» — распаўсюджаная і вельмі няправільная ўстаноўка. Таму трэба рыхтавацца да старасці яшчэ і маральна: да магчымых адзіноты, калі спадарожнік жыцця сядзе раўна. Да таго, што дарослыя дзеці будуць — і павінны — жыць уласным жыццём. А значыць, трэба падумаць, чым запойчы свае будні, акрамя як ежай і паходамі на найбліжэйшы рынак або ў краму.

— Прысмакі — каўбасы, салодкую выпечку, цукеркі — на пенсіі прыдзіцца цалкам выключыць?

— Усё залежыць ад стану здароўя і ладу жыцця. Ёсць розныя пажылыя людзі. Многіх з іх рызык не паварочваецца назваць «бабулямі» і «дзядулямі». Калі яны жывуць актыўным жыццём, цэлы дзень занятыя, у іх хапае фізічнай і інтэлектуальнай нагаруці, то могуць дазволіць сабе часам і каўбасу, і пірожнае. Але важна рэзумець, што пажыўных рэчываў з гэтых прадуктаў арганізм атрымае няшмат, а непатрэбных калорый — з лішкам. І каб не выйсці за межы аптымальнай каларыйнасці, давядзецца ў гэты дзень скараціць спажыванне больш карысных прадуктаў. Мы павінны памятаць, што менавіта ва ўзросце 50+ важна навучыцца ўкладвацца ў малую каларыйнасць пры высокай пажыўнай каштоўнасці рацыёну.

— Але як быць са святамі? З наваднім меню? З Вялікаднем з яго кулічкі?

— У жыцці павінны быць святы. Але, аддаўшы даніну святам, меню, важна вярнуцца да сваёй вагі. Неабраўшы некалькі лішніх кілаграмаў і не пазбавіўшыся ад іх хутка, мы рызыкуем застацца з імі надоўга, калі не назаўжды — арганізм уключае гэтыя «запасы» ў свае метабалічныя працэсы. Добры сродак — рабіць пасля свят разгрузачныя дні. Напрыклад, на сістэме доктара Лонга. І потым вярнуцца да правільнай каларыйнасці рацыёну. Важна памятаць, што, павялічваючы тлушчавую масу, мы памяншаем м'ясцавую і запавольваем абмен рэчываў.

— А як паскорыць абмен рэчываў?

— Толькі з дапамогай фізічнай актыўнасці. Яна павялічвае мышачную масу, адпаведна, у арганізм павялічваецца колькасць мітахондрый, і абменныя працэсы ідуць хутчэй. Мітахондрый — гэта маленькія энергетычныя станцыі, менавіта ад іх залежыць энэргічнасць і працаздольнасць чалавека. А ў цэлым, важна жыць з думкай, што старэнне можна адтэрмінаваць. Не мае значэння, колькі вам гадоў — ніколі не позна пацаць. Нездарома кажуць: рух — гэта жыццё. Таму важна не спыняцца!

Аляксандра АНЦЭЛВІЧ.

Извещение о проведении 8 декабря 2023 года торгов № 13-РН на право размещения средств наружной рекламы на государственном недвижимом имуществе в г. Минске

№ предмета торгов	Место размещения средства наружной рекламы (согласно схеме)	Размер рекламного поля, м	Площадь рекламного поля, кв. м	Количество рекламных полей, ед.	Общая площадь, кв. м	Вид средства наружной рекламы	Начальная цена, руб.
1	г. Минск, ул. Немига, д. 8 (место 1)	9,60x5,76	55,296	1	55,296	мультимедийная рекламная конструкция	9783,39
	г. Минск, ул. Немига, д. 10-2Н (место 2)	20,00x7,00	140,00	1	140	мультимедийная рекламная конструкция	
	г. Минск, ул. Немига, д. 8 (место 3)	8,64x8,00	69,120	1	69,120	мультимедийная рекламная конструкция	
2	Подземный переход станции «Грушевка», место № 1	2,50x1,25	3,125	1	3,125	лайтпостер	115,63
3	Подземный переход станции «Грушевка», место № 2	2,50x1,25	3,125	1	3,125	лайтпостер	115,63
4	Подземный переход станции «Грушевка», место № 3	2,50x1,25	3,125	1	3,125	лайтпостер	115,63
5	Подземный переход станции «Грушевка», место № 4	2,50x1,25	3,125	1	3,125	лайтпостер	115,63

Срок, на который заключается договор на размещение (распространение) наружной рекламы: **по предмету торгов 1 – 7 лет; по предметам торгов 2–5 – 5 лет.**

Необходимые условия по предмету торгов № 1
Место 1, мультимедийная рекламная конструкция по ул. Немига, д. 8
 Общие требования и характеристики. Для размещения требуется разработка проекта привязки средства наружной рекламы в установленном порядке. Количество рекламных полей: 1. Цвет рекламной конструкции, покрытие согласовываются при получении паспорта средства наружной рекламы. Рекламная конструкция должна иметь маркировку с указанием владельца и его контактного телефона, номера рекламной конструкции.
 Размер рекламного поля: 9600 x 5760 мм. Площадь рекламного поля: 55,296 кв. м.
 Подсветка рекламной конструкции. Подключение к источнику электроснабжения осуществляется закрытым способом с применением изолированного провода.

Место 2, мультимедийная рекламная конструкция по ул. Немига, д. 10-2Н
 Общие требования и характеристики. Для размещения требуется разработка проекта привязки средства наружной рекламы в установленном порядке. Для размещения необходимо обследовать места установки. Количество рекламных полей: 1. Цвет рекламной конструкции, покрытие согласовываются при получении паспорта средства наружной рекламы. Рекламная конструкция должна иметь маркировку с указанием владельца и его контактного телефона, номера рекламной конструкции.
 Размер рекламного поля: 20000 x 7000 мм. Площадь рекламного поля: 140,00 кв. м.
 Подсветка рекламной конструкции. Подключение к источнику электроснабжения осуществляется закрытым способом с применением изолированного провода. Должны быть спроектированы и выполнены электромонтажные работы организацией, имеющей соответствующие сертификаты для дальнейших видов работ.

Место 3, мультимедийная рекламная конструкция по ул. Немига, д. 8
 Общие требования и характеристики. Для размещения требуется разработка проекта привязки средства наружной рекламы в установленном порядке. Количество рекламных полей: 1. Цвет рекламной конструкции, покрытие согласовываются при получении паспорта средства наружной рекламы. Рекламная конструкция должна иметь маркировку с указанием владельца и его контактного телефона, номера рекламной конструкции.
 Размер рекламного поля: 8640 x 8000 мм. Площадь рекламного поля: 69,120 кв. м.
 Подсветка рекламной конструкции. Подключение к источнику электроснабжения осуществляется закрытым способом с применением изолированного провода.

Необходимые условия по предметам торгов №№ 2–5:
 - внешний вид конструкций и их размеры должны соответствовать дизайн-проекту объекта «Размещение рекламы в подземных пешеходных переходах, кассовых и платформенных залах станций метрополитена «Грушевка»;
 - рекламные конструкции в подземных пешеходных переходах к станциям метрополитена должны быть размещены в соответствии со схемами, определенными дизайн-проектами;
 - материал изготовления средства рекламы: алюминиевый профиль минимальной толщины и ширины с торцевой светодиодной подсветкой, рассеивающая матрица, защитное оргстекло;
 - получить в государственном предприятии «Минский метрополитен» технические условия на присоединение электроустановок к электрическим сетям Минского метрополитена;
 - разработать и представить на согласование в государственное предприятие «Минский метрополитен» проект крепления рекламных конструкций и проект подключения рекламных конструкций к сети электроснабжения Минского метрополитена;
 - получить акт разграничения балансовой принадлежности электрических сетей (электроустановок) и эксплуатационной ответственности сторон;
 - заключить договор на снабжение электрической энергией с государственным предприятием «Минский метрополитен»;
 - оформиться субарендомом в филиале «Энергобыт» РУП «Минскэнерго» в установленном порядке;
 - рекламные конструкции должны быть размещены в соответствии с дизайн-проектом размещения рекламы в подземном пешеходном переходе к станции метрополитена «Грушевка».

Форма проведения торгов – аукцион.
Организатор торгов – коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, к. 10, тел. 8 (017) 365-48-36.

Торги проводятся в соответствии с Положением «О порядке проведения торгов на право размещения средств рекламы на недвижимом имуществе», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 07.07.2021 № 395 «О мерах по реализации Закона Республики Беларусь «Об изменении законов по вопросам рекламы»».

Аукционные торги проводятся **8 декабря 2023 г. в 12.00 по** адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 7 (зал аукционов).

Документы на участие в аукционных торгах принимаются с **08.11.2023 по 04.12.2023** включительно с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.00) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Документы, поданные по истечении указанного срока, не рассматриваются. Ответственность за достоверность сведений, указанных в документах, представленных для участия в торгах, несет лицо, их подавшее.

Порядок оформления участия в торгах: к участию в аукционных торгах допускаются лица, прошедшие заключительную регистрацию, которые в срок, установленный для приема документов на участие в аукционных торгах, внесли задаток (задатки) и заключили с организатором торгов соглашение установленной формы о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения торгов по соответствующему их предмету (далее – соглашение), а также представили организатору торгов следующие документы:
 - заявление на участие в торгах;
 - заверенную банком копию платежного документа о внесении суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) банковский счет организатора торгов (в случае участия в торгах в отношении нескольких предметов торгов задаток вносится по каждому из предметов торгов);
 - копию документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, желающих принять участие в торгах;

- эскиз средства наружной рекламы, выполненный в цвете на бумажном носителе в формате А4 или электронном носителе.
 Сумма задатка (сумма задатков соответствует начальной цене предмета торгов) должна быть внесена по соответствующему предмету торгов не позднее окончания срока и времени, установленного для приема документов, на расчетный счет организатора торгов BY15 BLBB 3012 1090 3985 830001 с ИДН № 527 ОАО «Белинвестбанк» г. Минск, БИК BLBBVY2X, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190398583, кодификатор назначения платежа 40901 (назначение платежа – задаток для участия в торгах № 13-РН на право размещения средств наружной рекламы по предмету торгов №.).

Участнику, не ставшему победителем торгов (лицом, приравненным к победителю торгов), внесенный задаток (задатки) возвращается в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов.
 При подаче организатору торгов документов для участия в торгах и заключении соглашения представляются:
 - физическим лицом, в том числе индивидуальным предпринимателем, – документ, удостоверяющий личность;
 - представителем физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица – оригинал документа, подтверждающего его полномочия, и документ, удостоверяющий личность.

После регистрации организатором торгов документов для участия в торгах лицо, желающее принять участие в торгах (его представитель), расписывается в журнале регистрации, после чего такое лицо считается допущенным к участию в торгах. До начала аукциона его участники проходят регистрацию.

Порядок определения победителя торгов: торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Не допускается продажа предмета торгов по начальной цене. Торги проводит аукционист, определяемый организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается в соответствии с шагом аукциона, который определяется аукционистом в пределах от 5 до 15 процентов от предыдущей названной аукционистом цены предмета аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов. Если заявление на участие в торгах подано только одним участником либо для участия в нем явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов, а такой участник признается лицом, приравненным к победителю торгов.

Иные условия торгов:
 победитель торгов (приравненное к нему лицо) обязан:

- в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов возместить государственному предприятию «МГЦН» затраты на организацию и проведение торгов, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для их проведения. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом торгов под подписью;
- в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов перечислить на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в протоколе о результатах торгов, сумму средств, за которую продан предмет торгов, за вычетом внесенной им суммы задатка;
- в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов заключить договор на размещение средства наружной рекламы с государственным предприятием «Минский городской центр инжиниринговых услуг», при условии оплаты суммы средств, за которую продан предмет торгов и оплаты расходов на организацию и проведение торгов.

За оформление паспорта средства наружной рекламы взимается плата в соответствии с тарифами, утвержденными государственным предприятием «Минский городской центр инжиниринговых услуг». Размер платы за оформление паспорта средства наружной рекламы составляет 581,21 бел. руб. с учетом НДС.

Размер штрафа, уличаемого участником торгов (или) его победителем (приравненным к нему лицом) в случаях, предусмотренных законодательством и соглашением, составляет 99 (девяносто девять) базовых величин на дату проведения торгов.

Телефоны для справок: отдел аукционов – (017) 360-42-22, (017) 365-48-36, государственное предприятие «Минский городской центр инжиниринговых услуг» – (017) 219-85-44.

Извещение о проведении торгов размещено на сайтах: организатора торгов – www.mgcn.by (раздел «АУКЦИОНЫ/Рекламные конструкции»); Минского городского исполнительного комитета – www.minsk.gov.by (раздел «Объявления – Аукционы»).

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Гродненский филиал) информирует о проведении открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего сельскохозяйственному производственному кооперативу «Нива-2003».

Аукцион состоится 06.12.2023 г. в 11.00 по адресу:
 г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. Телефон для справок 55-87-71

Лот № 1	
Наименование, характеристика предмета аукциона, местонахождение предмета аукциона	Лот 1 – капитальное строение, инв. № 400/С-74813 (назначение – здание специализированное для образования и воспитания, наименование – школа), площадь 532,7 кв. м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Подлабенский с/с, д. Конохи, 34А; – капитальное строение, инв. № 400/С-74816 (назначение – здание специализированное для образования и (или) воспитания), площадь 326,9 кв. м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Подлабенский с/с, д. Конохи, 34А/1; – многолетние насаждения, в том числе аллея кустов 90 м, березы (4 шт.), вишня (3 шт.), саженцы яблонь, слива (25 шт.), яблоня (27 шт.). Лот 1 расположен на земельном участке с кадастровым номером 422080407401000089 (назначение – земельный участок для размещения объектов образования и (или) воспитания), площадью 1,5791 га по адресу: Гродненский р-н, Подлабенский с/с, д. Конохи, 34А. Обременения со стороны третьих лиц отсутствуют. Условия аукциона – возмещение Победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) затрат Продавца по уплате вознаграждения организатору аукциона в размере 5 % от конечной цены продажи
Начальная цена продажи	80 160 руб. (восемьдесят тысяч сто шестьдесят рублей) с учетом НДС
Сумма задатка	8 016 руб. (восемь тысяч шестнадцать рублей)
Реквизиты для перечисления задатка	BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBVY2X, УНП 500833225
Место, дата и время окончания приема заявлений	Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 208, с 10.00 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18. Последний день приема заявлений – 04.12.2023 г. до 15.00
Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определение лица, выигравшего аукцион, содержится в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – https://grino.by/auktionsy	

ООО «Деловая оценка» (организатор аукциона)
 по поручению **ОАО «Борисовский завод полимерной тары «Полимиз» (продавец)** извещает о проведении **5 декабря 2023 года** открытого аукциона по продаже имущества в 12.00 по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

№ лота	Наименование имущества
1	Местонахождение имущества: Минская область, г. Борисов, ул. Ибаррури, 42 Доля в размере 100 % уставного фонда общества с ограниченной ответственностью «ПолимизБел» (ООО «ПолимизБел»), расположенного по адресу: г. Москва, вн. тер. г. Муниципальной округ Чертаново Северное, ш. Варшавское, д. 125, стр. 1, секция/этаж 7/5, часть пом./помещ. 24/25. Номинальная стоимость долгов 10000 рос. руб. Начальная цена продажи с НДС – 326,30 бел. руб. Задаток – 32,63 бел. руб.

Продавец: ОАО «Борисовский завод полимерной тары «Полимиз», Минская обл., г. Борисов, ул. Ибаррури, 42. Контакт. тел. +375296555051.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота в фиксированной сумме.

Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет Организатора аукциона ООО «Деловая оценка»: р/с BY60BELB30121322650030226000 в филиале ОАО «Банк БелВЭБ», г. Гомель, пр-т Ленина, 10, БИК BELBVB2X, УНП 490870026.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с 10.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 от даты опубликования настоящего извещения. Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается **04.12.2023 г. в 17.00.** Порядок участия и проведения аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.delovayevalka.by

С предметом аукциона можно ознакомиться ежедневно пятницу по предварительному согласованию с ликвидатором.

Организатор аукциона вправе отказать от проведения аукциона не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения. Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом 5 %. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах торгов и заключить договор купли-продажи в течение 5 (пяти) календарных дней с момента подписания протокола; оплата долгов быть произведена в течение 10 (десяти) рабочих дней после подписания договора купли-продажи. Возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в течение 5 (пяти) рабочих дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет окончательной стоимости предмета оценки. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части). Контакт. тел. организатора аукциона: +375 (292) 34-62-36, +375 (414) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении повторного аукциона
 Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Планар» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже **здания деревообработки**

(составные части и принадлежности: пристройка, забор железобетонный, подъездные дороги, огилокприемник), инв. № 601/С-26267, общей площадью 478,4 кв. м, расположенного на земельном участке площадью 0,6437 га с кадастровым номером 62328800016000004 (право постоянного пользования) по адресу: Минская область, Логойский район, Янушковский с/с, 8 в д. Жабичи.

Начальная цена с НДС (20 %) – 43 063,50 бел. руб. (задаток 10 % от начальной цены – 4 306,35 бел. руб.). Стоимость снижена на 50 %

Задатки перечисляются на р/с № BY65BPSB30121082600169330000 в ОАО «Сбербанк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBVB2X, УНП 690324015, код платежа – 40901, код категории платежа ОТНН, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Победитель (единственный участник) аукциона оплачивает Организатору аукциона вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 5 (пяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона, а также возмещает затраты на публикацию в СМИ. Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by. Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 05.09.2023.

Аукцион состоится 15.11.2023 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 13.11.2023 до 17.00 по указанному адресу в каб. 320. Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8019) 1023-21-17, (8029) 136-31-11. Тел. для осмотра (8044) 797-93-83.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Трэба звярнуць увагу на свае прафесійныя абавязкі. Перакладваць адказнасць і сыходзіць з працы крыху раней не варта. Трымайцеся традыцыйных спосабаў арганізацыі працоўнага працэсу. Пошук арыгінальных рашэнняў не прынясе чаканага поспеху. У сераду, калі прыкладзяце крыху намаганняў, зможаце бліснучэ сваімі лепшымі якасцямі і здольнасцямі. У пятніцу не выключаны расчараванні ў асабістым жыцці.

ЦЯЛЕЦ. У пачатку тыдня могуць узнікнуць праблемы, уладзіць якія атрымаецца толькі пры дапамозе асабістых сувязяў, верных і дданных сяброў. Каб не ускладняць сабе жыццё, у зносінах з навакольнымі лепш пазбягаць павучальнага тону. Для рашучых дзеянняў у прафесійнай сферы падыдуць серада ці чацвер. У пятніцу вас могуць парадваць перамены: сітуацыя прыкметна разраздзіцца і будзе развівацца на вашу карысць. Гэта датычыцца і працы, і асабістага жыцця.

БЛІЗНЯТЫ. На гэтым тыдні вас чакае поспех і выкананне жаданняў. Вашы пшчотныя пачуцці знойдуць водгук, творчыя планы рэалізуюцца, а высакародны ўчынак ацэняць па заслугах. Адучеце, што ўступілі ў паласу поспеху і шанцавання. Да таго ж вы атрымаеце адчувальны прыбытак.

РАК. На гэтым тыдні дазвадзецца скарыстацца рэзервамі. Якімі менавіта, пакажа час, але ў любым выпадку, яны будуць вельмі дарэчы для вырашэння надзённых пытанняў. Прыйдзеца вельмі актыўна працаваць, затое з'явіцца магчымасць укараніць свае творчыя задумы ў жыццё. Менш слоў — больш справы. Да выхадных мітуся ўтрасецца, і вы аддасцеся паўнаважнаму адпачынку ў прыемнай кампаніі.

ЛЕЎ. Будзеце аб'ектыўныя ў ацэнках уласных магчымасцяў, планавайце варта толькі тое, што ў дадзены момант будзе вам па сілах. Пастарайцеся расказаваць пра сябе як мага менш, асабліва выпадковым людзям. Добра было б паводзіць сябе больш стрымана. Слухайце навакольных уважліва, не прупускайце цікавых выказванняў. Накіруюце свае сілы і энергію на наладжванне новых дзелавых сувязяў. Дома і ў сям'і вас чакае спакой і дабрабыт.

ДЗЕВА. На гэтым тыдні ёсць сэнс падумаць пра павелічэнне даходу, задумайцеся пра новую працу. У шматлікіх справах можаце атрымаць неацэнную дапамогу ад сяброў, асабліва жаночага пола. Пазбягайце адзіноты, больш будзеце на людзях, заводзьце новыя знаёмствы і развівайце старыя адносіны. Зоркі не раяць карэктаваць планы, спрабуючы давесці ўсё да дасканаласці, гэтым вы можаце займацца бясконца і безвынікова.

ШАЛІ. Вам неабходна засяродзіцца перад рашучым і паспяховым скачком наверх па кар'ернай лесеці. У пачатку тыдня магчымы ўдалыя перамовы, якія паставяць вас на больш высокую фінансавую прыступку. У пятніцу неабходна захоўваць цвярозасць розуму і стрымаць эмацыйныя парыў. Спачатку ўсё абдумайце. У выхадныя змякчацца нават самыя вострыя крызісныя сітуацыі, са шматлікіх праблем атрымаецца знайсці выйсце.

СКАРПІЁН. Тыдзень спрыяльны для працы і асабістага жыцця. І ў вас атрымаецца гэта сапраўды. Добры час для наладжвання важных сувязяў. Можна нават паспрабаваць звярнуцца да такіх аўтарытэтных людзей, да якіх пры звычайных абставінах вы б звярнуцца не рызыкнулі.

У сераду паступіць доўгачаканая інфармацыя, якая, верагодна, моцна вас парадзіць і дасць новыя магчымасці. Надайце больш увагі адпачынку, старэйся часцей бываць сам-насам з каханым чалавекам.

СТРАЛЕЦ. На гэтым тыдні варта заняцца наладжваннем больш цесных кантактаў з калегамі. Рэальнасць унесе сваю праўку ў вашыя планы, больш падобныя на вятравыя замкі. У першай палове тыдня разлічвайце толькі на сябе, бо астатнія могуць памыляцца ці падвесці па незалежных ад іх абставінах. У чацвер вас чакаюць добрыя навіны.

КАЗЯРОГ. Вашы фантазіі і задумы могуць адвесці вас даволі далёка. Ці гатовыя вы да таго, каб яны сталі рэальнасцю? Ці вам лянота штосці рабіць і падабаецца проста марыць? Падобна, у вас з'явіцца схільнасць пускіць справы на самацёк, а гэтага не варта было б рабіць. Падзеі, якія могуць адбыцца з вамі ў канцы тыдня, пакажуць, што любячыя вашы комплексы могуць быць пераадоленыя. У выхадныя дні парадуйце блізкіх людзей сумеснай павязкай.

ВАДАЛІЎ. На гэтым тыдні вы пры жаданні можаце распачаць чарговы этап свайго развіцця, таму смела можна брацца за новыя справы. Ваша ініцыятыва абядае набыць цалкам матэрыяльны абрысы. Не хвалюцца, поспех зараз на вашым баку. У суботу на гарызонце вашага жыцця можа з'явіцца новы чалавек, які адрэе цікавыя перспектывы.

РЫБЫ. Вы зможаце справіцца з многімі праблемамі, калі прыкладзеце намаганні. Калі задумалі памяняць працу, то здзяйсняйце свае задумы, тым больш, у выпадку наўнянасці цікавых прапановаў. У сямейным жыцці паспрабуйце не цягнуць коўдру на сябе.

СЁННЯ

Месяц
Поўня 28 кастрычніка.
Месяц у сузор'і Льва.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	8.15	17.31	9.16
Віцебск	8.09	17.16	9.07
Магілёў	8.05	17.21	9.16
Гомель	7.57	17.22	9.25
Гродна	8.29	17.47	9.18
Брэст	8.25	17.52	9.27

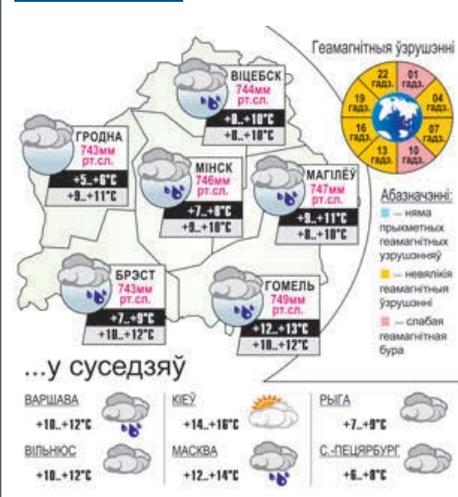
Імяніны

Пр. Ганны, Лізаветы, Александра, Антона, К. Яны, Альгерда, Віталія, Карала.

Фота Надзеі НІКАЛАЕВАЙ.

ЗАЎТРА

Даты Падзеі Людзі

4 ЛІСТАПАДА

1903 год — нарадзіўся Іван Мікалаевіч Макараў, партыйны, дзяржаўны і грамадскі дзеяч Беларусі. З 1938 года — намеснік паўнаважанага Камітэта партыйнага кантролю пры ЦК КП(б) БССР, у 1939—1946 гадах — першы сакратар Магілёўскага абкама КП(б)Б. У 1958—1970 гг. — старшыня Беларускага рэспубліканскага савета прафсаюзаў.

1933 год — урачыста адкрыты Мінскі аэрапорт, з поля якога падняўся і ўзяў курс на Маскву самалёт К-2, азначаючы тым самым устаўленне павятраных зносінаў са сталіцай СССР.

1968 год — нарадзіўся Яўген Яўгенавіч Жук, беларускі матэматык, доктар фізіка-матэматычных навук (2000). Аўтар навуковых прац па тэорыі імавернасцей і матэматычнай статыстыцы.

1794 год — Александр Сувораў займае Прагу (прадмесьце Варшавы). Завяршэнне паўстання пад кіраўніцтвам Тадэвуша Касцюшкі.

1890 год — у Лондане адкрываецца першая ў свеце падземная электрычная дарога — метро.

1897 год — нарадзіўся Дзмітрый Рыгоравіч Паўлаў, савецкі военачальнік, генерал арміі, Герой Савецкага Саюза. З 7 чэрвеня 1940 года

камандуючы войскамі Беларускай асобай ваеннай акругі (з 11.07.1940 года — Заходняя асобая ваенная акруга). Член Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Беларускай ССР XI склікання (1935-1937). З 1937 года — дэпутат Вярхоўнага Савета СССР I склікання.

1922 год — англійскі даследчык Хоуард Картэр знайшоў грабніцу фараона Тутанхамона ў Егіпце.

1955 год — прымаецца пастанова ЦК КПСС і СМ СССР «Аб ухваленні празмернасцяў у праектаванні і будаўніцтве»: асуджэнне «празмернасці і ўпрыгожвальніцтва» ў архітэктуры, заканчэнне эпохі савецкага манументальнага класіцызму і пачатак эпохі тыпавага функцыянальнага будаўніцтва — так званых «хрушчоўкаў».

ЯНКА СІПАКОЎ:
«Прызнавацца Радзіме ў сваёй любові да яе трэба ціхім, сціплым і нават сарамлівым голасам — такім, якім прызнаюцца ў самых цнатлівых і непапраўных панучцях. Інакш нельга. Інакш яна, Радзіма, падумае, што ты і сам у такое не верыш і крычыш так толькі таму, каб пераканаць у гэтым усіх, а заадно і самога сябе».

УСМІХНЕМСЯ

— Я ж прасіла адну бутэльку купіць!
— Адной не было...

— Прывітанне! Якія планы на вечар?
— Схаджу па акулераў і опытку.
— А потым?
— А потым будзе відаць...

У сяброўкі дзесяцігоддзе з дня вяслела, хваліцца, што ў суенку вяслелую ўлезаў... Ну, я не стала нагадваць, што мужам яна выхадзіла на дзевятым месяцы цяжарнасці.

Перш чым аб'яўляць галадоўку, пераканайцеся, што вас увогуле збіраліся карміць.

Наступны нумар «Звязды» выйдзе ў сераду, 8 лістапада.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчэнне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ** Александр Мікалаевіч.

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 311 17 13 (тэл./факс); адрэаваў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ ТЭЛ./ФАКС: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары публікацыйных матэрыялаў несць адказнасць за надбор і дэкларацыю фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца суадпавядальнымі з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пisma. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

e-mail: **info@zviazda.by**

Газета адрэававана ў Рэспубліканскім унітарным прайпрыемстве «Выдавештва «Беларускі Дом друку», ЛП № 3820000007687 ад 30.04.2004, 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 10.315. Індэкс 63850. Зак. № 2624.

Нумар напісаны ў 19.30

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

3 лістапада 2023 года.